

هەلپۇرتن..
دېمۆکراسى..
سەرداپنى خەلکى

شىلاخ ٩٦

ئەمەنلىكى يەل ئامېدىيەت كۆركۈپ

• رۆزئامەقانىيا ھەشىارتى
ل كەھرا ئامىدىيى

• سەروكائى و زىنەرىت ئافى
ل ئامىدىيى كەقىن

• دۈنیا ل سالا ٢٠١٥

• بىيار و قەومىنىت ھەيامى
مەلكى ل سەرسەنگى

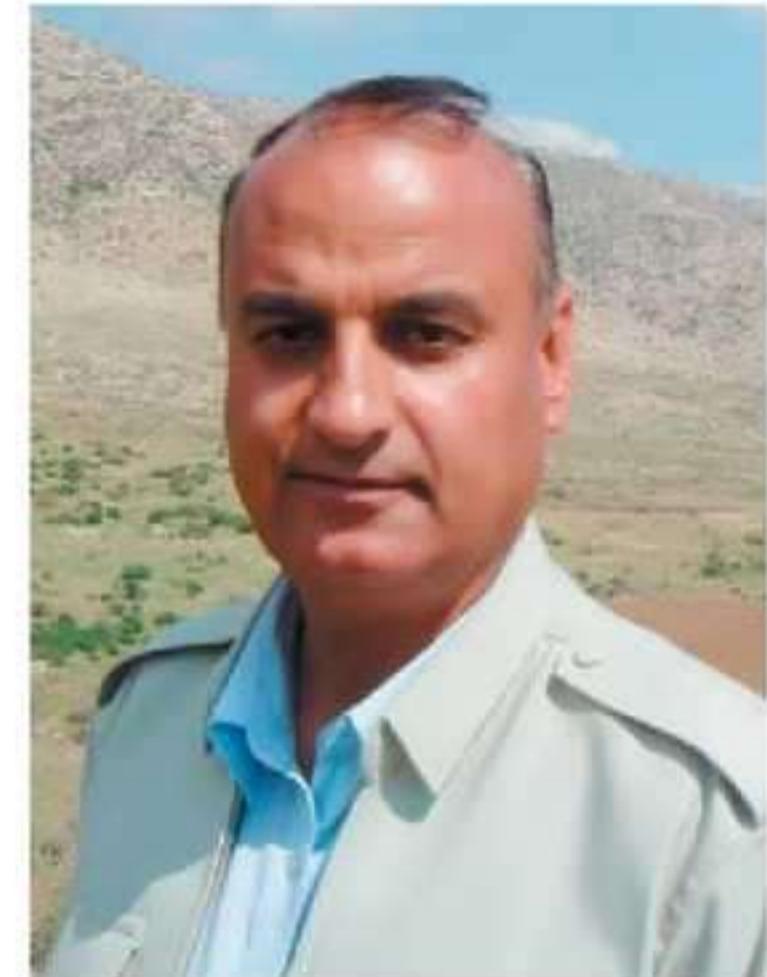
• كۆستەدرىزىيا سكسى
ئەڭەر و چارە

دۇتمىر نازى : سترابىزى سەركەفتىسى ئۆدۈ
يىش نە ژبۇ ئافى و كەنگىيا خۇ كار بىكت

ھلپڑا رتن .. دیمکرasi .. سو دا برتا فھلکي

راسته کريارا ههلبزارتن نه ههمى ديموکراسىي، ئانكى هه
وهلاتەكى ههلبزارتن لى بھينه كرن، ئهو وەلات، وەلاتەكى ديموکراسىي،
بەلكو ههلبزارتن ئىكە ژ ستونىيەت ديموکراسىزمى، و گەلهك وەلات
هەنە ب ئىكەجاري باومرى ب بنيات و ژيانا ديموکراسى نىنه و ئىكەنە
ھىز و حزب حوكىدارى لى دكەت، بەلى دگەل هندى دا ژى هەر چەند
سالەكان ههلبزارتن دكەن ژ بۇ گلدان و روى خوشكىرنا روپى خۆل
پىش چاھىيەت دونيايا ژ دەرقە، دراستىدا ژى ئهو دەستەلات ب ههمى ھىز و
شيانان، بەرسىنگا ههمى ئازادى و ژيانا ديموکراسى دكەرىت و ناھىلىت چ
كەسەك وى وىرەكى بدمەتە خۆ و بىرېتى پىلاقا ل پىتە ياخارە و هەر بۇ
میناك ژى ههلبزارتىت ل سەردەملى بەعسيان ل عراقى دھاتتە ب رېقە برن
و ديسان نوکە ژى ل وەلاتى سورىا و گەلهك ميناكيت ب ۋى رەنگى،
بەلى دگەل هەر رېقەبرن و دەستەلاتەك ديموکراسى، ئەگەر ههلبزارتن
نەھىنە كرن ئهو ديموکراسىزمەك درمۇھ و فيلهكە ل خەلکى دھيتە
كرن بۇ درېزىدان ب ژىيە دەستەلاتى، هەر وەكى دھيتە گوتۇن ههلبزارتن
و ديموکراسى دوو روپىت ئىك دراقن و ئهو دەملى ههلبزارتن نەبيتە مىنبەرەك
بۇ ۋەگوھازتن و دانەدەستا دەستەلاتى، ل وى دەملى چ جوداھى ل ناقبەرا
ھهلبزارتىت جەزائير و جىهانا ديموکراسى نا مىن.

دڻان ههلبزارتیت چویدا رویی راستی گهلهک هیز و ئالیت سیاسی ل
کوردستانی بُ خهلكى ديار و ئاشكەرا بون، و ههـ کهـسـیـ بـ هوـيرـيـ و
بـ دـلـينـيـ نـيـرـاـ بـيـتـهـ هـهـوـاـ پـرـوـپـاـگـنـداـ هـهـلـبـازـارـتـانـ
لـ هـهـمـىـ دـهـقـهـرـيـتـ كـورـدـسـتـانـ دـيـ گـهـلـهـكـ رـاستـيـتـ ڦـهـشـارـتـىـ بـ دـيـارـ بنـ
ڪـانـيـ وـانـ بـ چـ رـهـنـگـ سـهـرـمـهـرـىـ دـگـهـلـ سـايـكـولـوـژـياـ جـهـماـوـهـرـىـ دـكـرـ وـ بـ
چـ چـافـ سـهـحدـكـرهـ خـهـلـكـىـ.

فالد دیزه شنی

راسته به‌رنامه و کارنامیت وان دمشت و پر بوون ژ پروژیت مهزن و
دیموکراسیکرنا گه‌هیت جفاکی و پیشیخستا ئابوریا و ملاتی و .. هتد..
بەلی دھەویت خودا وان ئالیا هەمی ھیزا خۆ دابوو دژایه‌تیکرنا هندەك
ئالیت دیتر و ئەوا وان نفیسی هەر ب تىکچاری پشتگوه ھافیتبوو و وان
ھزر دکر کول سەر ۋى بنياتى و تىگەھى دى دەنگیت خۆ پتر لى كەن،
کو ئەف لوژیکە دناف عەربیت عراقى ژى يى بەر بەلاقە و هەر كەسى
پتر دژایه‌تیا ڪوردان بکەت دى پتر دەنگدان ب دەستخۇ ئیختىت و بلا ئەم
ژى دەقگوتىي (اعتراف) يى ب ھەبۇونا ۋى دياروکى ل ڪوردىستانى ژى
بکەين کو يا ھەي، هەر چەندە ب رىزەكما مەزن نىنە، بەلی ھەبۇونا وى
و بزاقيت بەرفەھەکرنا وى، دژایه‌تیکرنا هەمی ھېقىيەت گەل و و ملاتى
مەنە و دقىت ب ھەمی ھىز و شيانا بەر سىنگا وى بھىتە گرتى و خەلك
و جەماوەر ژى ۋى دياروکى بزانىت و ئەو تىگەھشتن دروست بىيت کو
ئەقە دى بىته ئەگەرئى پتر ڪويىكىن بىرینان دناف گه‌هیت جفاکى
كوردىستانىدا.

- خواندنە کا دیروکى بۆ پرا مارک
- رۆژهک بۆ کوردستانی و ٣٦٤ رۆژ بۆ خەلیجی
- شوینەواریت گۆندی میردینکى

■ دستدریزیا سکسی ئەگەر و چاره

خودانی نیمتیازى

مەھمەد مەحسن

سەرنەیکار

خالد دیرەشى

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دەستە کا نقیکاران

عبدوللا مشەختى

د. ناشتى عبدولەكىم

مەھمەد عبدوللا ئاهىدى

يۈسف مەھمەد سەعىد

سەردار هيئوتى

دەرىيىنانا ھونەرى

ريناس حەسەن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانى - دھوك

ئەدرىس: ئامىدىيىن - كانىا مala

نىسيينگەها دھوك- ماسىك نىزىك دىرا نەرمەنا

E-mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاٹ ل سەر تۇرا ئېنتەرنېتى

www.amedye.com

هەلپارتنیت مە و خەلکی دیتر

بیت کاندیدانە، من ب هەلپارتنیت را خالو دخزمەتا تەدا هەر ئەزم..! د کەنالیت راگەھاندنى دا، د سەینارا دا، د خرفەبۇناندا، ھەمى دروشمیت شەفەلەح، من ب هەلپارتنیت برايىنۇ، خوشكىنۇ، برايىنۇ/خوشكىا ھەوە يى/يا بچوک ئەزم!. لى ل نەمسا ڪارى وانى بەرى ھنگى شاهدەبىي بو كەسينيا وان دىدت.

ھەلپارتن لجەم مە ل سەر سەنوانا پەيوەندىت جەڭلىكى و ئەشىرەتكەرى رادبىت، و دەنگەر ژى پېرى ب كەسينيا کاندیدى داخبار دىيت، لى ئەقەل سەر بازا تەقايى و بەرژەمەنديا تەقايى چ مفای ناگەھىنیت! ل جەم خەلکى دەنگەر ل سەر پرسىت گۈرۈدى ب ئاقاكرنا دەزگەھىت دەلەتى و خزمەتكىرنا وەلاتيان و پرسىت سەرىشك بىت كىيىجا خۆل سەر ژيانا جەڭلىكى و مەرۋىنى دىكت دەھىتە بالدان.

جوداھيا ژەميا ديارتر دنابەرا ھەلپارتنىت مە و ھەلپارتنىت نەمسا د سروشتى پەيوەندىان دنابەرا کاندیدى و دەنگەر دا رادومستىت، ل جەم وان پەيوەندىت ب كىيىچ و بەرمۇامن نەدقەقەتىيانە.. ل دەف مە ژى دەمى كاندىد دەھىتە كورسيا پەرلەمانى ب داوى دەھىت و قەدقەتىت، هەتا جارەكى دى ب هاتا ھەلپارتنەكى دى سەرى خۆ ھىلدەت.

ل هەر روشەكى، دەمى كەسەك دەنگى خۆ بەرژەمەنديا کاندیدەكى دا دىدت، ئەو مەداليا ئەمانەتى دىدت، لى ھويىركارىت دانا ئەقى ئەمانەتى ئەو بىريارى ل سەر ھەلپارتنىت مە دىكت كو سەرنەكەقىتىنە و بىت وان سەركەقىتىنە.

دەلەتىت رۆزھەلاتا نافىن).

بو زانىن ئىكەمەن پەرلەمانى نەمسا ل سالا ١٨٤٨ ھاتە پىكئىنان، پاش رابۇنا شۇرمىشا فيخاز و پالان، ژئەگەرى ئەقى شۇرمىشى جەقاتا دەلەتى، يان پەرلەمان ھاتە دانان. د ھەلپارتنىت ئەقى داۋىي دا پىلەكى ھەۋپەيمانىت نۇي پەيدا بۇون، پارتىا ڪومارى يا پارىزەر ل گەل پارتىا ڪەسەك ھەۋپەيمان بۇون، ئانكى پشتا خۆ دا پارتىا سوسىالىستا ديموکراتا ھەۋپەيماندا خۆ يَا بەرى. ھەرەمسا ھنەدەك پارتىت راسترمو، مينا پارتىا ئازادى و پارتىا ھەۋپەيمان ژ پىخەمەتى پاشەرۆزە نەمسا، دروشمیت دەۋار و دەنگەر ئالىان بلندكىن، ھەتا وزىرا ناخخۇ پېر ژ جارەكى ئاقرى كىرە ھشىباومريا ئىسلامىا و گۆت ترسا سەرىشك ل سەر نەمسا ھشىباومريا ئىسلامىانە.

يا من ژى ل سەر ھەلپارتنىت نەمسا خواندى، ئەز پالدام بەرىكىگەرتەكى بلەز دنابەرا ھەلپارتنىت وان و بانگىنا ھەلپارتنان ل كوردىستانى بىمم. تىشتى ژەميا زىقتىردىغان دىتا دا، و ب جوداھيا دىكىردىنى ل سەر بانگىنىت ھەلپارتنان ل سەر كەسينيا کاندیدى ناھىتەكىن، لى ل سەر بەرنامەيى وى و ستراتىزىا پارتىا وى دەھىت. پروسەيا ھەلپارتنان لجەم وان نە بەس پروسەكا سىاسى يازوهايە، لى كىلاھكىت جەڭلىكى و روشەنبىرى و ھنەدەك جاران ژى سايکولوجى ژى تەھەكمى تىدا دىكت.

ل جەم مە ل كوردىستانى، دوورىان، سەنۋىت كارەبى، جادىت دەرقە، ماركىت ترافىك، قەد و قورمۇت داروبارى، ھەمى شىكىت مىكىياز كىرى و تىشقاندى

عزمت یوسف

ھەلپارتنىت مە ل سەر بىياتى تىكەللىيەت جەڭلىكى، يان ئىعتىبارىت ئەشىرەتكەرى دەھىتە كىن، مە بو پاش و پاش د زەرقىنەت، ئەقەل (ئۆسە) وى ھەنرى (خەزىزەجە)، يى دى (پىشىنە) و نزام يى مائى ژى ژ ھوزىت (ئەمەزونە)، لى بىت خەلکى ژىھەر ئەگەرىت گۈرۈدى ب ئاقەدانكىرنا سازىيەت دەلەتى بو ھەيامەكى دومدرىز و گەرفىت تۈوشى ژيانا خەلکى و جەڭلىكى دېن دەھىتە كىن... و ئەقەلە نەپەنەيا سەركەقىتىت ھەلپارتنان ل جىهاندا پېشىكەقىتى.

بو مىناك فەكولەرەك دىقتە زانىن و دېرىزىت: (دەلىقە بۇ من ھەلکەفت ل ھەلپارتنىت پەرلەمانى ل نەمسا بەرھەقىبىم. ئىكەمەن تىشتى پېش چاقىتىت من كەقىتى بچوکىيا قەلافەتا رىكلام و لافىتەيەت کاندیدان بۇو، نەخاسىمە ل دەمى ھەۋپەركرنا وان ل گەل رىكلامىت ھەلپارتنان ل گەل بىت

سیسته‌می کوتا شکه‌ستنا هه‌یبه‌تا ژنی يه

خو دهربازی وی پرا صیراتی کر، بهلی ئەفه هەر گیم بwoo و دڤیا هەمی ژنیت پشکدار پشتا خو ب خو گەرم کربا و هزر و چاقیت وی ل وی خیری نهبان يا کو هندهک پی دکەن و دکەقندادهاتیه گوتن (هیشیا دمرا خولی ب سهرا) و چ خش تىدا نینه کول سهرا ژنیتیکەی ژن هەردەم دی یا شکەستی و گیم بیت ل هەمبەر قان رەنگە سیستەمان و گەلهک يا فەرە کو ژنیتیکەی (منگلە) ژن ژنیتیکەی خو یا گران ھشیار ببیت و بکەفیتە دقادا هەفرکیا هەفرە گەزی خو یی جشاکی دا و نەھیلیت کەس تبلا خو دناف چاقیت ویرا بکەت و هەر گافا بقیت بکەته مادەکی بازار خوشکرنا خو.

ئەفه ژلایەکی ۋە ژلایە دیتر ۋە مە چ شك ل سەر ھندى نینه کو هەمی ئالى ژبۇ جان كرنا روپى خو، ب ریزەکا بلند نافیت ژنان د لیستیت خودا ب ریز دکەن و ئەقى ژنی چەند مەرەمەکان ل خو دگرتیت: داكو خو قورتال بکەن ژنی بەندادا قانۇنى يارىدای ب ریزە ژنانفە، جانكرنا روپى خو، رازىكىرنا ژنان بخو، بۆ خرفةكىرنا هندهک دەنگىت زىدە و ئەگەر ئەفه نهبان، دېنیاتدا هزرا زەلامى ئەفه نەدبوو و گەلهکا بەر ئاقل بwoo کو ئەف ریزە گەلهک ل خارى با و زەلامى ب ۋە بەر فەرەھىي رى نە ددا ژنی.

ھەر چەندە دغان هەلبۈارتىت چويدا گەلهک ژنان ھەبۇونا خو دناف گەھىت جشاکىدا ب بى منهت ديار كرن و ب شيانىت خو،

ئەم ھەمی دزانىن کو دڤیت ریزە پشکداريا ژنان دەمە سازىت دەولەتىدا يا بلند بیت و رازىبۇون ژلایى ئالىت سیاسى ۋە ل سەر ۋە چەندى ھاتیه كرن و ئىك ژ وان سازيان ژن پەرلەمانى كوردستانى و عراقى و جقاتىن پارىزگەھانە، کو دڤیت ب ریزە ۲۵٪ ژن تىدا دېشکدار دبن و ئەفه ھاتیه ھەزمارتىن ئىك ژ مافیت ژنی کو پاراستن ل سەر بھیتە كرن و دىسان دگەل ھندى دا ژن مافى (كوتايان) يى دايە ژنی دغان هەلبۈارتان دا، ئەفه ژن ب ديتا مە ھەم كىماسىيە بۆ جشاکى کو ھەتا نوكە نەشىايى وی باوهريي ب شيانىت ژنی بىنیت، کو ئەو ژن وەكى زەلامى دشىت ھەمى كاران بکەت و وەلاتى خو ب رېشە بېت و يى ژنی ژنی كەباختىر ئەوه کو ژنی ب خو ژنی ئەو باومرى بۆ خو چىنەكىرە کو پىدىقى ۋى سىستەمىن شكانىدا وی نەبىت، ئانکو دفيا ھەتا نوكە ژنی ئىك ھند كربا ھەر چەبىت دې بىاقيدا مافى خو ژ دەستى زەلامى خۆدان دەستەلات ئىنابا ژەرفە و وی بەر سينىگا ۋان رەنگە سیستەمان گرتبا و گوتبا من نەقىت كەس چ خىرا ب من بکەت و شيانىت خو بۆ جشاکى و ھېزىت سیاسى ديار كربان کو ئەز دشىم وەكى ھەر كەسەكى كارىت خو ب رېشە بېم و من منهت ب چ كەسەكى نينه.

ھەبوونا وەلاتى د مەيدانا سیاسى دا پىدۇيە کا فەرە

ئارمنجىت وى، ئەو جىڭىز ئەف رەنگە پېشىدارىيە تىیدا ھەى، دى شىت ھەمى مەرجىت پېشىھەفتا سیاسى، جىڭىز و روشەنبىرى ب دەستخۇفە ئىنىت و دى يى كار بىت بۇ كىرنا كىريارەك ديموکراتيا ھەقچەرخ، ب رەنگەكى رۆلى كەسى يى دىيار بىت، دى شىت پىر داخوازا مافىت خوکەت، نەخاسى دادورىيى و دەلىقەيا پېشىدارىيى كو ب ساناهىتىن مافىت مەرۋى نە. پېشىدارىا سیاسى ژەڭىزەكى بۇ ئىككى دى يا جودايە، ھندەك تايىەتمەندىيەت خۇ بىت هەين گەلەك جاران كىتىجا خۇ يال سەر ئەندامىت ھەر جىڭىزەكى ھەى. دېيت ھندەك جاران ب رەنگەكى خۆبەخشى وەك روشەتكى ھىزى بىت، نەوەك پېشىدارىيەكاب ھىزى بىت و ب رەنگەكى دوور ژ سىمايىت جىڭىز، پېشىدارىا سیاسى ياد ھەمى جىڭىزدا دا ھەى، ھەرچەندە جوداھى ياد ھەى دەمپىرىنى دا، ئەو ژى دىزقىرىتە وان رېزىمەت سیاسى، ئەرى ھەتا چ مەودا دەلىقەيا ئازادىيى و رىزگەرتا مافىت مەرۋى تىیدا ھەيە؟..

پېشىدارىا جەماومەرى د پر وسىيىت سیاسى دا وى پىر ب تارىشەيىت گۈرىدىاي ب جىڭىز ئەنگەھەدار دەكتەت و وى پال دەدت بۇ ھەقكارى و ھارىكارىي دىگەل دەزگەھەيت حكۈومەتى، ھەرۇمسا پشتەقانىيە بۇ ھەزرا چاك كوتىیدا جەماومەر خۇ دناف جىڭىز و كۆمۈت سەرىخۇ دا بىيىت بۇ رىيکخەستىنە جىڭىز، ئەقە دەلىقەيە بۇ پىر خزمەتكەرنى و پشتەقانىيەرەن ماددى و مەعنەويە دەمى بىقاندا، ژلەيەكى دى قە ھەشىارىا گشتى ياد ھەماومەرى زىدە دەكتەت بۇ ھەستېپەرنى ب بەرسىيارەتى ب مەرمە پاراستا ئەزمۇونا سیاسى و چارەكەنە تارىشەيىت دەكتەنە دەرىكى دا، دا جىڭىز بەرەپ پېشىھەفتى و وەرارا ئاقاکەرنى قە بچىت، ژ بەر وى پېشىدارىا وەلاتى د ھەر پرۇسىسەكە سیاسى دا بەھاىەكى مەزىن يى ھەى بۇ ھەشىارىكەن و ب ھىزىتىخەستى روشەنبىرىا گشتى ياد ھەڭىز و ھەبۇونا وەلاتى د مەيدانا سیاسى دا پىدۇيەكە فەرە، نەخاسى بۇ پېشىدارىيەرنى د بىريار و نەخشەكىشان و بەرنامە دا، ئەقە دى پىر دەستەلەتى پال دەت بۇ ب جەئىنانا

ھەمدى (مەزمۇن ئەرەدى)

پېشىدارىا سیاسى ئىمەنەھىي دناف جىڭىز دەكتەت، جەماومەر پىر ھەست ب رىيکوپېپەرنى دەكتەت. پېشىدارىا جەماومەرى مافەكى ديموکراتىيە بۇ ب دەستقەئىنانا مافىت خۇ و ئەنگەھەداربۇون ل سەر ھەمى كار و كىريارىت دەستەلەتى، ھەرۇمسا پشتەقانىيە بۇ ب ھىزىتىخەستى رۆلى كەسى دناف جىڭىز دا و ھەستېپەرن ب ژىياتىيا نىشىمانى.

رۆژنامە قانیا چەشارتى ل دەقەرا ئامىدېي

سەردار ھىتەوتى

دەقەرا ئامىدېي جەن ۋەندىن و لاندكا گەلەك شورەشان بۇيە ل سەر دەمیت جوداجودا، د ھەمان دەمدا ئەف ئاخە ئاقاکەر و پەيداکەرا چەندىن رۆژنامە قانىت بلىمەت و خودان شىيان بۇيە كو شىايىنە خزمەتا گەلى خۇ بىكەن، وەكى سادق بەھائەدىن ئامىدېي و ئەنور مايى و گەلەكىت دىتى، ل سەردەمى شورەشا گۈلانا پىشىكەفتىخواز و ۋەزىئىنا نويا شورەشى ب سەركىشىا پارتى ديموکراتى و كوردىستان و پەيدابۇنا سەقايدىكى ديموکراسى ل دەقەرىت ژىر دەستەلاتىا پىشەرگى كوردىستان، گەلەك پارت و ئالىان كۆڤار و بەلاقۇك دەرئىخسەتىنە و ل سەر رىكخسەتىت خو يى ناف بازىران و ل دەقەرىت رىزگارى كىرى و خەلکى بەلەك كىرىنە، بەلى ب رەنگەكى نەيىنى، لەوا ئەم وى قوناغى د ژيانا رۆژنامە قانىا

دەركەفتىه كول سەر كەقلى قى هژمارى ھاتبوو نېيسىن: بەلاقۇكە كا ئىكەتىا قوتابىيەت كوردىستان ل دەوك نېينەوا يە.

ئەف بەلاقۇكە ب ۲۰۰ دانەيان ھاتىه چاپىكىن و د هژمار دووپى دا (چونكى ئەول سىنورى دەقەرا ئامىدېي دەركەفتىه) ۋان ھىزىيان بابەت تىدا بەلاقىرىنە: رئۇف كامىل ئاكىرى، نزار ئەممەد عوپىد، ھەزار)، دۆزا گەل:

دەقەرا ئامىدېي دا وەك قوناغا چەشارتى دېينىن و ئەو كۆفار و بەلاقۇك ۋى ب قى رەنگى بۇون.

چرايى گەش (المىشل الوضاء): كۆفارا ئىكەتىا قوتابىيەت كوردىستان، لقى دەوك بۇو، هژمارا ئىكى ل ھافىنا ۱۹۷۳ ل سەنتەرى دەوكى ب ھەر دوو زمانىت كوردى و عەرمى دەركەفتىه و هژمارا دوپى و دوماهىكى ل ناف شورەشا ئىلۇنى ل ھافىنا ۱۹۷۴ ل ناحىا سەرسىكى

بۇون.
ھەرومسا ل دەستپىّكى سەبرى باماھىنى ب ڪارى چاپىكىن رابوویه و پاشان مەممەد حاجى و ئەبۇ كۈۋان ئەف ڪاره گرتىيە سەر ملان. ژىھەر كو بارگەھى لقى ئى ھاتبوو ۋە گوھاستن بۇ زىوە، لى قان ھەۋالان ھەر بەرمەۋامى دايە دەرىئىخستنا مەتىن و خەم لى خارىيە.

گەلەك بۆچۈون ھەنە ل سەر خولىت مەتىن پى دەركەفتى، لى پا ئەمە تا نوكە كەفتىيە بەرمەستى مە ئەمە كە ب ناھى مەتىن و د شورمەشا ئىلوна مەزىن دا چ كۆفارەك نەدەركەفتىيە.
گازيا خويىندكارا:

كۆفارەكا ھېشانە بۇ، ژ لايى نېسىنگەها پىشەي يا لقى ئىكى پارتى ديموکراتى كوردستان ۋە ل گوندى زىوە يى گىرىدايى ناحىا دىرەلۈكى دەردچۇو، ھەزىمەر ئىكى ژ گازيا خويىندكاران ل مەھا ئادارى يا سالا ۱۹۸۲ دەركەفتىيە، و ھەزىمەر دەھى ژى ل ئادارا ۱۹۸۴ ئى دەركەفتىيە و ھەزىمەر ۲۵ ژى ل شباتا ۱۹۸۶ ئى دەرچوو.

ئەف كۆفارە ژ لايى تەيار سەھلىم گەرماقى ۋە دەتە چاقدىرىيەن و ھەر ئىك ژ ھەۋالان عەبدولعەزىز تەيىب، سەمكۇ ئامىدلى، ئىحسان ئامىدلى، حەبىب كەلەش، د. رزگار زاخوى، عەماد جەمیل، ئەرجان مارى شىخانى ژ نېسىنگەنىت فى كۆفارى بۇون.

گازيا خويىندكار و لاوان:

پشتى كو ل دويماھىكا ھېشان تەباخا ۱۹۸۵ ئى برىار د ناھى كۈنگۈنى قوتابى و لاۋىت ديموکراتى كوردستان ھاتىەدان، كو ھەمى بەلاقۇك و چاپەمەنىيەت سەر ب قوتابى و لاوان فە بىنە ئىك و ب ناھى قوتابى و لاوان دەربىچن، گازيا خويىندكارا ئەمە كە

لى جەن داخىيە زىدمبارى گەلەك ھەولدان و ماندىيۇنى ئەم نەشىايىن چ دانەكى ژ قى بەلاقۇك ب دەست بىخىن، چونكى ئەنفالى ب تى گەلەن مە ئەنفال نەكىرىيە، بەلكو پشەكەكا گەلەك بەرچاۋ يا تورە و رەوشەنبىريا مە ژى يا ئەنفال كرى.

كۆفارا مەتىن:

كۆفارا لقى ئىكى پارتى ديموکراتى كوردستان بۇ، دەستپىّكى ل دەقەرا كوماتە دەرچوو يە ژ بەرگەندا لقا ئىك ل وى دەقەرى بۇ، پاشان دەما كو لقا ئىك بۇ دەقەرا نىرۇھاتىيە فە گوھاستن، مەتىن ژى نافەندا وى يا دەركەفتى دەگەل لقى ئىك دا دەھىتە فە گوھاستن.

ھەر چەندە تا نوكە نەھاتىيە زانىن كانى ئىكەم ھەزىمەر مەتىن كەنگى ل دەقەرا ئامىدلى و ل سنورى ناحىا دىرەلۈكى دەركەفتىيە، لى مەتىن ب ۱۹۸۲ ھەزىمەر خويا ئىك ل تەباخا ھاتىيە چاپىكىن، كو ھەمى بابەتىت وى ب ئەزمانى عەرەبى بۇون و ژ لايى كارگىرىت لقى ۋە دەتە بەرھەقىرن و ژ ھەشت لەپەران پىك دەتە، و ھەزىمەر دووپى ژى ل دويماھىكا ھېشا ۹ و دەستپىّكى مەھا ۱۰ ھاتىيە چاپىكىن، بەس وەسادىارە كو ب تى چەند ھەزىمەركىت گەلەك كىم ژ مەتىن ل كوماتە دەركەفتىيە و يېت دىتە ھەمى تا كو راومەستىانا وى ل ئەنفالىت رەش ل دەقەرا نىرۇھ دەركەفتىيە.

چاقدىرى سەرەكى يى كۆفارى د. رزگار زاخوى بۇ و ستابى سەرەكى ژى ژ قان ھەۋالان پىك دەتە د. غازى بامەرنى، تەيار سەھلىم گەرماقى، سەيدجەلال تروانشى، مام دژوار، خالد مەممەد دەركارى، ناجى بامەرنى و ئەسەد گوھەرزى و جەعفر مايى

بەلاقۇكەكا سىاسى بۇ ژ لايى رىكخىستىت پارتىا ديموکراتا گەلەن كوردستان (پارتىا گەل) ل دەقەرا ئامىدلى دەركەفتىيە. ئىكەم ھەزىمەر ل بەهارا سالا ۱۹۸۲ ئى ل گوندى دېرىشى دەركەفتىيە. ل سەر لەپەرى ئىكى ژ بلى ناھى دۆزا گەل ب زمانى عەرەبى ژى (قضىيە شەب) ھاتبوو نېسىن، و ھەرومسا ب ھەر دوو زمانا ئاقىرى ب وى ئىكى هاتىيە كەن كو ژ لايى رىكخىستىت پارتىا ديموکراتا گەل كوردستانلى دەقەرا ئامىدلى دەھىتە دەرىئىخستن.

سى ھەزىمەر ژ دۆزا گەل دەركەفتىيە و ژ ۱۲ بەرپەران پىك دەتە يىن ۴ و ب دەستى و ب ڪاربۇونى دەتە نېسىن و كۆپىگەن. ھەرومسا ھەزىمەر كۆپى دبۇون و ل پەتىا دەقەرا بەھەدىنان دەتە بەلاقۇرن.

كەسىت ب دەرىئىخستنا
بەلاقۇكى رادبۇون ب ۋى رەنگىنە ۱ سەرنېسىنگەن ئەقە بۇون: ئەدېب چەللىكى، عەلى عەبدولقادر ئامىدلى، خالد دېرىشى) و ب زمانى كوردى و عەرەبى دەتە و مەشاندىن. ھەرمەر ھەشان ھەۋالان بابەت بەرھەف دەرن و دەگەل ۋى يەكى دا سەرگوتارا ھەزىمەر ئىكى يا دۆزا گەل ژ لايى ئەدېب چەللىكى ۋە ھاتىيە نېسىن و عەلى عەبدولقادر ئامىدلى ژى ب بەرھەقىرنا پشىغا عەرەبى رادبۇون.

ژ دۆزا گەل ھەزىمەر ئىكى و دووپى ل گوندى دېرىشى دەركەفتىيە و ھەزىمەر سېيىل گوندى ساركى ل بەرى گارە دەركەفتىيە.

ئەو گوتارىت تىدا دەتە بەلاف كەن پويتە ددا ب نوچەيىت سىاسى و گوتارىت سىاسى و رەوشەنبىريا پارتايەتى و گشتى.

قىٰ بەلاقۇكىٰ ب ھەر دوو زمانىت ڪوردى و عەربى بابەت بەلاقىرىنە ول تىرمەها ۱۹۸۴ ئىكەم ھېڭىزلى چاپ بۆيە و تا بھارا ۱۹۸۶ ئى يە بەردموا مبوو و ب گشتى ۷ ھېڭىزلى دەرچوينە و گەھشته چاپى.

زىيەر:

*رۆژنامەگەريا دەۋەرا بەھەدىنەن ۲۰۰۵-۱۹۵۰، وەسفي حەسەن رەتىنى، چاپا ئىكىٰ، ۲۰۰۶.

*چەند تىرۇزكەك ل سەر رۆژنامەقانىا ڪوردى، رەشيد فندى، چاپا ئىكىٰ.

*رابەرى رۆژنامەگەري نەھىتى ڪوردى، نەوزاد عەلى ئەحمدە، چاپا ئىكىٰ، سليمانى ۲۰۰۱.

*كۈفارا رۆژنامەنۇسى، سەرھەلدانا رۆژنامەگەري ڪوردى ل دەۋەرا بەھەدىنەن ئەگەرىن سەرھەلدانى، فەۋزى عەلى عەلى، بەرپەر ۴۴. ھېڭىزلى، سالا ۲۰۰۶.

*چاپىكەفتا رۆژنامەنۇسى د كۈفارى دا (كۈفارا مەتىن وەك نمۇونە)، سەردار حاجى ئىبراھىم، ۲۰۰۶-۲۰۰۵، وەك قەكولىن ھاتىه پېشىشىكەن بۇ پشقا رۆژنامەنۇسى ل پەيمانگەھا تەكىنلىكى يا سليمانى.

*بزاقا رۆژنامەقانىي ل دىرەلوكى سەردار ھېتىوتى، كۈفارا سىلاڻ، ھېڭىزلى، ۸۹، ئىلوна ۲۰۱۳.

*مەتىن د ھېڭىزلى دا، د. عارف حىتو، كۈفارا مەتىن، ھېڭىزلى، ۱۰۰. گولان ۲۰۰۰.

*پشکەك ژ مىزۇيا گۈفارا مەتىن، سەبرى بامەرنى، كۈفارا مەتىن، ھېڭىزلى، ۱۱۱، نىسانا ۲۰۰۱.

*دیدارەك دىگەل خالد دىرەشى، سەرنىشىسەرى كۈفارا سىلاڻ ل ئامىدىي، رۆزى ۲۰۱۴/۳/۱۵.

ھافىنا سالا ۱۹۸۶ ئى ھاتىه چاپكەن و بەلاقىرىن و ھېڭىزلى ۱۲ ئى زى ل بھارا ۱۹۸۸ ئى دەركەفتىيە و تىرازىي وى ب تى ۶ دانە بۇون و كەلەك ژ ھەقالىت راfeld زىوە ژنىشىسەرەت الرافد بخونە، دىگەل ھەندەك ھەقالىت دىتەر زى وەكى: ئەبۇ بهسام، ئەبۇ سەعد، ئەبۇ تەريق، ئەبۇ سۆزان.

مناضل الحزب:

ئەفە زى بەلاقۇكىٰ كا تايىھتى ياخىدا شوعى يا عەراقى بۇو، كەرتىن كەرتى بەھەدىنەن و ل گوندى زىوەشکان ل دەۋەرا نىرەمە دەركەفت، ئەف ناحىا دىرەلوكىٰ دەركەفت، ئەف بەلاقۇكىٰ د ناقبەرا سالىت ۱۹۸۶-۱۹۸۵ ب چاڏىریا د. حەميد بەخش دەرچویە و بۇ ئەندامىت حزبى ب خوبۇو.

ھەرور:

بەلاقۇكىٰ كا سەریا ئىكىٰ يا كەرتى بەھەدىنەن ياخىدا شوعى يا عەراقى بۇو، ب ھەر دوو زمانىت ڪوردى و عەربى دەركەفت وەھېڭىزلى ۱۹۸۱ دەركەفتىيە و تا ئىكىٰ يا سالا ۱۹۸۲ يا بەردموا بۇو.

با بهتىت وى دىگەلەنەن بۇون ب دەۋەرا بەلاقۇكىٰ سەيدا عەزىز ئەھەنەن بۇو و ژ بلى ئالىي سىياسى، قىٰ بەلاقۇكىٰ پوپىتە يا دايە ئالىيەت ئەدەبى و ھونەرى زى و ھۆزان و پەخشان زى تىدا ھاتىنە بەلاقىرىن و دىگەل چەندىن با بهتىت هەزرى و رەوشەنبىرى.

الانتفاضىيە:

ئەفە زى بەلاقۇكىٰ كا حزبى شوعى يا عەراقى يە و ھەندەك جاران ل ناف بەرۋارى ژىرىيان ھاتىه دەرئىخستن و ھەندەك جاران زى ل دەۋەرىت ئىزىدىان. و ياخىدا شەن ب نىروه قە دەركەفت. نافبىرى قە ل پارىزگەھا دەھۆك نەينەوا.

سالا ۱۹۸۲ ئى ل زىوە دەرەچوو، نافى وى ژ دەھىتە گۆھۈرين و دېبىتە گازىا خويىدكار و لاوان و ھېڭىزلى ۲۷-۲۶) ژ قىٰ كۈفارى ل گۈلان و خزىرانا ۱۹۸۶ ئى دەركەفتىنە و ھېڭىزلى ۴۲ ئى ل بوها ۱۹۸۸ ئى دەركەفتىيە.

ژ ستافى قىٰ كۈفارى: تەيار سەليم گەرمەقى، حەسەن شەبىبە، مام دژوار، دەليل رەممەزان و حەسەن نورى بۇون.

رافد زىوە:

بەلاقۇكىٰ كا سەرەتكى يا حزبى شوعى يا عەراقى بۇو، ل گەرتى بەھەدىنەن دەركەفت.

ھېڭىزلى ۱۹۸۱ ژ راfeld زىوە ل كانىدا دەركەفت، ئەف بەلاقۇكىٰ دا سالا ۱۹۸۴ دەركەفتىيە و ئەف بەلاقۇكىٰ تا ھافىنا سالا ۱۹۸۶ يا بەردموا بۇو.

رافد زىوە ب ھەر دوو زمانىت ڪوردى و عەربى دەھاتە چاپكەن و بابەت بەلاق دەركەن و ب تىرازى كەرتى ۸ دانە بەر دەركەفت، ھەنگەستىا و شانىت وى پارتى دەھاتە بەلاقىرىن.

ژ نفىشىسەرەت وى ئەبۇ نەسر، ئەبۇ ئەسىد، ئەبۇ راfeld، ئەبۇ ئازار، عەبدولەتىف ئەلسەعدى، يونس پولس توما، ئەبۇ هەندرىن و لوتقى حاتىم بۇون.

ئەو بابەتىت كود راfeld زىوە دا دەھاتە بەلاقىرىن تايىھت بۇون ب چالاکىيەت حزبى يىت سنورى كەرتى بەھەدىنەن و ل وى دەمى كەرتى بەھەدىنەن بى حزبى شوعىيا عەراقى ل دەۋەرا زىوە شەن بۇو ل نىروه.

الرافد:

بەلاقۇكىٰ كا سىياسى يا ھەيچانە بۇو ژ بارگەھەن كەرتى بەھەدىنەن بى حزبى شوعى يا عەراقى ل گوندى زىوە شەن سەر ب نىروه قە دەركەفت.

۱۲ ھېڭىزلى ژ قىٰ بەلاقۇكىٰ دەركەفتىنە و ھېڭىزلى ۱۹۸۱

خواندنه کا دیروکی بو پرا مارک

ناقبری دکهن بو سهیرانکرنی و
دی خەلکى گوندى ژى مفایه کى
ئابورى ژى بىنن .
چىكىرنا پرى :

زېھرکو دەقەرا نىرۇھ و رىكان و
دوسکى ژۇريان کو رۆزھەلاتاسان
و مىزۇنۋىسىت گەرۈك د وى
دەمیدا سەرەداندا دەقەرە نەكربۇون،
زېھرکو ئەف دەقەرە يا دويىرى
دەستبۇو و رىكىت وى دئاسى بۇون،
لەوا چ ل سەر نەھاتىھ نېسىن و
مىزۇيا چەندىن شوبۇنوارىت دەقەرە
پشتگوھ هاتىنە ھاقىتىن و چ
پىزانىنىت دروست نەبۇونىھ. من
گەلەك بىزاف كرن و لىيگەريان
دناش پەرتوكخانىت گشتى ل
پارىزگەھا دھوکى كرن و

باکورى كوردىستانى دەھىتن و پاشى
دەھىتە گوندى پنياش ول گوندى
زىوه ل دەقەرا دوسكى ژۇريان دەھىتە
دناش ئاخا باشۇورى كوردىستانىدا و
بەرف گوندى نىرۇوا سىتىو دەھىتن
و پاشى بەرف گوندى مروانس
ۋەدچىتن و تاكول دووکەرا مازىي
تىكەلى رووبارى ماركى دېيتىن ول
گوندى سىتەتى دەگەھەيتە رووبارى
شىن و نىزىكى ٤٥ كىلومتران ژ
سەنتەرى قەزا ئامىدىي يا دويىرە
و قى پرى رەوشەكاجوان و خوش
دايە دەقەرە، لەوا داخوازى ژجهىت
ھاقىدار دکەين كو جارەكادى
نويژمن بکەنە فە زېھرکو جەھەكى
گوزارى يە بەزارەھان سەيرانچىت
ناقخو و ژەمرقەھى وەلاتى قەستا جە

سامى بنىامىن (يىكانى)

پرامارک دەكەۋىتە سەر روپارى
ماركى ل گوندى سىتەتى، كو
چاڭكانيت وى ژچىايى ماركى
ل گوندى ئەربىش ل ناف ئاخا
باکورى كوردىستانى دزىن و دەھىتن
و پاشى بەرف گوندىت شىقەرمزا
و جارمەندا و برجىلا رادەھىتن ول
گوندى بالەسینا دەھىتە دناش ئاخا
باشۇرى كوردىستانىدا ل دەقەرا
رىكان و چەندىن ئاقىت دى دەھىتە
سەرل گوندى رىشمە و رووکى ھۆرە
و ھەرمەسا ژئالىي باکورى دەقەرا
رىكان رووبارى كونىشقا كو
چاڭكانيت وى ژەمۇرا ئەرتۇوش ل

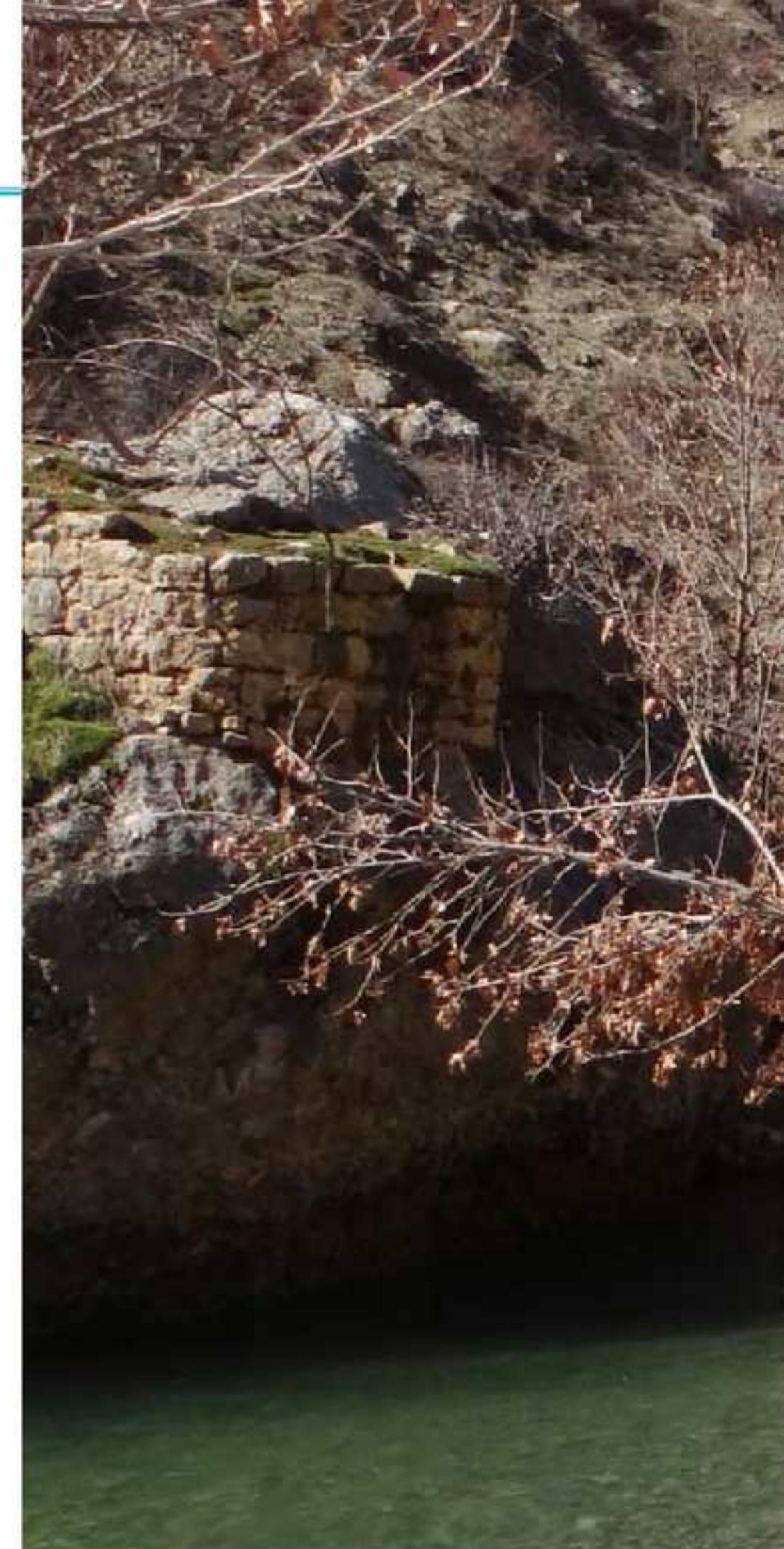
گوندی دهست ب نويژمنکرنا
وئی کرهقە تاکو سالا ۱۹۷۷ءی
بەعسیت داگیرکەر پرا ئاسنى ل
دانگا وئی پرى دروستكىرى و ئەف
پرە هيىدى هيىدى هاتە پشتگوھ
هاشىتن وېتى كوجىت وئی وەك خو
ماينە دسەرەدانەكى دا بۇ قەكولينا
پرا ناۋەتەن من دهست ب خرفەكىرنا
پېزانيلا سەر كر و من هەردەوو
كوجىت وئی پېغان .كۆ درىزيا
وئی ۲۷,۲۰ مەترن وەنابەرا هەردەوو
كۆچان ۱۲,۱۰ مەترن درىزيا كۆچا
كەۋانە ۷,۹۰ سم و فرمەيا وئی
۴,۸۰ سم وېلداھيا وئی ۵ مەترن
وېلداھيا كەۋانە یا وئی ئىنکو
عاقىد ۳,۲۰ سم بەرىت وئی ئىزىنى
فە مىترەكى ددرىزىن و ۶۳ سنتىمان
دېلدن، گەر بۇ گەر ئى بەرىت
بچويكتىرلى هاتىنە دانان .كۆچا
بەرى ئى ب قىن پېغانى بۇون، كۆ
بلندىيا وي ۹,۵۰ مەترن و فرمەيا
وي ۱۵ مەترن و ئىك مەترىزى هاتىيە
ديواركىرن و ۴,۱۰ مەتران فرمەيا
ديوارى نە و ۴ مەتران ئى درىزاھىيا
وي يە .

زىدمە :

- ھەقدىتن دىگەل قان ھىزايىان كۆ
كەسىت دانعەمرىت گوندی سىتەي
نه ول سەر پرى كاركىريه و ئى باب
و پاپىرىت خۇ گوھلىبويه.
- ۱- عبدالله خالد سىتەي.
- ۲- شەوكىتكەيىپ سىتەي، وەكو
ھوتىيەك ل سەر كاركىريه.
- ۳- عبدالقادر اسعد مازى، كۆ
ل سەر كاركىريه.
- ۴- قەكولينەكى مەيدانى بۇ
سەر پرى.

و دهست ب دانانان بناگى وئى هاتە
كىرن ب ئەندازەيەكى پېشكەفتى
يا د سەر وى دەمەيدا، كۆ كۆچكى
ب لايى سەرەيقە ھەمى ب بەرا هاتبوو
چىكىرن، مينا عاقدەكى بۇو، مينا
پرا دەلال ل زاخو و ئى لايى بنيقە ئى
بەرەكى گەلهكى مەزن ل رەخى
رويبارى بۇو، وەكى دىوارەكى
بچويك ل سەر هاتىيە چىكىرن
كۆ بەھىتە راستا كۆچكادى و
ھەمى خەلکى دەقەرى پشکدارى
دئاشاكىرنا وئى دا كەربوو و ژلايى
ھوتىيەكى فەلە يى تىارى فە
ديوارى وئى هاتبوو نېزىن.

ئەو مادىت پر پېھاتىيە دروستكىرن
ژ بەرا و كىلى و گاريتا هاتبوو
دروستكىرن، كۆ گاريتىت وئى ئى
گوندى سيدا دئىنان و كىلى ئى
ب رىكىا ھېتۈينا دەتە چىكىرن
و بۇ ھەيامى پېنج مەھان پر ب
دوماهى هات و كەفتە دخزمەتا
خەلکى دەقەرى دا و هاتن و چۈن
ب ساناهىتىرلى هات. پشتى چەند
سالەكىت كىيم دەمى رووبارى
ماركى ژ ئەگەر ئاتا بارانەكى
زىدە، ئاف گەھەشتە گاريتا و
جارەكادى پر كەفت و جارەكادى
هاتە نويژمنكىرن كۆ نويژمنكىرنا
وئى ۋەدگەرىتىن بۇ سالا ۱۹۳۴ءى كۆ
سى ھوستا ل ئامىدىي ئىنان ب ناۋىت
(احەكىم و ماھر و تاهر) دىگەل
خەلکى دەقەرى و ھېتۈنىت كىلى
چىكىرن و گاريتىت شەش قائىمە
ل سەر دانان و دارىت مازىي وەكو
دەپەندى ھاشىتى و دروستكەرەقە
. تاکو سالا ۱۹۷۲ءى بۇ جارا
سيى ژبەر رابوونا ئافى پر هاتە
خرابكىرن، و جارەكادى خەلکى

ھەرەمسا چويمە دناف تۇرا ئىنتىرىتى
دا بۇ بەمستقەئىنانا پېزانيان، بەلى
من چ ژىدمە بەمستخۇقە نەئىنان،
لەوا نەچاربۇوم كۆ دهست ب چەند
ھەقدىتن و قەكولينان بىكم
دەگەل خەلکى گوندى ژبۇ زانىنا
دىرۇكىا دروستكىرنا قى پرى و ل
دويىش ئاخختىت وان بۇمە دەركەفت
كۆ چىكىرن وئى ۋەدگەرىتىن بۇ
دوماهىيا سەدى نوزدى و دەستپىكى
سەدى بىستى پشتى كۆ پرا سەرى
يا ب ناۋى پرا مەممەد بەگى ساتى
ژبەر رابوونا ئافى ژناۋچۇي، ئەو بۇ
ل دويىش گوتىت دانعەمرىت دەقەرى
كۆ مە ھەقدىتن دىگەلدا كرین،
وەسا دا خۆياكىرن كۆ دهست ب
چىكىرن پرا ناۋەتەن هاتىيە كىرن

بىيار و قەوەمىنىت ھەيامى مەلکى ل سەرسىكى

يى دروسته، ئەوا دى بىتى بۇ مەرمىت شكلى ھاتىنە كرن. ئەو يى شاش بۇو، د تەخмина خۆ دا، ژىهرىكۈچ ئاقىرى بۇ داناندا نورى سەعىدى ل سەركىشىا وزىرا نەبۇو. حەتا شىرەت ژى پى نە ھاتبۇو كرن. جەمیل مەدفەعى بى دەنگى ھەلبژارت، بىيار بۇ مەلیكى ھىلا، بەلى د ۋىيا سەركىشى نوى يى (مەقبول) بىت ژ دەف ھەمى خەلکى نە تى تەخا سەركىشا. بەلى مەممەد صەدر يى ئاشكرا بۇ د ئاخفتىت خۆ دا: ئەو حەمسىكەت كەسەكى دى بەيىتە دانان، نە ئەو كەس بن يېت بەرى نوکە بۇونىنە سەرۆك وزىز. ئەو مەرفەكى پاڭز و شەھرەزا بۇو، تۆخمەكى نوى بۇو، داخاز كر جقات بەيىتە حەلكرن. بىرا من ل پەيپەت وى دەھىت گوت (مەلیكى نوى پىدەقىيە ھەمى تشت د نوى بن)، بەلى جەمالى نە دەگەل بۇو، نەيى ھەقپىر بۇ دەگەل وى ل سەر حەلكرنا جقاتى، گوت: جقاتا نوينەرا جقاتا مەلیكى يە، دى پىشەقانىا ھەر سەرۆك وزىرەكى كەن، ھەكە ھاتو مەلیكى ھەلبژارت. جقاتا وى ھەيامى جقاتا نورى سەعىدى بۇو، پىريا ئەندامىت وى يېت پارتا نورى سەعىدى بۇون. بى دلى ئەف ھزرە دى گونجىت دەگەل نورى سەعىدى، دىسان وەصى عەبدىلاھى ژى. من ھەست ب تاڭرىما جەمالى نە

ل ۋى ھەيامى سەرسىكى جەن بىيارىت مەزن بۇل سەر ھەمى عىراقى.

پشتى ل (١٥/ئىلوونا/١٩٥٢) وزارەتا (جەمیل مەدفەعى) ھاتىيە ئىخستن، جارەكا دى بىزاف ھاتە كرن دى وزارەتكەكا دى بەيىتە خەبتاندن. د دەھىمەنیت بەرىپەرىت (٥٤_٥٥) ژ پەرتۆكا (تارىخ الوزارت العراقى، ج٩) دا ھاتىيە: عەبدورزاڭى حسینى ژ (ئەحمد مۇختار بابانى) سەرۆكى دىوانا مەلیكى (٢) فەگۇھاستىيە. وەصى عەبدىلاھى تلهفونا من كر ژ سەرسىكى، داخوازا بەرھەقبۇونا ھەر ئىل ژ: سەرۆكى وزىز، سەرۆكى جقاتا (ئەعيان) كو وي ھەيامى (مەممەد صەدر) بۇو، فازل جەمالى سەرۆكى جقاتا نوينەرا (پەرلەمان) و حەكمەت سليمانى. پاشى ئەم ب فروكەكا تايىت چوونىنە فروكەخانا بامەرنى، پاشى ئەم چوونىنە سەرسىكى، ئەز دېيىم بەلى فازل جەمالى وى ھەيامى گەرۆك بۇو ل سەرسىكى. ل ۋىرە ھەر شىرەتكارەكى هىزرا خۆ د گوت، بى كوبەحسى كەسى بىكەت. تى بىيار بۇ مەلیكى د ھىلا، زىلى حەكمەت سليمانى كود گوت: بلا نورى سەعىد بەيىت، حەكمەتى و مسا ھزر دىكەر كو نورى سەعىد

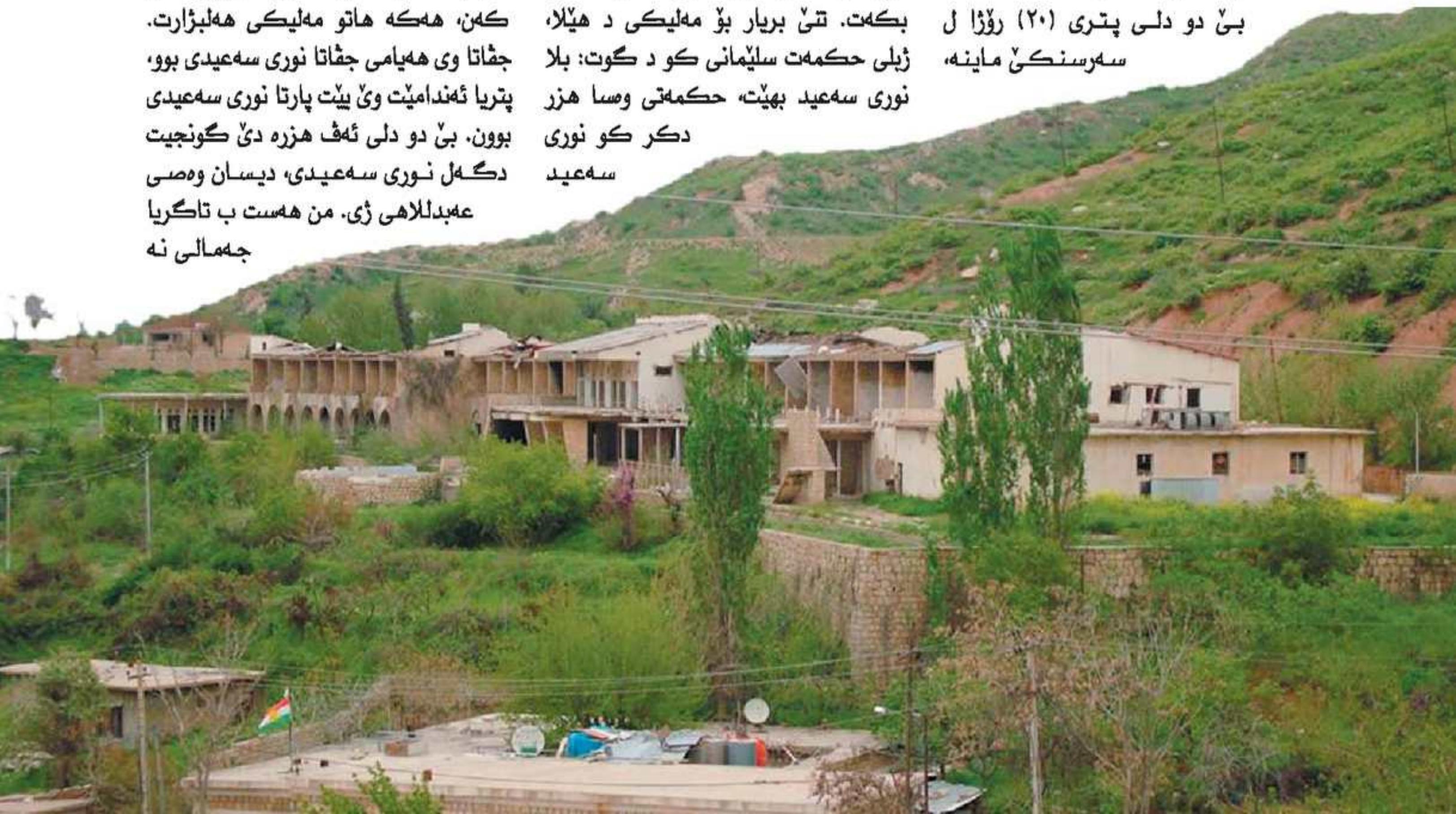
كۆغان ئىمسان ياسىن

بى دلى، سەرسىكى ژ بەر حەوانىدا مالباتا مەلیكى، دەورى خۆ ھەبۈويە د دانا قەرارىت بەنتارى ل عىراقى ھەمىي، نەخاسىمە پشتى قەسرا مەلیكى لى ھاتىيە ئاقاكرن. ئەقى قەسرى بالا حۆكمدارىت عىراقى دىكىشا بۇ دو مەرەما دەتە ب كارئىنان:

١_ وەكى ھافىنگەها مالباتا مەلیكى، نەخاسىمە ل دانسالى ھافىن، ژىمەر گەرما باشدور و ناۋەراتا عىراقى قەستا قى جەن دىكىشى.

٢_ ئەف قەسرە وەكى ھەمى قەسىرىت عىراقى، جەھەكى خىرقەبۇونا سىياسى ژى بۇو، ژ بەر قى چەندى كۆمەكا بىيارىت مەزن ژى دەركەفتىنە، ژ ھەزى گۇتن و ئاخفرى دانى نە.

وەصى عەبدىلاھى و مەلیك فەيسەل دويى ل ھەيامى (١٩٥٢/٧/١٧) ھاتىه سەرسىكى، بۇ مەرمەما بۇرانىدا وەختىت خوش، پاشى فەگەريانە بەغدا ل (١٩٥٣/٧/٩). بى دلى پىرى (٢٠) رۆزى ل سەرسىكى ماینە،

پشتی نفیسینا نوری سهعیدی ل رۆژا
ل ۱۹۵۴/۷/۲۱، ئەقا چەند مەرج تىدا گوتىن
گەھشىتىه مالباتا مەلىكى. وەصى و
مەلىك رازى بۇون، بەرسقا نفیسینا وي دا،
تىدا ھاتىه:

ھىزايى نورى سەعید
من سەھىكە نفیسینا ھەو
ل (۱۹۵۴/۷/۲۱)، من دېيت ھەو
ئاگەھداركەم کو ئەز باش د ئەھوان
پىتگافا گەھشىتم ئەقىت تە دېيت ب
ھاقىزى، بەلى گەلەك ب ترسن. پىدەقىيە
ئەم فەگەرينى سەر دىتا خەلکى عىراقى،
دى ئەو چ يېزىن. ب رىكاكا هەرفانىدا جقاتا
نوينەرا، ھەلبۈارتىت نوى بەھىنە كرن،
ھىقىيا من ژ خۆدى ئەوه کو يا باش ب
دەست مەقە بىنيت، خىز و مەراركەن ل
وەلاتى بەلاف بىت.

ژ قەسرا مەلىكى ژ سەرسنکى
دەركەفتىيە ل رۆژا (۱۳۷۳/۱۰/۱۰) حجە

وەزارەتكى پىك بىنيت، حەتا جقات نەھىتە
ھەرفانىن، دەستىت وى بەھىنە داهىلەن د
شولى دا. پىداگرى و رەزىدا نورى سەعیدى
ل سەر ھەرفانىدا جقاتى كۆمەكە
سەدەمما ھەبۇون، ژېرکو روژئا (مەرمەن
ئەمرىكا و ئورپا) د ترسان ژېر ھەبۇونا
بەرھنگارىيەكاب ھىز ل جقاتى. دېيت
ئەقا ل ئىرانى چى بۇويى، بەھىنە سەرى
عىراقى ژى نەخاسىمە ل ھەيامىت حۆكمى
د. موصەدەقى ل ئىرانى (۷).

پشتى نورى سەعید ھاتىه سەرسنکى،
بەياردا دا کو جىرى ب شارىنىت. داخواز
كر کو جقات بەھىتە ھەرفانىن، بەلى
وەصى ئەۋەنچەنە رەتكەر. پاشى پەيەكە
كۈرت گوتە وەصى: ئەزى ژ ئۆورپا ھاتىم
ل دەپ چەند مەرجا، ھەكە ھندەك
نەھىتە ب جە ئىنان، ئەز دى ۋەگەرمە وى
جەسى يى ئەز ژى ھاتىم. پشتى وەصى زانى
کو نورى سەعید يى ب ئەۋەنچەنە د
ئاخىتى، بەيار بۇ وى ھىلا (۸).

كى، كى دى ھىتە ھەلبۈارتىن (۲).
پاشى ئەم فەگەريانى بەغدا، بەلى
جەمالى ما دىگەل واندا ل سەرسنکى.
پشتى مەلىك فەگەريانى بەغدا، داخواز ژ
من كى، هەر ئىك ژ سەرۋەكى و مەزىرا و
جقاتا نوينەرا ل قەسرا رىحاب ل بەغدا
خرقە بىن. پاشى مەلىكى ژ ھەميا داخواز
كى، كەسەكى وەكى سەرۋەك و مەزىز
دیار كەن (۴). دىارە پشتى خرقەبۇونا
سەرسنکى، رىخۇشكەن بۇويە، داکو
وەزارەتكا نوى ل عىراقى بەھىتە دانان.
ل ۲۷/تەباخا/ ۱۹۵۴ ز جارەكادى مەلىك
فەيسەللى دويى و وەصى عەبدىللاھى قەستا
سەرسنکى كى، ب مەرمەما لىيگەريان و
سەيران و بورىنا دەمىت خوش. بەلى ل قىرە
جارەكادى نورى سەعید ل رۆژا ۲۸/تەباخا/
۱۹۵۴ فەگەريا بەغدا، داکو وەزارەتكا
نوى پىك بىنيت (۵).

ل رۆژا ۱۷/خزمىرانا/ ۱۹۵۴) مەلىكى،
دەست ژ ڪار بەردانا (ئەرشەدەي عومەرى)
سەرۋەكى و مەزىرا و مەرگەرت، ل دەپ
بەيارەكە مەلىكى كو ژ سەرسنکى
دەركەفتىيە. ئەقە ژى دەقى وى يە:
ھىزايى ئەرشەدەي عومەرى

من نەقىسىنا دەست ژ ڪار بەردانا ھەو
ل (۱۷/خزمىرانا/ ۱۹۵۴) و مەرگەرت. مخابن
ھەو دەست ژ ڪارى خۇ بەردايى، من
رېزىت ھەين بۇ ئەمەي رىتاجا ھەو برى ل
ھەيامى ڪاركىنى ل حۆكمى.

ژ قەسرا مەلىكى ل سەرسنکى
دەركەفتىيە ل رۆژا سىي (زى الحجه)
سالا ۱۳۷۳ مشەختى، بەرامبەرى ۲/۲
تەباخا/ ۱۹۵۴) زايىنى.

نافى مەلىك فەيسەللى دويى ھاتىيە (۶).
ل قىرە جارەكادى نورى سەعید و
مەلىك و وەصى كەتنە گەنگەشى
ل سەر خەبتانىدا وەزارەتكا نوى ب
سەركىشىا (نورى سەعیدى). پشتى
رازىبۇون ل سەر چەند مەرجەكە دنابەرا
نورى سەعیدى و وەصى، كو ھەرفانىدا
جقاتا بەرى تىدا نەبۇو. نورى سەعید ھاتە
بەغدا و پاشى ھاتە سەرسنکى، مەلىك ل
گەريانا خۇ بۇو، نورى سەعید نە د شىا

نوينهرا دا، کرنا ههلبزارتنا ل دويف
حوكمیت قانوونا بنهرهتي، پيدغیي سهروک
ووزير فئي برياري ب جه ینيت.

ژ قهسرا مهليکى ژ سەرسنگى دەركەفتىيە ل رۆزا (۲/زى حجه/۱۳۷۳) مشەختى، بەرامبەرى (۲/تمباخا/۱۹۵۴) زايىنى. ناڦى مهليك فەيصلى ل دوماهىي هاتىيە (۱۳).

مهليڪيٽ نوردنی (مهليڪ حسين) و ڙنا خوٽل رُوڙا (۲۳/ئهياری / ۱۹۵۵) گههشته مويسلى، ب مهرهما بوڙاندنا دهميٽ خوش ل جهڙنا رهمهزانی سی رُوڙا مانه ل سڀه سنک (۱۴).

کونگری (مؤتمر) سہ رسمی

پشتی و هزارهتا نوری سه عیدی یا دوازدی ل سه رسنگی هاتیه خه بتاندن، شانده کی و لاتی مصری گه هشته سه رسنگی، ل دهش مه لیک فه یصه لی کو وی هه یامی ل گه ریانا خ یا سهیرانی بیوو (۱۵). صاغ سه لام سالم و هزیری رینشاندان نه ته و هی سه مصر، کومه کا په یامنیر و فهرمان بهر و شکل کیشا دگه ل دا بیون، وان چا پیکه فتن دگه ل مه لیکی و و هصی و سه روکی و هزیرا کر. ل روژا دویس به حسی په یمانا د ناقبه را مصری و ننگلیزا کر، ئه و په یمانا به حسی گه راندنا هیزیت بریتانی دکهت، هه که هاتو ئیک ژ دموله تیت عه ره بی که فتنه بهر هیرشه کا نه چا فه ری کری، پاشی دیتیت مصری گوتنه مه لیکی و ئه قیت د گه ل دا، نه خاسمه کو لهز نه هیت کرن بو ئیمزا کرنا په یمانه کی د گه ل تورکیا. پاشی ریک خستا په یمانا عیراقی بریتانی یا سالا ۱۹۳۰. به لی ل قیره سه روکی و هزیرا (نوری سه عیدی) به رسقا وی دا و گوت: ده ستوداری عیراقی چ د خوازیت دی وی که هین، نه خاسمه گریدانیت مه د گه ل دموله تیت هه قسوی مه، تورکیا و ئیران، په یمانیت که چن سلامه تیا مه و وانا د پاریز، مه نوکه پیدقی ب چ په یمانیت نوی نینه. پاشی هه رد و ره خا ئیمزا ل سه ره ژ کو منقیسی کر:

۷_ سه عید قهزار: وزیری نافخو	مشهختی، بهرامبه‌ری (۲/تہباخا/۱۹۵۴) زاینی (۹). دیاره و هصی ب همه‌ی مه‌رجیت نوری سه عیدی رازی بود، نه ب و هصی و مه‌لیکی نقیسینه کا پشته‌قانی بونارت، ئه‌قا ل خواری دهقی وی یه:
۸_ نه‌دیم پاچه‌چی: وزیری ژینی (اقتصاد).	نقیسینا پشته‌قانی هژمار (۶۷۵).
۹_ موسا شابه‌ندهر: وزیری ژ دهرقه	و فریزی من بی بەرگەفتی هیزا نوری سه عید
۱۰_ محمد ملا حەسەن سەلمان: وزیری ساخله‌میی	ل سەر دەست ژ کار بەرداانا هیزا ئەرشەدی عومەری ژ پله‌یا سەرۆک وزیرا، ئەم پەیمانی د ھەوە دا دبىنین (۱۰). چستاتى و دلسوزى، مە بريار دا کو پله‌یا سەرۆک وزیر ب دەینە ھەوە. دا ھوين ھەقالیت خۆ ب ھەلبزىرن، ناقیت وان نيشا مە بدەن. خۇدی ھاریکار و خۇدانە.
۱۱_ خەلیل گەنە: وزیری مەعارفی	ژ قەسرا مه‌لیکی ژ سەرسنکی دەركەفتىه ل رۆزا (۲/زى حجه/۱۳۷۳)
۱۲_ سالح صائب: وزیری گەهاندن و ئەشغالى	مشهختی، بهرامبه‌ری (۲/تہباخا/۱۹۵۴) زاینی. ناقی مەلیک فەيصلە ل دوماهىيە ھاتىيە (۱۱).
۱۳_ عەلی شەرقى: وزیری بی وزارت	جڭاتا وزارتى ھاتىيە خەبتاندىن ل سەرسنکى
۱۴_ ئەحمد مختار بابان: وزیری بی وزارت	گەلەك ب سەرقة نە چوو دەمی نوری سەعیدی ئەندامىت وزارتى خۆ ھەلبزارتىن، ئەوى د ۋىيا زوى ب رېقەبەت وەكى خۆ و ھەمى دەستەلات بۆ وی بن. ئەوى ئەمر دان و زوى وزیرىت وی ب جە د ئىنان، كەمس نە دشىا شولۇ خۆ گىروكەت، يان ب رېقەنەبەت. ل سالا ۱۹۵۴ نقیسینا هژمار (۶۷۶) ژ سەرسنکی دەركەفت، تىدا ھاتىيە:
۱۵_ برهان الدین باش ئەعيان: وزیری بی وزارت	۱_ نوری سەعید: سەرۆک وزیر و (وزیری بەرەقانی).
۱۶_ رشدی چەلەبى: وزیری بی وزارت	۲_ محمد مەھمەد عەلی مەحمود: وزیری وەكەھقىي
گەلەك ژ قان وزیرا د بەرھەف نەبوون، گەلەك ب سەرقة نە چوو دەمی نوری سەعیدی ئەندامىت وزارتى خۆ ھەلبزارتىن، ئەوى د ۋىيا زوى ب رېقەبەت وەكى خۆ و ھەمى دەستەلات بۆ وی بن. ئەوى ئەمر دان و زوى وزیرىت وی ب جە د ئىنان، كەمس نە دشىا شولۇ خۆ گىروكەت، يان ب رېقەنەبەت. ل سالا ۱۹۵۴ نقیسینا هژمار (۶۷۶) ژ سەرسنکی دەركەفت، تىدا ھاتىيە:	
ھەرفاندىن جڭاتا نويىنەرە: بادەکا ھەرفاندىن جڭاتا نويىنەرە ئېل ژ شهرتىت نوى سەعیدى بود، بەرى وزارتى خۆ ب خەبتىنىت، وى دىت ئەقا ل ئەقى جڭاتى ھاتىيە وەرگرتىن يا لاوازە. ئەو نەشىت پرۇزىت خۆ ب لەز ب جە بىنىت. بەرەنگارا ژى (۱۰) ڪورسى ھەبوون، ڪەسىت زىرەك و وىرەك دناف دا بود. دانەزانىت خەبەردارىت دونيائى بود، پشتى نورى سەعیدى وزارتى خۆ يا دوازدى خەبتاندى، ل رۆزا (۱۹۵۴/۸/۲)، ئەف ئەمرى ل خوارى ژ دەف مالباتا مەلیکى دەركەفت:	۳_ شاكر وادى: وزیرى ڪاروبارىت جڭاكى
ئەم فەيصلە دوپى مەلیکى عېراقى پشته‌قانی ژ برگا دوپى ژ ماددى (۲۶) يى قانوونا بنەرتى. ل دويف يا سەرۆكى وزیرا نيشا داي، پىددقىيە راپرسى ل سەرەندهك بادەكىت بنەرتى بەھىتە كەن، مالباتا مەلیکى بريارا ھەرفاندىن جڭاتا	۴_ چىاو جەحفەر: وزیرى ڪرتى
	۵_ عەبدولوهاب مەرجان: وزیرى چاندى
	۶_ عەبدولەجىد مەحمود: وزیرى

جفاتا و هزاره تا هاتییه خه بتاندن ل سه رسنکس

گلهک ب سه رفه نه چوو دهمی نوری
 سه عیدی ئەندامیت و مزارهتا خو ھەلبزارتین،
 ئەوی د قىيا زوي ب رىقەبەت وەكى خو
 و ھەمى دەستەلات بۇ وي بن. ئەوی ئەمر
 دان و زوي وزىرىت وي ب جە د ئىنان،
 كەس نه دشيا شولى خو گىروكەت،
 يان ب رىقەنەبەت. ل سالا ۱۹۵۴ نېيىينا
 ھەئىمار (۶۷۶) ژ سەرسنىكى دەركەفت،

- ٧_ دياره کو نوري سه عيدي کومه کا
مه رجا دانا بونه به رسنگي مه ليکي
دا کو و مزاره تا خو يا نوي پيلک بینيت، ز
وان پيمانا عيراقی تكليزی يا سالا
١٩٣٠ بهيته هر فاند. باشکرنا گريدان
د گهيل دوله تييت عهربى. خوشکرنا
گريدان دگهيل دوله تييت دموروبه.
زىدمبارى چهند مه رجه كييت ناخويني. بو
پتر پيزانينا سه حکه: عبدالرزاق الحسيني:
المصدر السابق، ص ١٢٤.
- ٨_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ١٢٤.
- ٩_ هر ئهو زيدم، ل ١٣٦. ل دويف
ئاخفيت سهيدايى (زهكى عوديشو) ئهو
ب خو يى ل ويرى بهرهف بو دهمى ئهو
حکومه تا هاتيه دانه زان. چىرۇكە کا
خوش قىدگەريت: ل دهمى ئهو حکومه ته
هاتيه دانه زان بابى من چاقدىريبا خارنى
ذكر بو پشكدار بوبوا، بهلى بھرمومام ئهم
دچوونىه ويرى و مه ئزعاجا وان دكر، حهتا
ل دوماهىي باپى من ئهم دەرىخستىن. ل بيرا
منه کو پارچە کا پھروكى دا بوب گەلى
و دنافدا گەنگەشىت خو دكرن. زهكى
عوديشو: چاقييکەفتا بھرى.
- ١٠_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ١٣٦.
- ١١_ المصدر نفسه، ص ١٣٧.
- ١٢_ المصدر نفسه، ص ١٣٧.
- ١٣_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ١٣٩. ئىك ژ تشىت ب ترس
کو نوري سه عيدي ل هېيامى و مزاره تا
خو يا سه رسنگي قهارا ل سه دايى،
حەلکرنا پارتا (حزب الاتحاد الدستوى)
بوب، ئەقى چەندى ديار ڪر کو نوري
سه عيىد د دستودارى و ملاتى دگەھيت، يا
د ترسه کا مەزن دا دبۈرتى.
- ١٤_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ١٨٤.
- ١٥_ المصدر نفسه، ص ٢١٣.
- ١٦_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ٢١٤.
- ١٧_ المصدر نفسه، ص ٢١٥.

ب دوماهى هاتن. هر ئىكى هزريت خو
بو يى دى گوت، چارەكىرنا تارىشىت د
نافبهرا هردو رەخ، دولەتىت عهربى
بەحسەكى دى يى کۆمبۈونى بوب. پاشى
لېك تىكە هشتكە هاته ئىمزا كرن د
نافبهرا هردو رەخ (١٧).

دەھمەن:

١_ السيد عبدالرزاق الحسيني: تاريخ
الوزارات العراقية، فى طبعته السابعة و
المزيد ج٩، دار شؤون الثقافية لطبع و
النشر، (بغداد ١٩٨٨)، ص ٣٣.

٢_ ئەف چاقييکەفتنه ل سالا
١٩٧٤ هاتىيە كرن دنافبهرا نېمىسەقان
عەبدورەزاق حسینى و ئەمەمەد مۇختار
بابانى د هېيامەكى دا سەرۆكى دیوانا
مەليکى ل عيراقى.

٣_ عبدالرزاق حسینى: المصدر السابق،
ص ٥٤.

٤_ دياره پشتى دو رۆزا ژ خرفە بوبونا
سەرسنگي، ل هېيامى ١٧/ئيلوونا/
١٩٥٣) و مزاره تا مەممەد فازل جەمالى هاتە
خەبتاندىن، ل دويف قەرارا مالباتا مەليکى.
وزاره تا وان ژى ژ قان كەسىت ل خوارى
پيلك دهات:

مەممەد فازل جەمالى: سەرۆكى
ومزىرى ناخو ب وە كالەت

مەممەد عەلى مەممود: شوينگرى
سەرۆكى

عەلى حەيدەر سليمان: وزىرى
ئافەدانىي

عەبدولكەريمى ئەزرى: وزىرى كرتى
(مالىي)

جەمیل ئورفلى: وزىرى وە كەھقىي
(عدلەي)

عەبدولمەجيد قەصاب: وزىرى
مەعارفا

عەبدولاه بەكر: وزىرى ژ دەرفە.
بو پتر پيزانينا سه حکه: عبدالرزاق

الحسيني: المصدر السابق، ص ٥٥.

٥_ عبدالرزاق الحسيني: المصدر
السابق، ص ١٢١.

٦_ المصدر نفسه، ص ١٢٢.

كومىشىسى سەرسنگي د نافبهرا
شاندى مصرى و عيراقى دا
١_ هردو رەخ رىكەفتەن ل سەر
پىداچوونى ل سەر پيمانا پاراستنا
ھەردو رەخ، ب هيڭىرنا پيمانى و دىتىا
رىكەكا باش بو پاراستا ھەر گەھكى
ل سەر ئىمناھيا دولەتىت عهربى.

٢_ هردو رەخ رىكەفتەن ل سەر دز
راوستانى بەرامبەر ھزريت ويرانكەر، دى
مصىر شاندەكى تايىت ب قى چەندى
ھنيرىتە عيراقى دا هارىكارىيا عيراقى
بىكت بو بەرسىنگىرتا ھزريت خراب
و تىكىدر.

٣_ هردو رەخ رىكەفتەن ل سەر
پىداچوونا تەناھىيا (جامعا عهربى)، بريار
دا كو پرۆزەكى بو قى چەندى بەرهەف
بىكت. ل دهمى سەرۆك و مزىرى عيراقى
د چىتە مصرى دى ئەھى پيمانى موھر
كەن.

٤_ هردو رەخ دى داخوازا لېك
گوھورينا سەركىشىت لەشكەرى كەن،
شاندىت لەشكەرى دنافبهرا عيراقى و
مصرى دى هاتن و چوونى كەن، ب مەرەما
ئاگەھدارى بوبون ل سەر دستودارى
لەشكەرى يى هردو رەخ.

٥_ بلندكرنا ئاستى ژيانى د نافبهرا
ھەردو رەخ، پىدىقىيە لېك گوھورينا
ھزرا ل سەر رەخىت ژيار و روشەنبىرى
و جەڭلىكى ھەبىت، حهتا مفا و مرگەتن ژ
ھەلشەكتا (١٦) ئەقىت ل عيراقى يان
مصرى ھاتىنە كرن.

سەرسنگي ١٨/تەباخا / ١٩٥٤

حکومەتى نە د قىيا ل خەلکى
قەمشىرىت كاچ ل (ھافىنگەها
سەرسنگي) چى بوبوا، ئەف بەيانە بەلاف
كەر، تىدا ھاتىيە:

شاندى عيراقى و مصرى ل سەرسنگي
چەند کۆمبۈون گريدان، ب گيائەكى
برايانە چەند ھزر ھاتە بەرۋاڙى كرن
د نافبهرا ھەردو شاندا. ژ سېيدەھىيا رۆزا
دوشەمبى (١٦/تەباخا / ١٩٥٤) دەستپىكىر،
ل رۆزا چوارشەمبى (١٨/تەباخا / ١٩٥٤)

دلدار هەرکى: كەنالى رووداو ژ باشترينايە

ئەو بخۇ درېشەبرنا خودا دىگەندەلن) ئەفه و چەند دىتىت دى يىت دلدار هەرکى مىدىياكار و بىئزەرى نوچەيىت سىاسى ل كەنالى رووداو دىسلافل دا بخوين.

دلدار هەرکى ل سەر ئاستى ئازادىا رۆژنامەگەريا كوردى دەقى قوناغىدا بوقۇونىت خۇ يىت تايىبەت ئىنانە زمان و گوت : ئازادىا رۆژنامەگەرى تا رادمەكى يا ھەى، بەلى مىخابن هندهك دەزگەھ و رۆژنامە وى ئازادىي ب ئاوایەكى خراب ب كاردىنن، ئەو خراب ب كارئىنان دىيته رېڭر كو ئازادى ھىشتا بەرفەھەتىبىن و دشىم بىزىم دىيته رېڭر و ئازادىا سنووردار دىكت.

ل گور ھند ئاخشتان كو دېئىن دلدار هەرکى ب دەفوکى عەشيرى دئاخشىت ل سەر شاشا تىقىي بۇ ۋى

مىدىياكار دلدار هەرکى و بىئزەرى دەنگ و باسيت سىاسى ل كەنالى رووداو دەھەقدىتىنەكا كورتدا بۆيە مىھەقانى سىلاف دبۇچۇونەكىدا دېئىزىت: مىخابن مىدىيايا كوردى ل جەن زمانى كوردى پىش بىخىت بۇيە سەدەمى پتر پارچەكىنى و خرابكىدا وى دەگەل رېزىت مە، نە ھەمى دەزگەھان، دېرددەۋامىا ئاخشتى خودا دلدار هەرکى گوت زى (بەلى مىخابن هندهك جارا راگەھاندن زى وەسا نىنە وەكى دېئىن بۇ مىناك بەحسا گەندەلىي دەھن و ئەو بخۇ درېشەبرنا خودا دىگەندەلن) ئەفه و چەند دىتىت دى يىت دلدار هەرکى مىدىياكار و بىئزەرى نوچەيىت سىاسى ل كەنالى رووداو دىسلافل دا بخوين.

ھەولىز : (ەفەند گۇھە(زى)

مىدىياكار دلدار هەرکى و بىئزەرى دەنگ و باسيت سىاسى ل كەنالى رووداو دەھەقدىتىنەكا كورتدا بۆيە مىھەقانى سىلاف دبۇچۇونەكىدا دېئىزىت: مىخابن مىدىيايا كوردى ل جەن زمانى كوردى پىش بىخىت بۇيە سەدەمى دەزگەھان، دېرددەۋامىا ئاخشتى خودا دلدار هەرکى گوت زى (بەلى مىخابن هندهك جارا راگەھاندن زى وەسا نىنە وەكى دېئىن بۇ مىناك بەحسا گەندەلىي دەھن و

خودا هندهك پهرومدهيا وي ڙي همهيت،
باندڙرا سياسي و حزيایهتى ل سهر ديار
نهبيت دهما دردکهفیته سهر شاشي.
دلدار هرڪي يئڙميديايڻ تيريوو
ئه و تيقها وي دھيٽ لئي کار بكمت
هيٽشا نه ديتىه، ل دوور ڦي گوتا هند
ڙ ههقال و ڪھسيٽ دلدار هرڪي ڙ
نيزىك دنياسن دڀڙيت : ئهڙ ڙميديايڻ
تير نه بويمه، بهروڦاڙي ميديا دمريايه، هر
جههڪي لئي کار بكمم ريز و حورمهت
من هنه، بهلي هر جهمهڪي مروف لئي
کار دكهت پشتى هئيامهڪي
مروف دزانيت دوى دهڙ گمهيدا
جهڻ مروشى چيه.
ددريٽيا بهرسٺا
ڦي پرسياريدا دلدار
هرڪي گوت :
ئه گهر مروف
ڙجهڻ خو
هاته لادان

کەسەکى
نەخودان شيان و نەھەمۈزى ئەم
جە گرت، وي دەمى مەرۆف
تۇرە دېيت، ب گورتى و
كۈرمانجى كەسى هەمۈزى
بۇ جەننى ھەزى، بەلى مخابن
ھندەك جارا راڭەھاندىن
زى وەسا نىنە وەكى
دېيىزىن بۇ مىناك بەحسا
گەندەلىي دەكەن و
ئەو بخو درىيەمبىرنا
خودا دەنەنەلەن، بى
موجامەلە رووداو ژ
وي وي لايىچە ژىيەت
دى باشترە، ۋوان زى
باشترە ئەويت من لى
كار دەكەل رىزىت
من يۇ وان.

یه کى ناپېرى گوت: ئەز باومر ناكەم
وھسا بىت، چونكى ژۇھىشىرا من
گەلەك جارا دىيىن ئەو چ دەقۇكە تو
پى دئاخى و گلهيا وى دكەن كو
ژمن تىناگەن، بەللى ل رووداو ب
دەقۇكا بوتانى يە كو دكەرم بىرزم
ھەمى كورمانجىت سەرى پى دئاخىن
تىدگەن.

په یوهندییت جشاکی ییت دلدار
هه رکی لاوازی بخوشه دیتیه ئهف
یه که بُچ قه دگه ریت : بابهت لاوازیا
په یوهندییت جشاکی نین، دشیم بیژم
هه ر که سی رۆزانه من ببینیت کا ئه ز
چاوا کار دکەم و چەند دەمزمیرا
دمینمه ل شولى، ئەمو چ جارا گلهی
زمن ناکەن، ئەگەر راسته خەلک
دېیژن تو بو یی دیار نینی و بەرسقا مە
نادەی، ل ڤیره ئەز داخوازا لیتەگرتى
دکەم، خودى حەز بکەت دى دەمەکى
پتر دانم کو وئى لاوازى بەدەلچەکەم.
ل سەر گرنگیدانا میدیایا کوردى
ب ستاندارکرنا زمانى کوردى دلدار
هه رکی گوت: مخابن میدیایا کوردى
ل جەن زمانى کوردى پیش بیخیت بۇويه
سەدەمى پتر پارچەکرنى و خرابکرنا
وى، دگەل ریزیت من نە ھەمى دەزگەھ،
من ھەياما دەربازبۇويى بابەته کى
نفيسکار کورستان موکريانى خواند
دېیژیت: زمانى کوردى یی بۇويه زمانى
ھەزاران، بیخش راست دېیژیت، پترا
خەلکى نوکە زاروییت خۆ بەرى ھەر
زمانە کى فیرى ئىگلىزى و عەربى
دکەن، ئەقەزە کىنچە کا نەباش ل سەر
زاروکى دکەت ل پاشەرۇزى ژەمى
روويە کى ۋە، چونكى روشەنبىريا
کوردى يا گرنگە ژېر ژېرنە کرنا
كلتور و پەيقيت رسەن ییت کوردى.
دلدار هه رکى دیتا خو ل سەر
بیژەری سەرکەقتى دا دیار گرن و
گوت : بیژەری سەرکەقتى ئەوه يى
چاقلىگرنى نەکەت، و يى حەسود
نەبىت، بەرى ھەر تىتە کى دکوکا

سہ روکانی

محمد عبدالله ئاميدى

مهن دبیژن ئاڭ ئاقاهىيە، راستە جهىت بى ئاڭ، ئاقاهى و ژين و زيارلى نىنە، مروف نەشىن لى بزىن، ل سەر قى هزرى ھەممى وەختا مروف يى ل جهىت ب ئاڭ گەريايى و يى لى داناي، و خۆجەبۈمى و لى ژىيائى، يان پىكولا هندى ياكى كو ئاڭ پەيدا كەت داشىت بىزىت.

مهرم ژ پهيداكرنا ئاقي ژ بورو: (فەخارن، شويشتن، چاندن)، ئاف يېكە ژ چار كانزا ل دنيايى هەين، بى ئاف زيان نينه، ژىددەرىت و مرگرتا ئاقي گەلهك، ژىددەرىت ئاقي يېت سەرپشك ل كوردستانى بهفر و باران، هەكە سال يا درست بىت، پتر ژ شەش مەها باران و بهفر دبارن، دبىنە ژىددەر وەكى پەقينا كانيا و زىددەبوونا ئافا شىف و روپيار و روپىك و زىي و نھىل و جوم و جەلا، خرفەبوونا ئاقي د گوم و برىم و سکر و سېرىج و بهنداقا دا، ب بزاقىت بەردەواام يېت مروقى ل جەيت بلند و نزم و كولانا بەر و كەفر و كاشا هاتىنه كولان و تراشىن و برىن، ب قەبارەكرينە، سېرىج و بير و ئافاكرنا كونبەفر و كولانا كارىز و جويا و ئافاكرن و ئاقدىرن و سەرگرتا كانييەت ئاقي، سەخبيزكرنا جەيت گەرماف و سەرشوويا ل بازىرىت كوردا يېت كەفن، گەلهك خۇ ئاسىكىرنا كوريت كوردا ل كەلها و شانەشىو و ئاسىكەها، ل پېشى هەر تشهى كى ئاف بۇ خۇ پەيداكرىيە، دېيت گەلهك كەس هەبن بىزىن، باشە ئەگەر ئامىدىي بازىرەكى دىرۋوكى بېت و ل دويىش ژىددەرىت دىرۋوكى كەقنتىن بازىر بىت، كۆ كەفالەكى ئىمبەرهتوريا ئاشۇورى بەحس كريە، كۆ ناقي ۋى بازىرى (ئامات_ئاماتى)

دۆزهک بۇ كوردستانى و ٣٦٤ دۆز بۇ خەلچى

دیوان بایپر کتابی

چنکو چ ئەگەر نین کو ژنکیت
کوردا وى جلکى بىكەنە بەر خۆ، نە
ئەگەریت ئايىنى و نە ژى يېت جڭاڭى،
ھەكە ژ بەر پاراستى بىت ئەز بىرزم
كراس و فيستانىت كوردى ژى وەكى
عەبای ھەمى لەشى ژنکى د پارىزىت و
ھەكە ژ بەر زەممەتا ڪارى بىت ب
جلکىت كوردى ۋە، پا ئەز دىرزم ئەف
ڪارى ئەم نوکە دكەين چ زەممەت
تىدا نىنە پىش ڪارى دەيك و داپىرىت
مەفه، کو وان ب ۋى جلکى ھەمى
شولىت خۆ بىدەست كرينه وبىزلى شولى
ئاخ و چاندى كو ملى وى ب ملى
زەلاماڻە بۇ د ھەمى ڪاراندا، ھەر
وەسا هاتن و چونا وان ژى ھەمى ب پيا
بۈل ۋان چول و چيا و چ جارا جلکىت
وان نەبۈينە ئاستەنگ د رىكا وان دا،
وەكى ملەتىت هند و پاكستان، کو تا
نوکە د ھەمى ڪاراندا و ل دەھەمى
جيهانى جلکىت خۆ يېت نەتەوى
دكەنە بەر خۆ كو مروف وەختى
وان دېيىت ئىكىسەر دزانىت ئەفه چ
ملەتن، نە وەكى مە کو ھەر كەسى
مە بىنىت دى ھزر كەت ئەم عەرمىت
خەلچى نە.

ل دوماهیئ ٿهڙ دخوازم ههڻي
ڙنگیٽ کورد یئت دلسوز بُو
کوردستانی ڪو برياري ٻدهن ڪو
ڦي عهباي نه ڪنهڻي و ههڪه ٿهوان
نه ڦيٽ ڪراس وفيستانا ٻڪڻي، بلا
جلگیٽ موده ٻڪنه بهر خُو، چن ڪو
ئهٽ جلگیٽ جيهاڻي نه و ناسناما چ
ملهتا نين، من باوهرى ههڻي هه ڙنهك
پيچهٽ هزرا خُو ٻڪهٽ ڪو ئه مو يا
ناسناما عهربا دڪنه بهر خُو ٿهڙ
دبِيرم دئ ڙ مللهمتی خو شهربم ڪهٽ
و دئ چيت وئي عهباي ڪهٽه تنه ڪي
گائيشني دا.

ههـر مـلـهـتـهـکـی دـجـيـهـانـی دـا هـنـدـهـکـ
ناـسـنـامـهـ يـیـتـ هـهـینـ کـوـ بـ وـاـنـ دـهـیـنـهـ
جوـداـکـرـنـ وـ نـیـاسـیـنـ ژـ مـلـهـتـیـتـ دـیـ وـ
گـرـنـگـتـرـینـ نـاـسـنـامـهـ ئـهـزـمـانـ وـ جـلـکـنـ،
نـاـبـیـتـ بـ چـ رـهـنـگـ سـقـکـاتـیـ بـ ڦـانـ هـرـدوـ
تـشـتـاـ بـیـهـیـتـهـ کـرـنـ ژـ لـایـ ڦـ مـلـهـتـانـفـهـ وـ پـیـدـفـیـهـ
بـ هـهـمـیـ شـیـانـاـ پـارـاستـاـ وـاـنـ بـیـهـیـتـهـ کـرـنـ.
۱۰ اـیـ ٿـادـارـیـ رـوـڙـاـ جـلـیـتـ کـورـدـیـ نـهـ
وـ رـاـسـتـیـ لـ ڦـیـ رـوـڙـیـ کـورـدـسـتـانـ گـهـشـ
دـبـیـتـ وـ پـپـ رـهـنـکـ دـبـیـتـ وـ هـهـسـتـیـ خـهـلـکـیـ
یـیـ ڦـ مـلـهـتـیـنـیـ بـلـنـدـ دـبـیـتـ وـ کـورـدـسـتـانـ
ئـازـادـ دـبـیـتـ ژـ هـهـمـیـ جـلـکـیـتـ بـیـانـ،ـ کـوـ
هـهـبـوـنـاـ وـاـنـ ڪـیـنـجـهـکـاـ مـهـنـ ڪـرـیـهـ
سـهـرـ هـهـبـوـنـاـ جـلـکـیـتـ کـورـدـیـ وـ نـاـسـنـامـاـ
مـلـهـتـیـ کـورـدـ،ـ بـهـرـیـ چـهـنـدـهـکـیـ منـ بـهـرـیـ
خـوـداـ پـروـگـرـامـهـکـیـ لـ ڪـهـنـالـیـ اـمـ بـیـ
سـیـ دـیـزـایـنـهـرـهـکـاـ عـهـبـایـتـ خـهـلـیـجـیـ
دـ ئـاخـفـتـ وـ دـگـوتـ عـهـبـایـتـ خـهـلـیـجـیـ
نـاـسـنـامـاـ مـهـ خـهـلـیـجـیـانـهـ وـ هـهـسـتـیـ منـ یـیـ
ڦـ مـلـهـتـیـنـیـ منـ پـالـدـدـهـتـ کـوـ ئـهـزـ فـیـ جـلـکـیـ
بـ پـارـیـزـمـ،ـ ٿـیـکـسـهـرـ بـیرـاـ منـ لـ ڙـنـکـیـتـ مـهـ
لـ کـورـدـسـتـانـیـ هـاـتـهـفـهـ کـوـ لـ بـهـارـاـ پـتـرـ ژـ
وـاـنـ عـهـبـایـیـ خـهـلـیـجـیـ دـکـهـنـ بـهـرـ خـوـ وـ بـ
ڦـیـ رـهـنـگـیـ دـ سـالـیـ ۳۶۴ـ دـاـ رـوـڙـاـ پـارـاستـاـ
نـاـسـنـامـاـ خـهـلـیـجـیـاـ دـکـهـنـ وـ بـ تـنـ ِ رـوـڙـهـکـیـ
پـارـاستـاـ نـاـسـنـامـاـ کـورـدـیـ دـکـهـنـ وـ لـ
بـازـارـیـتـ کـورـدـسـتـانـیـ تـشـتـهـکـیـ ڪـرـیـتـهـ
ڙـنـکـ بـ کـرـاسـ وـ فـیـسـتـانـیـتـ کـورـدـیـ فـهـ بـ
چـیـتـهـ دـ نـاـفـ باـزاـرـیدـاـ،ـ بـهـسـ تـشـتـهـکـیـ جـانـهـ
وـهـختـیـ بـ عـهـبـایـیـ عـهـرـمـبـاـ ڦـهـ بـ چـیـتـ !!ـ بـ
رـاـسـتـیـ ئـهـزـ گـهـلـهـکـ دـلـتـهـنـگـدـبـمـ وـهـختـیـ
ئـهـزـ هـزـرـاـ ڦـانـ عـهـبـایـاـ دـکـهـمـ وـ ئـهـزـ دـبـیـنـمـ
پـیـدـفـیـهـ دـوـماـهـیـکـهـکـ بـوـ هـهـبـوـنـاـ وـاـنـ لـ
کـورـدـسـتـانـیـ هـهـبـیـتـ وـ پـیـنـگـاـفـهـکـاـ مـهـنـ
بـ هـیـتـهـ هـاـقـیـتـنـ ژـلـایـ ھـهـمـیـ خـهـلـکـیـ ڦـهـ

و ژىدەرىت ئاڤى ل ئامىدىا كەفن

زايىنى جەھى پەرسىتكەھى بۇو، پەرسىنلى دهاتىه كىرن، پەرسىتكەها مىترا و زەرمەدەشتىيا بۇوېيە، پاشتى هنگى وەكى سىرچىج ئاڤ لى هاتىه عمباركىن، مفا ژ ئاڤا وى هاتىه وەركەرتىن، نوکە ژى دېيىزنى كورا سىرچىج، كوسىرىجەكا مەزن بۇوېيە و درىزاھىا وى (۲۶م) و فرمەيا وى (۱۶امان)، رۆزەلەلتازانەك ب ناڤى (ئولىقىيە) سالا (۱۷۹۶_۱۷۹۴) سەرەدانَا كوردىستانى كرىيە و دېيىزىت، سىرىجەك ل ئامىدىيەن هاتىه چىكىرن، كو بەفر و ئاڤ دكەرە تىدا بۇ وەختى تەنگاڤىا ب ڪاردىئىنا، گەلەك مالباتىت ئامىدىيەن بۇ خۇ ئاڤ ب سرىجە ۋەدەگرت، وەكى مala سەيد عبدالله شەريفى، كوسىرىج دناف حەوشى مالا وى دا هەبۇو، نوکە ژى شۇينوارىت وى ماينە.

• كانى:

ل رەخودورىت كەلەن ئامىدىيەن گەلەك كانى ھەنە، نەخاسىمە ل بن دەركەھى سەقاۋا، ژ لايى رۆزئاڤايى كەلەن ئامىدىيەن هنداشى روپىارى ژىرى، مفا بۇ ۋەخارنى و پىددەفيت خۇ ژى وەردەگرتىن، (اتافرىنييە) دېيىزىت: ل نىقا رىكى سى، يان چار كانى ژ ئاڤ بەرا دەركەقىن، خەلکى بازىرى ب دموارا و كونكا بۇ خۇ دكىشى، ژ بەركو ئاڤ ل بازىرى نەبۇو، عەلى سەيدو گەورانى دېيىزىت: ب كويراتىا رۆزئاڤايى بازىرى چووينە ئاڤ بازىرى، بەللى ل نىزىكى شۇيرە بازىرى ل سەر كارىزەكى پەيا بۇوىن، كو ژورەك ژ لايى قائمقام (ماجد بەگى) ل سەر ھاتبۇو ئاڤاڭىرن، دا ژ دەوار و گارەش و پەزى بەيىتە پاراستن، مە هندهك ئاڤ ۋەخار، بەللى ھندى بىرلى ياسار بۇو، ب دەركەھەكى كەقىن چووينە دناف بازىرى دا، هندهك نېيىسىن و نەخش ل سەر ھاتبۇونە كىشان، وەكى بىت فارسا بۇون، بەحسى كانىا

دئىنا، دىبىت بىنى وى ب گەھىتە سەر سەروكانيَا شىخ بەھائەددىنى (حسىن و حەسەن)، بىرا سەرایا میرگەھى (بىرا پاشاي) ئەف بىرە دكەفيتە دناف حەوشى سەرایا میرگەها بەھدىنا، مالباتا مىرى و سەرایى مفا ژى وەردەگرت، جەھى عەدالەت و دەستەلەلاتا میرگەها بەھدىنا بۇو، ب رەخ دەركەھى زىيارىقە بۇو، بىرا ئىشك قەلايى (بىرا كىتىكا) دكەفيتە دناف ژىرىيا كەلەن ئامىدىي، ھنداڤ شەقەفتا جانىغا، بىرە كا گویر لى ھەبۇو، نوکە يا تىزى گلېشە، بىرا قەما ل قى دوماھىي دىگوتى بىرا عەبلى، دكەفيتە سەر شۇيرە ژىرىيا رۆزئاڤا كەلەن ئامىدىي، ھنداڤ روپىارى ژىرى، نوکە گۈلستانا ئامىدىي لى دروستكىري، ئەف بىرە وەكى بىرىت دى د بەرى را كولايە، بىنى قى بىرى د چىتە سەر كانىا لەھەبى، نەھەقەك ل بىن شۇيرە دچىتە بىن بىرى، جەھى سى تەختىكا لى ھەنە، سى كانىيەت ئاڤى لى دىزىن، ژ وانا دو دشرين و ئىكاك سوپىر، ئەف بىرە دكەفيتە نىزىكى دەركەھى سەقاۋا (دەركەھى مىسل) بقى چەندى دەھىتە زانىن كو بىرىت گشتى بىت كەلەن ئامىدىي د بۇونە حەفت بىر، ھەر چەندە كەلەن مala بىرىت تايىت دناف مالىت خۇ دا ھەبۇون، بۇ مىناك بىرا مala حەجى حامدى و بىرا مala حەجى خالدى، بىرا مala عنىيەتا، بىرا مala مستەفايى حەجى، بىرا مala ئەبراهىمى صافىرایى، بىرا مala خفتانى، بىرا مala حەجى تەيى، و گەلەكىت دى.

• سىرچىج:

جەھى عمباركىن و گەرتنى ئاڤىيە، جەھەكى كويىرە ئاڤ لى كومدىت بۇ وەختىت پىدەقى، دو چالىت ئاڤى دناف كەلەن دا ھەنە، ئاڤا خاندىڭەها و گەرمەقا، خەلکى مفا ژ ئاڤا وى دىت، بۇ خۇ دابىن دكەر، سىرچا ئامىدىي دكەفيتە ژىرىيا كەلەن ئامىدىي، پىش

بووې، ل سالىت (۸۲۲_۸۱۰) ب.ز) بازىرەكە كو ئاشۇورىا بەحسىكىري، ل دويىچدا پايتەختى ئەمبەرەتوريا مىدى بۇو، ب (ئاڤاھىي مىدىا) ناڤكىري، ل ناڤبەرا سالىت (۱۲۶۲_۱۲۶۱) پايتەختى میرگەها بەھدىنا بۇو، ب درىزاھىا دىرۆكى رۆلى خۇ دىتىيە، بەر سىنگى ئىرېشىت دوزمىنە گەرتىت، چەندىن جارا ھاتىتە دورپىچكىن ژ لايى ئەمبەرەتوريت زەھىزىت ئۆسمانى و سەفەوى و ھندهك ھېزىت دەقەرى بىت كوردى، خۇ ئاسىكىري و خۇ راگرتىي، ئاڤ د قى كەلەن ئامىدىي دا چ كانى و روپىار نىن، پا چاوا ئاڤ مايە و ۋەزىان لى بەردىمۇام بۇوې، مفا وەركەرتىن ژ ئاڤى ب چەند رىكەكا بۇو، مىناك ژ ئەقەنە:

• بىر:

ئەف بىرە دېرى دا ھاتىنە كولان، دەندهك ژىدەرە داھاتىيە گوتىن كو (كەي قوباد) ئەھو ل سالا (۷۰۱) ب.ز) و پاشتى مىرنا بابى خۇ دیوکسسى، چەندىن شۇلىت باش كەرینە ژ وان شۇيرەت موكەمكىن و ھندهك بىر ل ناڤ بازىرى كولان، ھندهك ژ وان بىرا بىست ھەتا سىھە مترا د كويىن، ب رەنگەكى چار كۈزى ھاتىنە بىرىن و ئاڤ د بىن وان دا ھەبۇو، خەلکى ئامىدىي مفا بۇ ۋەخارنى و شۇلىت رۆزانە ژى وەردەگرت، كەلەن بىر ھەبۇون بىت خەلکى ھەمەيا بۇون، وەكى بىرا مزگەفتا مەزن ژ بۇ ۋەخارنى و دەستەقىز شۇيشتى و فەقىا مفا ژى وەردەگرت، نوکە ژى مايە ل بن دارا تىي ل حەوشى مەزن، بىرا خاندىڭەها زاھدىي (سەيد خانى) ل لايى ژۆرى يى كەلەن ئامىدىي يە، ھنداڤ خاندىڭەها قوبەھان و سوپەلەقىيە، دكەفيتە دناف حەوشى خويندىڭەھى، فەقى و مەلا و مەۋەقىت دىندار و خەلکى دى ئاڤا وى ب ڪار

ل ئامىدىيى هەين: ((كۈنېفرا حاجى، كۈنېفرا مالا سىسانا، كۈنېفرا مالا شابى، كۈنېفرا مالا عبدالله بەگى، كۈنېفرا مالا حەجى رەشىدى، كۈنېفرا مالا حەجى خالدى) و گەلهكىت دى.

• سولين

ب كارئىنانا بۇرىيىت گلىنى (فخار) ئەھۋىت ژ ئاخى دهاتىه چىكىرن، گەلهكىت كەھىت ئاسى ب كارئىنai، وەكى كەلها دەمدى، ياكو سترانا پى دېيىز ل نىزىكى بازىرى ئورمۇيى يە، كەلها قومرىي ل بەروارى بالا، كەلها نىروه، ھەرەسە كەلها ئامىدىيى كو باھتى مە ل سەرە، ھەمى كانىت رەخودورىت ئامىدىيى ب سولينا ئاف ژى هاتىه كىشان، ئاف نىزىكى رىكا كىرىنە، كو ئەفە قاعدهكى كەفە ژ لايى ئەرخەميدسى هاتىه ب كارئىنان، ب ئەزمانى عەرمى دېيىزنى (الاوانى مستىرە) مللەتى كورد ژى بەرى ئەف قاعده دىاربىت كوردا ب كارئىنانە، ئاقى ژ جەھەكى بلند يان ژ چيايەكى بۆ جەھەكى نزىم، ديسان بۆ جەھەكى بلند راکىش، ل بەرامبەرى سەرەكانييى ل ھەيامىت كەقىن، ل رۆزھەلاتا ژۇريا چيايى مەتىنا و ل نىقەكى چيايىت بالولكى و كىچى و دولا زىوکى ئاف ب سولينا كىشايە كانىا سنجى و كانىا مالا و بنى تەپايى، پاشى ب سەر ئىخستىه كەلها ئامىدىيى، ھەمى بن ئاخ و قەشارتى بوبونە، پشتى قى دوماهىيى كانىا سنجى و كانىا مالا ئە سولىنە دەركەفتەن و دىاربۇو كو ئەف رىكە هاتىه ب كارئىنان.

• مىزىفك

بەلى ئەف رىكە گەلهكى ب كىمى هاتىه ب كارئىنان، بەلى دەمى خەلک گەلهكى پىدۇنى ئاقى دبوو، چ رىكىت پەيداكرنا ئاقى نەبان، ھەلبەت بانىت كەقىت مالا ھەمى ئاخ بوبون، ھەمەيا ژى ئەف مىزىفكە ھەبوبون، ئامانىت خۇ د دانانە بەر وى مىزىفكى و ب كارئىنان بۆ ۋەخارنا دموارا و شويشتن و ۋەشوشتا.

كەسىت لىرە ل لهشىت وان دھىن. كانىا میرا دكەفيتە دنابېھرا ھەردو كانىا، كانىا سوير و كانىا لەولەبى، بەرى چەند سالا خەلکى ئامىدىيى مە ژ قان ھەرسى كانىا وەردگرت، ديسان چەندىن كانىت دى ل رەخودورىت ئامىدىيى ھەنە، ژوان كانىا حاج خەرزا و كانىا بىن تەپايى و كانىا شىخ بەھائەدىن، كانىا مالا و كانىا سنجى و كانىا خاتىنى، خەلکى ئامىدىيى قەستا ۋان كانى و روپىارا دكىر ب مەرەما خۇ شويشتن، پىدۇنىت خۇ نەخاسە كانىا خاتىنى يا مالباتىت ميرىت ئامىدىيى بوبو، كانىت سىلاقى و سىلاقىت وى ھەردمە جەن سەرەشۈپا زاڭا و شەھىد و جانەمەرگا بوبون، ل دەمى دوماهىا دانى بھارى ھەتا پايزەكە درەنگ خەلکى ئامىدىيى ل روپىارى دمان، دناف رمز و ئاقارىت خۇ بەرسەڭ دروست دكىر و بىرگەت خۇ د پەنگاندن و خوشى ب كانى و روپىارى و شىقىت وى دېرن.

• سەقاڭ

گەلهكى كەس ل كەلها ئامىدىيى ھەبوبون، ژيارا مالىت وان ل سەر كىشانان ئاقى بوبو، كو ب دموارا ئاف دكىشا و ل بازارى ئامىدىيى د فروت، ناقى دەرگەھى ژىرى ژ بەر ئاف كىشانى كريە دەرگەھى سەقاڭا، ھەتا نۆكە گەلهكى مال ب سەقاڭا دھىتە نىاسىن.

• كۈنېفەر

ژېر بارانا بەفرەكە گرەن ل ئامىدىيى و چيايىت وى، خەلکى ئامىدىيى ھەمى سالا پشتى بەفرى، كۆمەكە زەلاما دا بەفرى كەنە د كۈنېفەرىقە، دا خوى پىوەركەن، پشتى ۋەقتانەكە باش ب كايى دهاتە نخافتەن، ب قەرمەن و لەقەنە سەرە وى دكىرت، ب رەخ كۈنېفەر قە بېرەكە ئاقى دهاتە كولان، ئەو ئاقا ل بىن كۈنېفەر دچوو، ل رۆزىت كەرما ھافىنى بەفر ژ قان كۈنېفرا دئىنادەر، خەلکى بازىرى ئاقا تەزى دا كەنە دناف دەۋى و ئاقەمەستا و شەربەتا دوشاشى و خوشى پىدېر، بەفرە خۆرسى لى ۋەدەخار، ئەف ژى ئاقا ناقى ھەنەك كۈنېفرايە، ئەھۋىت

لەولەبى دكەت، شەرەفخانى بدلەسى دېيىت: خەلکى بازىرى ب كۈنەكە و كۈلندە و ب مالا دموارا ژ دەرقەي بازىرى ئاقى دكىشەن و دېنە سەرى، ديسان د چەندىن سترانىت فلوكلورى يېت ئامىدىيى بەحسى كانىا لەولەبى دكەن، د سترانا شاهينى دا سالۆخا ۋەزى ئامىدىيى دھىتە كەن، دېيىت:

ئەزى ل ئامىدىيى بىمۇ
ئامىدىيى تەختە
كانىا لەولەب ل تە ب رەخ
ئەزى ل ئامىدىيى بىمۇ
ئامىدىيى كەلە
كانىا لەولەب دەھاقيت سىپەلە
د سترانا فلوكلورى يا (ساريا جوهى) دا دېيىت:
ھەيلا مېرە بەيلا مېرە
كانىا لەولەب بىمۇ بلندە ل بن
چىاىي

ئەزى ل كانىا لەولەب بىمۇ
بلندە ل بن حساري
ئەزى كانىا لەولەب بىمۇ
بلندە ل بن شويرهى
سترانا شاهينى دېيىت:
شاهينا ئامىدىيى كەلە
خوبانى كەلە

كانىا لەولەب دەھاقيت سىپەلە ژنفيسينا عەلى سەيدو بۆمە دىاردىت كول سالا ۱۹۲۰ ئەف كانىه ھاتىه ئاشاكارن ژ لايى (ماجد مىتەفا بەگ) ئاشاكارىه و وى وەختى قائەقامى قەزا ئامىدىيى بوبو، كو بىرەكە كا مەزن يا ئاقىدىرى ئاشاكارىه، ب سولينا ئەف ئافە ل بن شويرهى ئىنایە، ئەف سولينە ھەتا بەرى چەند سالا مابوبون، ئەف ئافە ل بن بىرا قەما دھىت، مە بەحسى وى دناف بىرا دا كەرە.

كانىا سوير: دكەفيتە دېن شىقىكە ھەمبىسەكە ژ لايى ژۇرى يى شويرها ئامىدىيى، بەرامبەرى سىلاقى، ئەف كانىه ژ ئاف بەرا دەردكەفيت، بەزىنە مەرۋەقەكى يا بلندە، وەكى سىل دھىتە خارى، تاما وى يا سويرە، ئەف كانىه نىزىكى كانىا لەولەبە، ئاقا وى بۆ نەخوشىا زەركى دەرمانە، بۆ

رهوشنیریا قانونی

پیکهاتن د کیشیت سزای دا

ناچیبیت، چونکی دهم ئەم سوزى ژ تاوانبارەکى و مردگرین و ئەم ژ تاوانبارەکى دى و مرنەرگرین، ئەفە دى رامانا هندى دەت كو ئەم يى دېیزىنە وي تاوانبارى مە سۆز ژى نەمرگرتى بلا تو تاوانى بکەي. هەردیسان دەمى سزاپى كېچەكە ئېكسەر يا هەي ل سەر پیکهاتنى ژېرکو دا بەرۋەندى يا گشتى بھېتە پاراستن،

۱ ئەگەر دەمى سزاپى كېمتر بىت ژ (۱۱) سال پىدفيه ل سەر دادگەھى رازىبۈونا خۇ دەربىرىت ل سەر پیکهاتنى

۲ ئەگەر ماۋى سزاپى پىرىت ژ (۱۱) سال بو دادگەھى هەيە رازى بىت ل سەر پیکهاتنى، يان رازى نەبىت.

۳ ئەگەر تاوانا گەفرىنى بىت، يان ئىشاندى بىت، يان ئىنابىندا مالى بىت ئەگەر دەمى سزاپى ژ (۱۱) سال كېمترىت ژى دېت رازىبۈونا دادگەھى ژى دەگەل بىت، ئانكى دادگەھ دېت رازى بىت ل سەر پیکهاتنى، يان رازى نەبىت.

پیکهاتن هاتە كرن ژى دنافېرا هەردوو ئالىيەت گلىنامەيى لى بىتى دى سەبارەت مافى تايىبەت، ئانكى مافى گشتى يى دەسەھەلاتى هەردى مىنیت و نەمەرچە دەسەھەلات ل مافى خو خوش بىت، بەلى دېيت ل دەمى پیکهاتن دنافېرا هەردوو ئالىان دا چىدىت هەتا رادەكى دېيت كېنچا خو ھېبىت ل سەر مافى گشتى و نەرماتىيەكى دئىخىتە د سزاپى دا ب رەنگەكى گشتى ئەگەر پیکهاتن هاتە كىن دى ھېتە قەبۇل كرن دەھر قۇناغەكە گلىنامە سزاپى تىدابىت، ب مەرچەكى بەرى دەرچونا حوكىم دوماهىيەكى بىت، ئانكول پاشتى دەركەفتىنە حوكىم دوماهىيەكى پیکهاتن ناھىتە قەبۇل كرن، هەردیسان دەمى پیکهاتن دەھىتەكىن دنافېرا هەردوو ئالىيەت گلىنامەيى نابىت ئەو پیکهاتن يا مایى بىت ل سەر مەرچەكى وەكى بۇ مىنال تاوان ل سەرگىر بىزىتە تاوانكەرى ئەز دى تە ئازاكەم، بەلى ب مەرچەكى تو جارىت دى تاوانا نەكەي، ئەفە

سەڭقان بەھجەت

ياسايا پىرابونىت دادگەھىكىنە سزاپى دەليقە دايە تاوان ل سەر كرى، يان بىزىن گلىكەرى ئەو بخو پیکهاتنى دەگەل تومەتبارى بکەت، يان ئەو كەسى قانۇونى رىك دايى ل شوبىنا وي گلىنامەيى بلند بکەت، يان برىقە بېت بۇ وي هەيە ئەگەر بېت پیکهاتنى دەگەل تومەتبارى بکەت، بەلى ب رازىبۈونەكە نەخاسىمە ژ تاوان ل سەرى كرى.

پیکهاتن د ھەمى تاواندا دروستە نەخاسىمە تاوانىت مادا (۲) ژ قانۇونا پىرابونىت دادگەھىكىنە سزاپى، چونكى دېيىزە ئان تاوانا مافى كەسايەتى، ئانكى بەس زەرەر ۋى كەفتى د ڪارىت گلىنامى بلند بکەت و هەردیسان ئەو بىتى ژى د ڪارىت پیکهاتنى دەگەل تومەتبارى بکەت، چونكى ئان تاوانا بەس مافى تايىبەت تىدایە، بەلى ژ دەرقەي مادا (۲) دا ژى پیکهاتن دروستە بەلى ئەگەر

ڙ شوينهواريت دهڻه را ئامڏدي.

پیشکا سُنْدھ

شويىھوارىت گۈندى مېردىنگى

ئاقدى ب دويراتيا نيزىكى (٢٠٠م) ب
بهر و كسلى نورين (سولين)اه كرييە و
ئينايە د ئاقدىدا، كو ئەقەزى وي چەندى
دسه لمىنيت ئەف ئاقە ژ دوير ئينايە، داكو
ل دەمى هاتتا هىرشهكى بۇ سەر قەسرا
(مير مەممەد بەگ)اي ل ۋى گۈندى،
نەبيتە جەن ترسى ل سەر داگىركىن
ئاقى ژ لايى هىرشكەرا قە.
قەسرا مير مەممەد بەگى:

ب دويراتيا نيزىكى (١٠٠م) ز
مزگەفت و ئاقدى، ز لايى باكۇرى
ۋە، گرەك ھەيە، ل سەر ۋى گرى
شويىنەوارىت دیوارىت قەسرەكى لى ھەنە،
د بىنى ۋى قەسىرى دا شىكەفتەكە بچويم
تىدا ھەيە، ھەتا نەھ دېئىزىنە ۋى قەسىرى
(قەسرا مير ماحەممەد بەگى).

وھسا دیاره (محمد بهگای و برایی خو (ئەمەد بهگای ناف و دەنگیت خو ل دەقەری هەبۈوینە، کو يەك ژوان سەرھاتییت بەحسى ئەمەد بەگى دکەت د ھندەك ژىدەراندا، وەك ماموستا (محمد أمین دوسكى) د پەرتۇوکا خۆدا (بەکر

پیکهاتیه، قاتیٽئیکی (عهردی) دمرگه‌هی وی ب رهنگی کفان (قوس) هاتیه نژنین، ئەف قاته ژ دوو بیشان پیکهاتیه، دمرگه‌هەك ددیواری دناقبهرا واندا هەي، دياره ژی ئەف قاته نەهاتیه ب کارئینان بۇ عیبادەتى، چونكە يى دعهردی را، هەر وەك گەلەك مزگەفت ب ۋى رهنگی هاتینە ئاقاکرن، لى دېيت پیتر بۇ هندى بىت، ھندهك مرى دناقدا هاتىنە ۋەشارتن، چونكە نوکەزى دبىرۇن گۈرۈ دوو شەھيدان د ۋى مزگەفتى دا هاتىنە ۋەشارتن.. و قاتى دوویى ژ دوو بیشان پیکهاتیه، بىشا پیشىي رووبەرى وی ۲۰,۶۰م درىزى × ۴,۳۰م فرهى)، فرەھىا دىوارى وی (۸۰سم).. وەكى دiar ئەف بىشە نەهاتىه بکارئینان ژ بۇ عیبادەتى.. بىشا پاشىي رووبەرى وی چارگۈشەيە (۶۰,۵م درىزى × ۶۰,۵م فرهى)، ئەف بىشە هاتىه بکارئينا بۇ نقىزان و عیبادەتى، چونكە جەن پیشنىقىزى (أماماى ل دىوارى باشۇرى (يى ل ناقبەرا ھەردە دوو بیشان)دا خۆيايە، ئەف قاته ژ دوو بیشان پیکهاتیه، تى ژ قاتى دوویى دىوارى رۈزئاڭايى و يى دناقبەرا ھەردە دوو بیشان دا مايە، بلنداهىا پاشمايى دىوارى مای (۴م).ا

ئاقد : ل رۇزئاتاڭايىن مزگەفتى ب دویراتىا
 (10م) ئاقدەك لى ھەيە، ئەف ئاقدە ب
 رەنگى كەمانى (قوس) ھاتىه ئاڭاڭىن،
 ئاقد (4م) درىزە و (3م) فرەھە و (1,5م)
 بلندە و دەرى وى دىكەقىتە باكۇرى..
 دناف ئاقدىدا (جرنىيەك)اي ئاقى تىدا
 ھەيە، ئەف جرنىيە نىزىكى (1م) كۈرە و
 (1,7م) فرەھە، ئاقا قى كۈندى ۋ دەرقەمى

جہنمیل شیلازی

ژ لایی جوکرافی ۋە: ئەف كاڭلە گۈندە دىكەقىتە باشۇرى رۆزئاڭايى ناحىا ڪانى ماسى ب دويراتيا نىزىكى (٢٠ كم)، باكۇرى رۆزهەلاتى وى گۈندى شىلالازايە ب دويراتيا نىزىكى (٢٢ كم)، رۆزهەلاتى وى گۈندى خرابەيە ب دويراتيا نىزىكى (٣٢ كم).. باشۇرى گۈندى چىايەكى بچويكە ل بن چىايى مەتىنا.

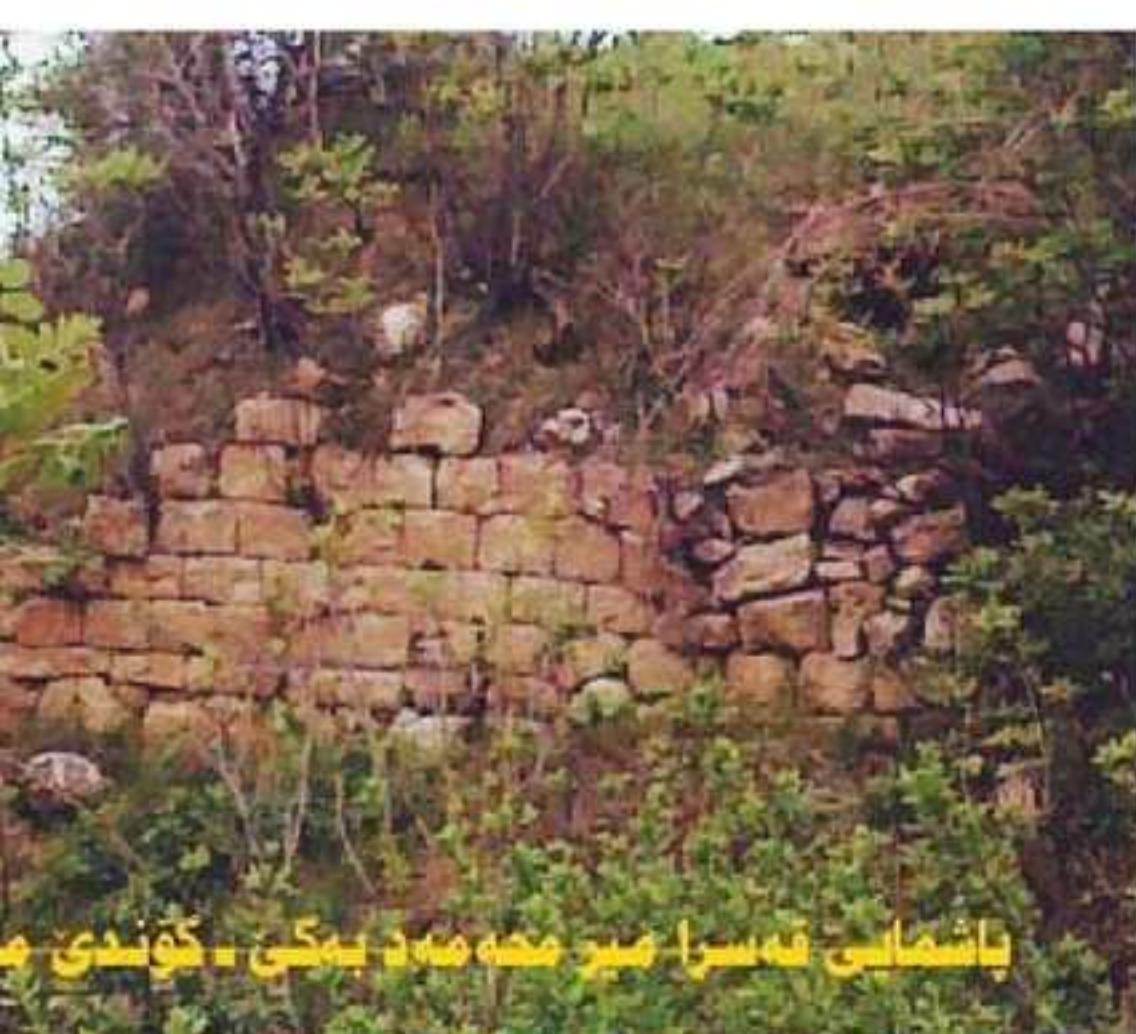
ناھیٰ گوندی:

دیاره ناق્ષی ئەفی گۆندی پەیوەندیە کا
تمام ب (میردین) باکوری کورستانی ۋە
ھەیە، دىگەل پېقەكىرنا (ك) بچويكىرنا
ناق્ષی، چونكى ھەبۇونا قەسرا میر شەرف
بەگى ل گۆندی شىلالزا پەیوەندى ب میر
شەرف بەگى باکوری کورستانی ۋە
ھەیە و كا ئەف پىمير (بەگ) ايت ل ۋى
گۆندى زىاين ژ كىيە ھاتته و دىگەنە
كى؟

ژ شوينهواريت فى كافله گوندي ..
د فى كافله گوندي دا چهندين
شوينهواريت كه قن و به رچاف ماینه،
وهك (قهسرا مجهمهد به گي .. مزگهفتا
گوندي .. ئاقد و گورستان).

دەمئى مرۆڤ دچىتە دناف ۋى ڪاڤلە
گۈندىدا، و ئەف شوينوارە بىه رچاقيت
مرۆڤى دكەقىن، هندەك پسيار دكەقنى
دناف مەزىيٰ مرۆڤى دا، كا ئەقە كەنگى
هاتىه ئاقاڭرن و ژ كىچە هاتىنە ۋى
گۈندى و كەنگى ئەف گۈندە كاڤلە.
بۇونە؟

کاٹلی مزگہفتی:
ئاٹاھیم مزگہفتی ڈ دوو قاتان

کابانی یا زبیر پاشای یان گولیزارا کچا
وی (نافیت هردوکا گولیزار بعون...)
امحمد نهادن دهین دوسکی . به کر به گی
ئه رزی، به په راه، دهه من ۲۳).

(۳) محمد امین دوسکی، ئه رزی
و به کر به گی ئه رزی، چاپا ئیکی،
چاپخانا و مزاره تا په رومردی . هه ولیر، ده وک
- ۲۰۰۲، به په راه، ۴۸ - ۵۰.

(۴) سه ری دیاری ل روزن افایی گوندی
میر دینکی یه ب دویراتیا نیزیکی (۲۰۰۱م)،
دکه قیه بهرام بهر گوندی شیلازا (یی
نوكه)، دهمی مرؤف دچیه ویری گوندی
شیلازا دبینیت، لهوما گوتینی سه ری
دیاری.

(۵) وکی به ری نه و مه دایه
خویا کرن، به ری هینگی نافی وی شیف
حه لانکی بوویه، پشتی خرابوونا (شیلازا
و میر دینی و عجمیا)، خه لکی وان
هه می ل ویری خرفة بووینه نافی وی ز
شیف حه لانکی بوویه شیلازا.

(۶) ئه ف گوتنه (نه وزاد محمد نه
جه جی به گای ز زار ده قی با بی خو
و مرگرتیه.

(۷) ئه ف گوتنه (نوری عادل حیدر
به گای ز زار ده قی (عبدالرحمن به گی
ئه رتوشی) گولیبوویه.

(۸) بنیره: (عبدالرحمن مزوري، بع
الوقائع الهامه فی تأریخ بهدینان)، کو فارا
(کاروان)، ژماره (۸۱)، پشکا عهربی،
به په راه، ۱۴۹-۱۵۰.

نه مان ما دی چ ل تشتی کهین؟!.. ئه ویت
زی ماین زی گوند چولکرینه و هندەك
ز وان چووینه گوندی شیف حه لانکی
و هندەك زی زی چووینه کوردستان
تورکیا..(۷)).

ئه گهر هه قبه رکرنکی دنافه را
وی دیرۆکی دا بکهین، یا د سه رهاتیا
شهری گابنیرکی دا هاتی کو ۱۱۱۲
. ۱۱۲۶ / ۱۷۰۱ - ۱۷۱۴ (از)، دیار دبیت
هیشتا ل فی دهمی (ئه محمد به گی) ئه و ل
میر دینی دئا کنچی بعون و میر دینی هیشتا
یا ئاثابوو، چونکه دویماهیک (تاعون) ل
ده فه ری پهیدابووی ل سالا (۱۱۷۱) امش /
۱۷۵۷ - ۱۷۵۸ ز (۸). ل دویف چان سالیت
مه ئاقری پی کرین، دیرۆکا خرابیوونا
گوندی میر دینی، دویماهیک جار د زقريتیه
سالا (۱۱۷۱) امش / ۱۷۵۷ - ۱۷۵۸ (از)، ئانکو
به ری (۲۵۴) سالان، رنگه ئه ف دیرۆکه
هندەك توزا دی ز سه ر چهند به په ریت دی
ییت فه شارتی ز دیرۆکا گوندی شیلازا
را کهت.

دهه من:

(۱) د په رتووکا (امحمد نه
دوسکی) دا هاتیه (۱۱۱۲-۱۱۲۶) کو
سالا دوویی ۱۲۶ شاسه، دبیت شاشیا
چاپی بیت، چونکه یا دورست (۱۱۱۲
- ۱۱۲۶) اه.

(۲) محمد نهادن دهین دوسکی دیزیت:
(مه بہست ئیک ز دعوا یان گولیزارا

به گی ئه رزی) دا ب قی رهندگی به حسی
وی دکهت: (شه ری گابنیرکی: ل
سالا (۱۱۱۲-۱۷۰۱) میری هه کاری یا
میر محمد به گی قیا دهست خو دانیتە
سهر ده فهرا به رواری بالا و ز میر نشینا
به دینان فه کهت، لهورا نامه يه ک گله ک
توند و دزوار بؤ زبیر پاشایی ئیکی
(۱۱۱۲ - ۱۱۲۶ (۱۱) ک / ۱۷۰۱ - ۱۷۱۴ (از)
هنارت و تیدا گوتبوو: (قیابت تو خویکا
سالا بدی دگه ل گولیزاری (۲)). ئینا
زبیر پاشای مه زنیت به دینا خرفة کرن
و کاغه زا میر محمد به گی هه کاری
بؤ خواند و داخوازا دیتن و هه لویستیت
وان زیکرن، هه میا پیکمه داخوازا شه ری
و تولی زیکرن، پشتی هینگی (ئه محمد
به گی شیلازا) ز خورایی کاغه زه ک بؤ
میر محمد به گی هه کاری هنارت،
تیدا نفیسی بیوو: (.....) (۲).

ل دویف ژیدمرین زاردەف (هندەك
دانعه مران) دهیتە زانین کو ئه ف گوندە
ز ئه گهری پهیدابوونا ئیشە کا گران
(کول وی دهمی دگوتتی و مبا (تاعون)
هاتیه کا فلکرن، دبیز ن: (دهمی ئیش
ل قی گوندی پهیدابووی و گله ک ز
خه لکی وی مری، ژنه ک دهیتە (شه ری
دیاری (۴)) گازی دکهتە خه لکی
گوندی (شیف حه لانکی (۵)): ورنە
بؤ خو تشتا، ورنە گاییت چا ف زم (دبیز ن
ل وی دهمی هه ما چل جوو تیت گایین زم
ل گوندی میر دینی هه بون (۶)، مرؤف

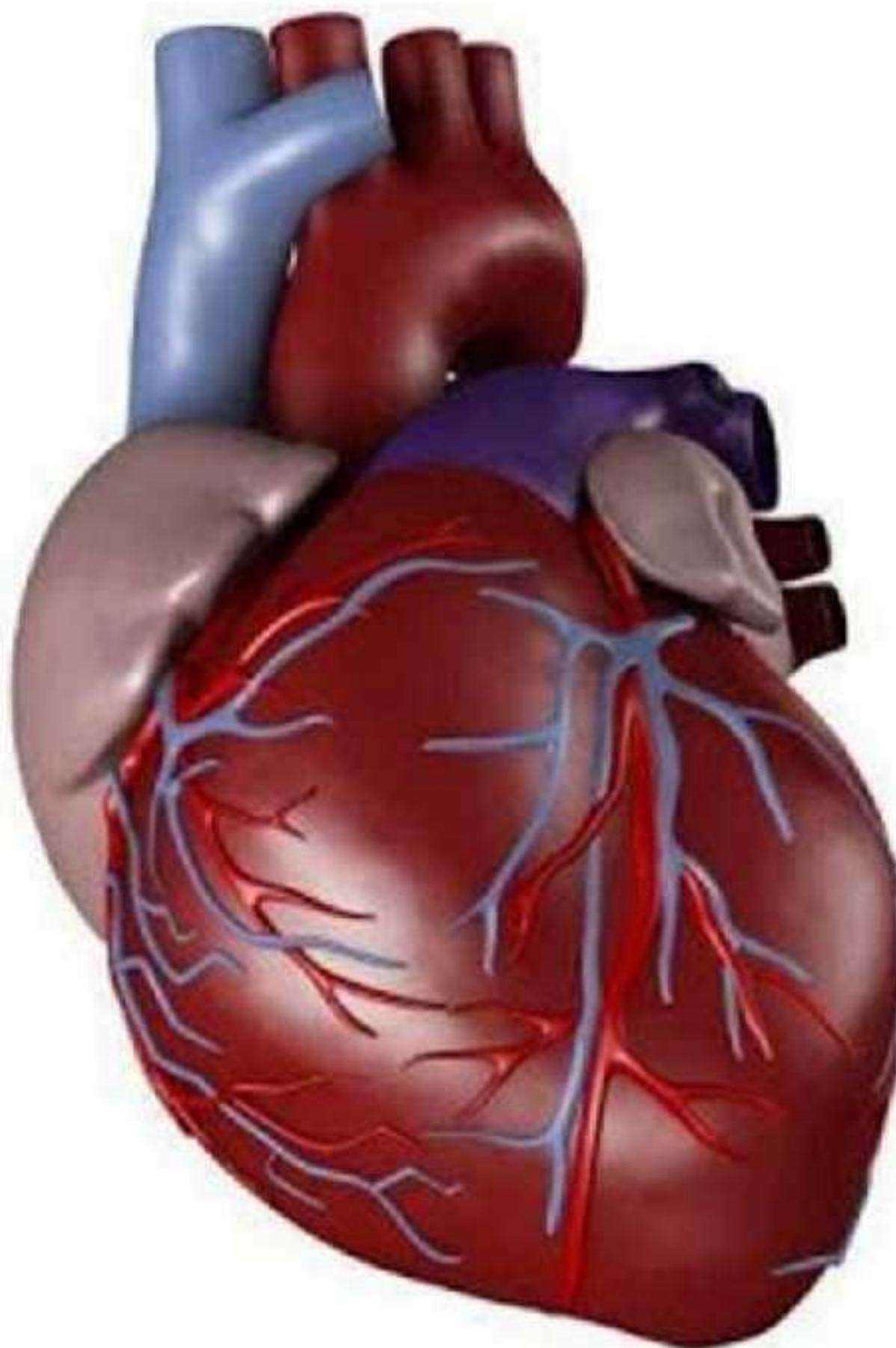
گوندی میر دینکی

گوندی میر دینکی

پاشایی دناف لهشی دا

سنوو عدنان نىزىمى

باش بۇ ئەقەھەمى لهش دى باش بىتىن، ئەگەر خراب بۇو(فسدى)، ئەقەھەمى لهش دى خراب بىتىن(فسدىدىتن)، بىزانن كۈئەپارچە گوشته(دلە). بەھىچىا ئەف پاشايىي دناف لهشى دا ئەمھەمى هيىزا خۇ رابىين ب باشكىرنا قى پشكا هنده گىرنگ دنافا قى لهشى دا دا كو بشىين رېبىرييەكا راست و دروست بەھىتە كرن و سەرفەرازىن دونيايا خۇ بىن ژلايى گرىيار و گوفتار و رەنگىت سەرەدمەرىكىرنا خۇ دىگەل كەسى دنافا جفاكى دا و ب باش كىرنا قى پشكا مە ئاقرى پىدداي دىگەھىنە مەزنلىرىن پە كۈئەپارچە سەرفەرازىيە ل ديوانا خالقى خۇ ل روژا بىرۋان.

پىك كرن و رېكخىستان، خەيالى ترین حالەت دناف دلى دا ئەقەپاخىت مکومن كۈئەپارچە بخويىن دەمن بىتى ب سەلەقەيەكى بچن و ئەقەھەمەكى دل دناف قەفەسا خودا بىيەنا خۇ ۋەددەتن، لهشەكى سار و جەمدى ب دويىخ خۇدا دەھىلىتن، لهوا پىغەمبەرى خوشتشى(س) ئاقرى ب قى پشقا هنده گىرنگ كرىيە و هوسا ئاقرى بى دايىه:(الا وان فى الجسد مچفە ازا صلحت صلح الجسد كله، وازا فسدت فسد الجسد كله، الا وهى القلب). (متفق عليه).

ئانكىو: بىزانن دناف لهشى دا پارچە گوشتكەھىيە، ئەگەر

ئەف پاشايىي كۈئەم دى ل سەر راوهستىن دناف لهشى دا پىك ھاتىيە ز وى پارچى ئەوا دېيرىنى(دل)، دل دناف لهشى دا ئىكە ز بالكىشىرىن چىكىرىت خودىي مەزن، كۈئەپارچە بۇ ھەمى خانە و شانە و ئەندام و كوما ئەندامان دەھىرىتىن ب رېكاكا تورەكى ز دەماران، ئەف دلە ھەر ژەستپىكاكا دەست ب كاربۇنى ھەتا دەملى راوهستىيانى دەيتىن، ئەوا خودايىي مەزن بۇ داناي، نە بى ئاگە دېيتىن و نە زكاردىكەقىتىن، نە فەرمانەكى زېير دىكتەن و نە خەلەتىي دەفرمانى دا دىكتەن، نە بىزار دېيتىن و نە نەرازىسىبۇنا دىاردىكتەت، بىيى بىھنەدان و پىدداقچوون، بىيى دروستىكىن و بىيى ئارستە كىرن كاردىكتەن.

دل بىياتى ژيانا مروقى يە، د ھەمى كار و باران دا مروف پشت بىشى پىشكى دېھستىتىن، ھەمى هيىز و لقىنهك ژوى ژىيدەرى دەيتە و مرگرتەن، ئاميرەكى نەئاسايىيە، و مەستىيانى نوزانىتن، بو حالتەكى ئىكىسەر هيىزا وى چەند جار دېيتىن، دل ئىكە ز ئالوزتىرىن ماسولكە ژلايى دروستبۇون و كاركىرن و بىجە كىرنى ۋە، دەھەر چىركەيەكى دا (٧٦_٧٣) جاران گرزو خاۋ دېيتىن، دوھستىيانەكى ئىكىسەردا لىدانا دلى دىگەھىتە (١٨٠) جاران، د روزەكى بىتى دا (٨٠٠) هىزرا ليترين خويىن دەھىرىتىن بۇ ھەمى پىشكىت لهشى، ھەرومسا ئەندامەكى سەربەخۆيە و سەر ب كوما ئەندامىت دەماراۋە نىنە، زېھەر ھندى لىدانيت دلى ھەر دنافا خوبخۇدا دەھىنە و مرگرتەن و بەھىمايىت كەھرىيائى دەھىتە رېك و

ئەلېرىت گامۇ

وختى ۋەدا، قىچەندى ژى ئەو بەرپاركەرە خەلاتى نوبىي يى ئەدەبى، كو كەسى دويى بۇو ھندە يى بچوپىك شىاي قى خەلاتى وەركىرىت، فەلسەفا وي ژ دو كەتىپىت وي دەردكەقىت، ئەۋۇزى "چىغانۇكا سىزيفىيە" كو ل سالا ۱۹۴۲ نېسىيە، پاشى كەتىبا خۇ ياخى تمرد" نېسىيە.

گامۇ دو ھەزريت سەرىپشەك ھەبۈون، ئەۋۇزى ھەبۈون و ياخىبۈون، د چىغانۇكا سىزيفى دا مەرۆڤى وەكى نىشانەكە ھەبۈونى دىاردكەت، سىزيف ژى ئەو جەيلى ئەغلىقىيا ئەو ب سەر چىايى كەقىتى، پاشى كەريل دېيت و دكەقىت، جارەكە دى دزقىرىتەقە سەرە چىاي، ھۆسا ھەر يى بەردموام بۇو. گامۇ قىچەندى ب قەدەرا وي دېينىت، ل ۋېرى ئەقە دېيتە خۇ گوشتا فەلسەفە، ئەو دېيتە خۇ مەرۆڤ ژ ھەزا ھنافىا خۇ ب رەقىت، دىسان دىاردكەت كو دېقىت مەرۆڤ ھەممى وختا يى ياخى بىت، خۇ نەدەتە دەستى چ تشتا.

سى تېتىت سەرىپشەك يېت فەلسەفا وي دا ھەين:

۱ - چ ئارمانجىت دويىر ژ دونىايى و ئاخرەتى بۇ خۇ نەدانە كو تو بىيە ئىخسىرى وان ئارمانجا.

۲ - تېتى تە باومرى پى نەبىت ياخىبۇنى ل سەر بىكە و ژ چ تشتا نەترسە.

۳ - د ژيانى دا كەسەكى سادەبە، بەلى ھىشاربى بى ئۆمىد نەبى.

كۆمەكە فەرىزى گامۇ ب دويىخ خۇ ۋە ھىلاينە، كو د دىنaiي دا ناقدارن:

(كەتن، رېقىنگ، تاعۇن، مقصىلە، مەرۆڤى ياخى).

دىسان چەند زەھرى ۋەكەرنەك ژى نېسىيە، ئەو ژى:

(كالىيچۇلا، لىك نەتىيگەھشتن، دۆرپىچا عادلا).

ۋىدىر: ژ ويکىپېديا، تىكلىپېديا ئازاد.

پشکدارى
د دەرىخستا وي دا
دكەر.

ھەر چەندە ئەو چىرۇكەنفىس بۇو، زىدەبارى كو نېسىهقانەكە زەھرى ۋەكەرنى بۇو، بەلى دىسان ئەو فەيلەسۆفەكى ژىھاتى بۇو، فەلسەفا وي ژ ھەبۈون و ۋەيان و مرن و شۇرش و ئازايى پېكدهات، فەلسەفا وي دكەل وختى وي بۇو، ئانكۇ فەلسەفا وي قەمەنیت وي

كەسەكى فەنسى جەزائىري، نېسىهقانەكى زەھرى ۋەكەرنى فەلسەفييە، ل (V) نۇقەمبىرا / ۱۹۱۳) ژ دايىك بۇويە، ل (۱۰/يەنايرا / ۱۹۶۰) مريە. ل گۈندى زرعانى ل جەزائىرى ژ بابەكى فەنسى و دەيكەكە ئىسپانى ژ دايىك بۇويە، ل زانىنگەها جەزائىرى خاندە، خۇ ھافىتبوو دناف بەرەقانىكەرنا شۇرۇشى دا، نەخاسىمە ب دىرى ئەلمانىا، پاشى دكەل ھەقلىت خۇ كۆمەك شۇرۇشى چىكىر، رۆزقەگىرەك ب ناقى خۇ دەرىخست، ناقى وي ژى كەرە "خەبات" پاشى بۇ ئەزمانحالا بەرهنگاريا لەشكەرى، دىسان ھەقلىتى وي "جۇن پۇل سارتەرى"

دۇتمىر نازى ٨ سترانپېزى سەركەفتى ئەوھ يېن نە زبۇ ناڭ و دەنگىا خۇ كار بىت

سترانپېزە کا دەنگ خۇش و خۇدان ھەستەكى مەتىنى و ھونھرى يېن بلند، دىيىتە مىقانَا كۇفارا سىلاھ و دېرسىقا پېسىارە کا مەدا ب ۋى رەنگى خۇ بۇ خويندە قانانىت سلاق دەدەتە نىاسىن (نافى من دۇتمىر نازى يە ، دەمالبانە کا شورەشىئىردا ھاتىمە دونيايى ، نوکە ڙى ئەز خواندە قانىم و ل وەلاتى سويد ئاكنجىمە) دەهورۇزا ئەف سالەدا ئىكەم كلىپا وئى ل سەر شاشەيىت تىقىان ھاتىھ خارى، كۆ سترانە کا نوى بۇ ب نەورۇزى ھاتبوو ۋە خواندىن و مزگىنبا بەرھەمە كى نوى دەدەتە گوھدارىت سترانا كوردى و دەنگى خوب تايىھتى، درىزىيا دىتن و بۇچۇنىت وئى دېقى ھەقدىتىدا بخوين.

(ھەقىند گۈھە) (زى)

نەتهوی بىكمەتە خۆدان و ب رىڭا
دەنگى خۆ روحا بىرئانىنىت وەلاتى
خۆ ھەر زىتىدى بھېلىت..؟
دوتمير: گەلەك گىرنگە ئەم
خۆ ب خۆدان بىزانيي بەرامبەر وان
بىرھاتن و بويھەرىت كو ب سەرئى
گەلى مە ھاتىن، ھونەرمەند ژى
ئىكە ژقى گەلى، ئەگەر ئەم
پەيکەكا پىرۋۇز نەگەھىنىن
گەلى خۆ ئەم سترانا نەبىزىن
باشتە.

سیلاف: بۇچى مە وەكۈدۈر
سترانبىزىت ناقدار يىت جىهانى
نىنە..؟

دوتمير: گەلەك رەوشىت خراب
ب سەرئى گەلى مە ھاتىنە، مە
سترانبىزىت ناقدار يىت ھەين، بەلى
بۇچى تا نوکە سترانا گوردى
نەگەھشىتە جىهانى، ب دىتنا من
ھند ژ گەلى مەيە ژى، ھەم ژى
داگىرگەرىت وەلاتى مە ب ھەر
ئاوايەكى شەرئى گوردان دەكەن.
سیلاف: چ گۆھۈرىن دناف
كلىپا نوى يان سترانا نوى دا بھېتە
ب كىن دى پىر خزمەتا سترانا
گوردى ھىتەكىن..؟

دوتمير: سترانىت من فولكلوري
و نەتهوھىنە، گەلەك ژ وان ل سەر
عەشقا منن بۇ گوردىستانى، پىددىقىھە
مروف كنجىت گوردى دناف
كلىپا خۆدا ديار بىكت، خەملا
خوب ستايىلەكى نوى و جوان بۇ
گەلى خۆ بىدەتە دياركىن، بلا
تشتى مودرن ھەبن دكلىپى دا، بەلى
ناپىت چاقى مروفى ل دەرقە بىت،
دەقىت ئەم نىشا جىهانى بەمين كو
مە كلتورەكى جۆدا يى ھەي.

سیلاف: ئەرئى موزىكا گوردى
جەھى خۆ دناف موزىك و قىتىقالىت
ھونەرى يىت نىقدەملەتى دا كىريھ
دوتمير: موزىكا گوردى جەھى
خۆ يى تايىبەت يى ھەي، بەلى
دېيت ئەو راگەھاندىدا كو دەقىت
گوهدارى لى بىكەن نىنە.

ھىشىمە يا ب دلى گەلى مە بىت
وى دەمى راگەھاندى ژى دى ب
دېتن و نىرانىت گەل بىت.

سیلاف: تە دەقىت ب رىڭا
ستران گۆتنى چ نوياتىھەكى بىنە
دناف سترانا گوردىدا..؟

دوتمير: ئەز ژى وەكى ھەمى
ھونەرمەندان دى ھەولدانىت خۆ
كەم ب دل و ب جان بشىم
تىشەكى بەرچاڭ ژبۇ ھونەرى
گوردى بىكەم.

سیلاف: دناف جەڭاڭا
گوردىدا سترانبىزىت كىچ كىيم
دەھىنە دېتن، چاوا تو شىاي ئارمز
و دەنگى خۆ ديار بىكەي وەكى
سترانبىزەك بھېتە پېش..؟

دوتمير: دەمى روحەكە ھونەرى
و دەنگەكى باش دكەل مروفى
ھەبىت، (كىچ يان كور) دەقىت ئەو
دەنگ نەھىتە قەشارتن و ھارىكاريما
بابى مروفى كو پاشتەۋانىا من كەر
من ژى وەسا دىت كو ئەز ژى ب
دەنگى خۆ دشىم سترانا يېزىم و
خزمەتا گەللى خۆ بىكەم.

سیلاف: دشکەلەكىدا چوار
گۆل دەممىتى تەدا دەھىنە دېتن
بۇچى ئەو گۆل..؟

دوتمير: مەرەما من دەمى
من ئەو گۆل دىتى دەزرا مندا
گوردىستانەكى سەربخۇيە، ئىدى
بەسە بن دەستى، ھەر چورا پارچە
ب يەك ناڭ ب يەك دەنگ و يەك
ئالا، ئومىدا من ئەمە كوردىستانەكى
سەربخۇ دروست بىبىت.

سیلاف: سترانبىزى سەركەفتى
كىيھ..؟

دوتمير: سترانبىزى سەركەفتى
ئەو سترانبىزە يى نە ژبۇ ناڭ و
دەنگى خۆ كار بىكت، بەلکى
ژبۇ ھونەرى گەللى خۆ كار
بىكت.

سیلاف: دنوکەدا چەند
گىرنگە سترانبىز خۆل بىرھاتتىت

سیلاف: ستران گۆتنى چ
گۆھۈرىنەك ل دەف تە چىكىر؟

دوتمير: ل دەف من ستران
گۆتن تىشەكى روھىيە مروف
دەشىت ب دەنگى خۆ، ب ھەستىت
خۆ نامەيەكى گىرنگ بگەھىنىتە
گەللى خۆ و جىهانى.

سیلاف: بەرھەمى تەبى نەخرى
ب رىقەيە، ژ چەند تراڭان پىڭ
دەھىت؟

دوتمير: بەرھەمى من ژ نەھ
تراڭان، ئانكىو (سترانان)
پىڭ دەھىت، ھەلبەستىت كو من
كىرىنە ستران يىن ماموستا ئەدېب
چەللىكىنە و سترانىت فولكلوري ژى
يىت تىدا ھەين و سترانىت من ژ
ئاوازىت رۇندىك بامەرنى و سەمير
زاخۇيى نە.

سیلاف: بۇ ب دەستفە ئىنانا
باومريا گوھدار و حەزىكەرىت
دەنگى خۆ گىرنگە ھونەرمەند چ
بىكت..؟

دوتمير: گىرنگە ستران بىزى
باومرى بخۆ ھەبىت و ل سەر
بنگەھەكى زانسىتى كارىت
مۇزىكى بىكت، ھەلبىزارتىن
گوتان، ئانكىو پەيچان، ئەو يەك
ژى گەلەك گىرنگە دىسان ئاواز،
چونكە ئەقە ئەو مەرجى يىت كو
دەقىت ل دەف سترانبىزى ھەبن ژبۇ
كىو دا بشىت باندۇرا خۆ ل سەر
گوھداران بىكت.

سیلاف: ل دەمى توماركىن
بەرھەمىكى، يان دروستكىن
كلىپەكى ل دەرقە كوردىستانى
پروبلېمېت دكەقەنە درىڭا ھەۋە
چنە..؟

دوتمير: پروبلېمېت تەكىنەكى و
پەيداكرنا وىتەگر و ڪاميرەقانان
و ھاتىن و چوون و ديسا مژارا دراڭى
ژى گەلەك يَا ب زەممەتە.

سیلاف: مىدىيايا گوردى چاوا
پىشوازيا ئىكەم كلىپا تەكىر..؟
دوتمير: كلىپا من يَا نويە، ب

پىنج كەرا ملا ھەمدى و چەند راسىقىنىڭ

دخواست دەست نىشانى وى
بەلاقىرىيى كىربا.. چونكە
يى د (سىلاف) دا بىينىت دى
ھزرىكت ئەقە ژيو جارا ئىكىن
يە و ژ نوو بەلاقە بۇويە.

خالەكا دن.. پشتى من ھەمى
ھەلبەست خواندى تىن چەند
شاشىيەكىن چاپى و گەھورىنا
پىتا تىدايە، دەما من ھەردوو دەقى
ھەقبەركىرى و من دىت دەقى
بەلاقىرى ل ۱۹۷۳ ئەفرو د
سىلاف دا كەتىيە لېر دەست
تەفسىۋىي گەھورىنى، نەخاسىم
پەيشا عەرەبى يە و دەدقى ۱۹۷۳ دا
ھەر ب پىتىن عەرەبى و خورستى،
سەيدا ژمەرا ھنارتىيە و مە
بەلاقىرىيە، لى كەكى محمدى
گەھورى يە.. ئەقە ژى قەدگەرت
ژبو مەرەما كوردىكىرنا پەيشى..

جارى ھەلبەست بخۇ (۲۲)
پىنج كەرە.. چۆ پىش و پاشى
تىدا نىنە دنابەرا ھەردوو دەقادا،
لى تىن دى وان گەھورىنا خۆياكم
دنابەرا وان ھەردوو ژىددەرادا..

+ دىپىنج كەرا ھەزمارە (۴)
چار دا مالکا (۵) وەلى
ھاتىيە:

سىلاف: سەر ژبۇنا تە
گەھاندىن، لەو كە خوھش
ئىنسانى تو
ھىشى: سەر ژبۇنا تە
طەواندىن، لەو كە خوھش انسانى
تو

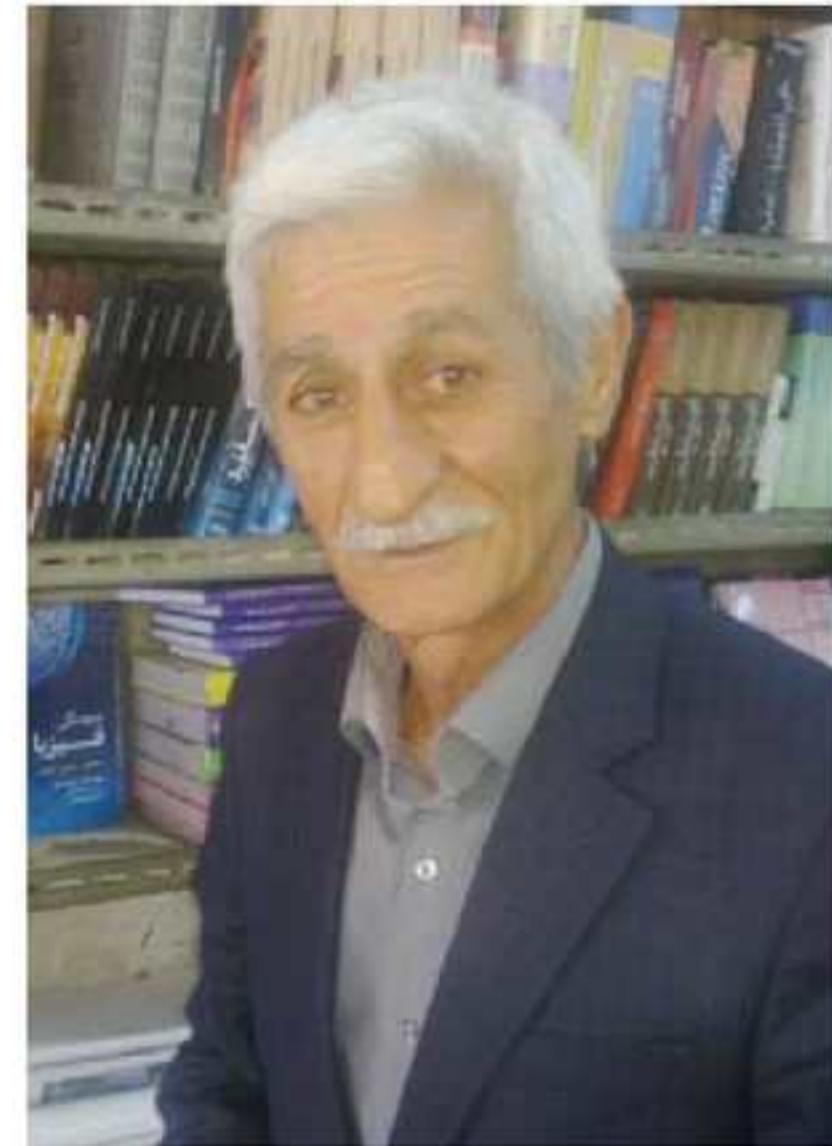
- دىپىنج كەرا ھەزمارە (۶)
دا مالکا (۴) چارى وەلى
ھاتىيە.

سىلاف: لى دەھەتى تە دەلالن،
سەد جەڭەر خوين و ھەزار

ئەز وەكە كارگىرلىقى و
بەرپرسى رەوشنبىرى، من ئەف
بەلاقۇكە ھەيقانە دەردىكەر و
قەكىشا تاكو ھەزمارا (۷) ئى،
ئانكول داۋىيا سالا ۱۹۷۳ و پشتى
ھاتى راومەستاندىن ژېر ئەگەرى
ھلبوونا چرىسىكىن شۇرشا
ئىلونى سالا ۱۹۷۴ و دەستەيَا
كارگىر ب تەقايى گەھشتىنە
رېزىن شۇرشى و بەلاقۇك ھاتە
بىرىن و راومەستاندىن.

ئەوبۇ پشتى سەرھەلدا ۱۹۹۱ و
ئازادىا باشۇور تىدا، من خواست
ئەو بەرھەممە (بەلگەمە)
جارەكە دن ساخ ببىت و نەمرىت،
لەورا ئەز گەريام ل وان ھەر
ھەفت دانەيا بىگەرم.. لىا من
نەمابىن و تىن چەند ھەزمارەك
نەچارىيم ل ھەقلا گەريام،
تاكو بسەرھەلبۇويم و من زانى
ھەقلى منى دىرىين كەكى (
خالد سندورى) يى ھوزانقان يى
لبا وى ھەى، من داخاز ژى كر و
گوتى بلا.. ئەو بۇ مە ب ھەقرا
بەرھەقىر و دايى سېرىز و ھاتە
چاپىكىن..

د قۇناغىن سالىن دەسپىكى
ھەفتىادا مە ھەقنانى و تىكلى
دەگەل وان ھوزانقان و نېسىھەرا
ھەبۇ، ژوانە ژى خودى ژى رازى
زانى و ھوزانقان و پىشەرگى
دىرىين مامۆستا (ملا حەمدى)
.. ئەو بۇ دەزمارەكى دا ئەو
ھەلبەسته (پىنج كەر) ژمەرا
ھنارت و مە بەلاقىر دەھىشى دا،
لەوا من ب پىتىشى دىيت كەكى
محمد ئەو ژېرنەكىربا، چونكە
ھوزان بەلاقىرىيە و نەمرى يە،

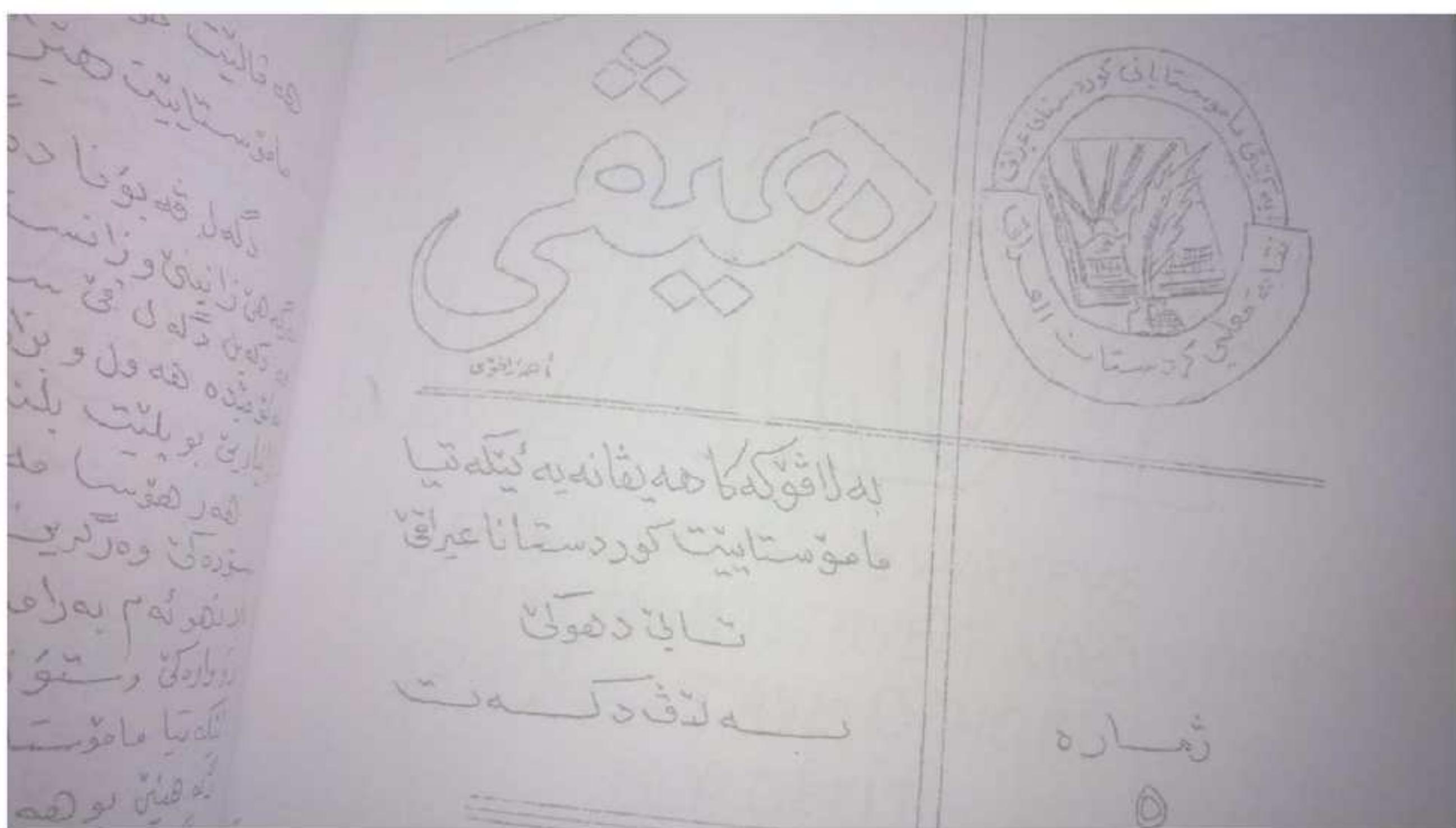

ئەممەدى (۵)

دەگۈشارا سىلاف دا ھەزمارە (۹۵)
(ئادارى و درۆپەللىن (۲۹-۳۱))
ئەوا كورى خودى ژى رازى محمد
مەلا حەمدى بەلاقىرى وەك
دەقى دەھەستىدا.. دەستخوشىي ژىرا
دەكەم و تىن دى لى زقىرم و بىزەمە
كەكى محمدى و چەند پرسەك
دى ژىرا كەم... و دېيىم:

ئەف ھوزانە بەلاقىرىيە لىسا ۱۹۷۳ د بەلاقۇك (ھىشى) دا
لبن ھەزمارە (۵) ۱۹۷۳ د بەرپەرى
118-120-119، پشتى ليكدان و
چاپىكىرنا ھەر ھەفت ھەزمارىن
(ھىشى) ل دەزگەها سېرىز،
ھەزمارا وەشانى (۶) ۲۰۰۶ ..

- جارى وەكە كورتىيەك قى
وەشانى ژ بۇ خويندەقانى را دەمە
ئاشكراڭىن و رونكىن.. ئەف
وەشانە (ئىكەتىا مامۆستايىن
كۈردىستانى) لقا دەھوك / لىسا ۱۹۷۳ دەست ب بەلاقىرنى كر،

بەقەفدا رەنگ بەرەنگ پیش
کیش کرن
دیاره پیکیش ژ شاشیین
چاپی یه، چونکە خو یا (ش)
پیش نەھاتیه نشيین و قوت
بۇويه، بۇويه (پیکیش)، لى
(قەقدا) شاشی یه كە دیاره،
ئانکو كورد دېیژن: (قەفتەك
گولا، قەفتا نىرگزا) و نا بىژن
قەفتەك و يا رەسمەن (ف) يه.
- دمالكا (11) ئى دا د پىنج
كەرا دویى دا (22) وەلى
هاتىيە:
سیلاخ: پەسن و رەوشادا
تە كورد ھەم ب چاکى تەھ
دەن
هىشى: پەصنۇ رەوشادا بو تە
كورد ھەردەم بچاکى تەھ
دەن
لەپىرە: تى ئاشكرايە پېتىن
كوردى ميناکى (ف، ژ، گ، چ، پ،
و دەنگى ئى- ۋ) دنيف چاپا
دەستى يا عەربى دا نەبۇو، لەورا
(تەف) ب شاشى كەتىيە چاپى و
يا دروست (تەف).ه.

تىدا نىنە
هىشى: خۇرت و قىز پىكىفە
فردن بو تە كوترا رەف ب رەف
دمالكا (5) دەھەمان پىنج
كەرا (21) دا وەلى هاتىيە:
سیلاخ: لەشكەر و ئاوازى
باندونغ رينگە رينگ گوبپانى
تو
هىشى: لەشكەر و ئاوازى
باندونغ رينگە رينگ طوبانى
تو
- دمالكا (1) ئىكىدا د پىنج
كەرا (22) دا وەلى هاتىيە:
سیلاخ: گول و نەسرىن
و هلال وان ل مىرگا گەش
كەرن
هىشى: گول و نەسرىن و هلال
وان ل مىرگى گەش كەرن
ھەروەسا دمالكا (4) چوار
دا دەھەمان پىنج كەر دا وەلى
هاتىيە:
سیلاخ: صۆر گول و چىچەك
ب قەقدا رەنگ ب رەنگ
پیکیش كرن
هىشى: صۆر گولو چىچەك

هىشى: لى دەھەتحى تە دا لالن،
صەد جەگەرخوين و ھەزار
- دپىنج كەرا ژمارە (13)
(دا، مالكا (5) پىنجى وەلى
هاتىيە:
سیلاخ: گەھ ل بارزان و
مەباباد بەتلۇ سى سەورانى تو
هىشى: گەھ ل بارزان و
مەباباد بەطلۇ سى سەورانى تو
- دپىنج كەرا ژمارە (18)،
مالكا (1) يەكى وەلى هاتىيە:
سیلاخ: كورد و كورستان
زىن زولما نەيار رزگار بکە
هىشى: كورد و كورستان
زىن ظولما نەيار رزگار بکە
- دپىنج كەرا ژمارە (19) دا،
مالكا (5) پىنجى وەلى هاتىيە:
سیلاخ: ئامەد و كەركۈك و
تەتوان مەركەزى سەيرانى تو
هىشى: ئامەد و كەركۈك و
طەطوان مەركزو سەيرانى تو
- دپىنج كەرا ژمارە (21) دا،
مالكا (2) سى وەلى هاتىيە:
سیلاخ: خۇرت و قىز پىكىفە
بو تە كوترا رەف ب رەف (فردن

پەرواس حسین و نازدار ھەقرکىا جوانلىرىن ستايلى جلىت كوردى دكەن

ھەر ئىكە ژ پەرواس حسین و نازدار ب پوشينا جلىت كوردى ب رەنگىت جودا و بالكىش ھەقرکىي ل سەر جوانلىرىن ستايلى جلى گوردى بۇ و مرزى بوھارى دكەن و ھەقدم ئەف دوو ھونەرمەندە شكلەت خۆ ب ئىك لقىن و ديمەن ل توريت جڭاڭى بەلاف دكەن و جەماومەر ژى ب ڪومىت و پەيقيت جوان پىشوازيا وان دكەن

نازدارى بۇ ئاهەنگەكا نەخاسمەيى جلىت كوردى ل بەر كرينه و تىدا گرنگى ب رەنگى سۆر و شين ددهت و ھەقدم زېقەكى زىدە دىگەل جلىت خۆ بكار دئىنيت و تەرزى پرچا وى ژى ب بلندى وەك شاھەكى دروست كريه.

زلاين خوقە ژى پەرواس ب هەمان تەرزى نازدارى خۆ دخەملىنىت، لى ب رەنگەكى جىۋاز تر و ھەقدم ل جەن زېقى زېرى بكار دئىنيت پەرواس گرنگى ب رەنگى قەھوئى و شينەكى توخ ددهت و دىگەل هەمان ستايلى تەسلىخا پرچا نازدارى

ل ۋىرە پسىيار ئەوه ئەرە ئەفە چ دەلىقەيە ئەف دوو ھونەرمەندە د ئىك تابلوو دا ڪومقە كرین و ئەرە ئەفە بتنى ژ نىشكەكىيە، يان ژى ئىك ژقان ھونەرمەندان قىايە چاقلىيىكىرنا يى دىتر بىكت.

نہ وال زو غبی ڑب لر زارو گلپت مُشْ شوی چکت

نهکتهرا زیری يا لوپانی نهوال زوغبی پشتی دوپرکه فتتی ژ چاپیکه فتتی
تیله فزیونی بُو هه یامه کی دریز دنوکهدا و د چارچوشهی په رنامه (الحکم) نه موی
راگه هاندنکارا مصری وفا کیلانی پیشکیش دکهت، تپدا ناقبری به حسی
چهند لایه کیت ژيانا خو یا نه خاسم دکهت و ئاشکرا دکهت کو نوکه ئهو
نهشیت پروسه یا هه قزینی پیک بینیت، نه والی دپه رنامه دا گوت؛ هه قزینی منی
ئیکی زاروکیت من برن و چو و بی کو خول من بدهته بهردان و تاکو نوکه
ژی نه ز نه هاتیمه بهردان و هه سته کی نه خوشە و تو یا شیوکری بى و تو یا ژ
هه قزینی خو جودا بى و هه قدم دیار دکهت ئەف چەندە رېگره دریکا دوباره
چونا وی بوناڭ ھیلینا زیریندا، چونکە دبیت حەزا نه یا زاروکیت خو ژی ژدمست
بدەت ئەگەر هات و هزر دشويکرنی دا کرە قە، نه والی دېیزىت؛ ئەم گەسى
دی بیتە هه قزینی من د پاشە رۆزى دا دقیت ب چ رەنگا مایتىكىرنی د پارە و
سامانی من دا نه کەت و من نه قیت بیتە رېچە بەری ڪاروو بارىت من ژی، ئەفە
ددەمە کی دا دھیت کو هه قزینی بەری یی نه والی سامانە کی مەزن ل نه والی
بربۇو و ل دوور ڪارو و بەرھەمیت نوی نه والی دا دیارکەرن نوکە مژىلى دروست
کرنا ئەلبومە کا نوی يە و ل دویف ئاخشتیت وی ئەف ئەلبومە دی ئەلبومە کا ب
ھیز بیت و دیسان دیارکەرکو دخازیت دگەل شرینی دویتە کی دروست بکەت
و هه قدم حەببەتیا خو ب دەنگی وی دیارکەر.

دلبور جزیری دغا زیت ل کوردستانی بژیت

بەزىن بىلند بىت و ددانىت وى سېپى
بن و دەستىت وى ژى دېاقىز بن و يى
ئەف سالوخەتە ل دەف هەبن دكاريت
داخازى ژمن بىكتە، دېشىكەكا دى
يا ئاخىتتىت خۇدا دلبەر دېيىزىت: دخازم
جارەكى ب ھەمى قەقەگەرمە
كوردىستانى و ھەقدم ديار دكەت
كارى ھونەرى كوردى بارەكى
گرانە و بىرىكا ھونەرى چ سامانەك
بىدەست من قە نەھاتىيە
ل دوور نويترىن كارىت خۇ ژى دلبەرى
گوت : ئەز دخازم بىمە ئەكتەر بۇ
قى مەبەستى ژى چەندىن دەرھىتەران
داخاز ژمن كريه دەلمىت وان دا
پېشىدار بىم، بەلى ھەتا نوكە من چ
برىار نەدابىنە.

هونه مرمه ندا که وردا باکوری
کوردستانی کو نوکه ل و هلاتی
نه رویج درزیت د دوماهیک داخویانیت
خواد را گه هنیت و دخازیت قه گه ریته
کوردستانی و هه قدم سالو خه تیت
وی گهنجی زی ئاشکرا دکهت یئ
کو بقیت ژیانا هه قژینی دکهل پیک
سینیت.

دلبهر جزیری جودا ڙ ههمني ڪچيت
 دی داخازیيت وی ڙبو وی ڪوري
 ڙيانا ههڦيني دگهل پيلك دئنيت
 دعنيتike و بالکيشن و نه ڪوريت
 جوان دخازيت نهیت زهنگين، بهلكو
 ب تئي دخازيت ئهڻ سالو خهته ل دهڻ
 ههبن، دلبهر دبیزیت : ئهو ڪوري ئهڙ
 ھهڙي بکهم و ببيته ههڦيني من دفیت

نوژداری سیالاڻ

دهردی شهکری و خارن (۱۱)

٤- هندهک دمرمان مینا ڪورتیزون و حبهیت ریگریا دووگیانی هاریکاریا دیاربیوونا ڦی دمردی دکھن.
٥- مهی. مهی ڦهخارنا گلهک سالان خانهیت شیلاڻی ویران دکھت و دئنهنجامدا ڦی دمردی پهیدا دکھت.
دوڙمنکیت دمردی شهکری:
ئهڙ دکارم بیڙم نینه پارچه یه ک ڙ لهشی قورتال بیت ڙ زیانیت دمردی شهکری، بهلی پتر ئه و زیان ڙ ڦان پارچه یان دگرن:
١- دهمار (اعصاب) هیڈی هیڈی پوچ دبن و دئنهنجامدا نهمانا ههستی ل دھست و پیان کو ئه و ڙی دبیته سهدهما ڪولبیوون و ڪلهشینا وان.
٢- چاف روناهیا خو ڙدھست ددم ڙبه رئافا سپی و پوچبیوونا تورا چافی کو نهدویره خودان ڪوره بیت.
٣- گولچیسک نکارن ب درستی ب ئه رکیت خو رابن لهوما دی ڪھرسهیت ب زیان و ئاف و خوی دناف لهشی دا ڪوم بن.
٤- رهیت خوینی تهنگ دبن و هندهک جاران دخهتمن و دئنهنجامدا خوین ناگههیته پارچه یه کا لهشی، نه خاسم پیان و نهدویره پیهک یان ههردوو بهیته برین. دیسان ڙبه ر تهنگبیوونا رهیت خوینی خودان تووشی ئاریشہ و ڦهیرانیت دلی دبیت.

ئیک جار ناهیته ڦهريتن ڙ شیلاڻی، لهوما نه ساخ یی پیدھی دھرزیت ئينسولینی یه ب دریڑا ھیا ڙیسی خو ب هه فرا دگھ سسته مه کی ھه ڦسنهنگی خارنی.

٢- دهردی شهکری ئه و پالپشتی ل سهر ئينسولینی نه کھت. ریڑھیا ڦی ۹۰٪ یه و تووشی هندهک مروڤان دبیت ل نیشا ڙیسی وان یان درمنگتر. ل ڦیره هندهک ئينسولین دھیته ڦهريتن لئی تیرا لهشی ناکھت. پتريا نه ساخان دھمی تووشی ڦی جوري دبن دقه لهون. پاریڑھ کا ب رڙدی و ڪیمکرنا سنهنگا لهشی دکاریت پتريا نه ساخان چاره بکھت، بهلی هندهکیت دی چاره نابن ههتا حبهیت ڏڑی بلندبیوونا شهکری ب ڪار نهئین.

ئه گهريت دهردی شهکری:
ههتا ئه فرو نه هاتیه زانین بوچی هندهک کھس تووشی ڦی دمردی دبن و هندهکیت دی تووش نابن، بهلی هندهک هوکار هنه هاریکاریا تووشبیوونا مروڤی ب ڦی دمردی دکھن، وهک:

١- ھوکاریت بوماوهکی. تووشبیوونا ئیک یان هه ردوو دایبابان ب دمردی شهکری ڦمروفه تا تووشبیوونا مروڤی زیده دکھت.

٢- قله لهوی. ترسا تووشبیوونا خودانی ب ڦی دمردی دووجارکی زیده دبیت ل مروڤیت قله لهو.

٣- ٻاری دھروونی. توندی و نهئارامی نیشانیت نه ساخی زویت رئاشکرا دکھن.

د. ئاشتی عابدله گیم

دمردی شهکری نه ساخیه کا دومدریڙه دبیته سهدهما پوچکرن و ویرانکرنا خانهیت لهشی و دئنهنجامدا کومه کا مهزن ڙ ئاریشہ یت ساخلمی ل خودانی پهیدا دبن مینا سستبوون و لاوازبیوونا بیناهیا ڇاڻان، تیکچوونا ڪاری گولچیسکان، پهلهشینا زفروکا خوینی، ڙکارکه ڦفتا ده ماران و هندهکیت دی.

لهشی مروڤی پیدھی شهکرا گلوکوزه بو پیکئینانا ڪاردانیت وی بیت روڙانه. لهش ڦی شهکری ب دھستخوڤه دئینیت پشتی گوداستن و میزتا خارن و ڦهخارنان. گلوکوز ب ریکا خوینی دگھهیته خانهیت لهشی و دھیته سوتن و دبیته و وزه. هورمونی ئينسولین ئه وی دھیته ڦهريتن ڙ شیلاڻی ((بنکریاس)) ئاستی شهکری دناف خوینی دا ریک دئیخیت. هه کو ڦهريڑا ئينسولینی نه ما یان ڪیم بوو یان وی ئينسولینی باش ڪار نه کر خودان دی تووش دمردی شهکری بیت و دی شهکر دناف خوینا وی دا بلند بیت.

جو ڦیت دمردی شهکری:
١- دهردی شهکری ئه وی پالپشتی ل سهر ئينسولینی دکھت. ریڑھیا ڦی جوري ۱۰٪ یه ڙ حاله تیت دھردا شهکری. ئه ڻ جوره ل قوناغا زاروکی یان دھستپیکا پیگھه هشتی تووشی مروڤی دبیت. ل ڦیره ئينسولین

پاټریکا نوی موبایلې باړکت د
ډاودهی ۳۳ پرکھیان دا

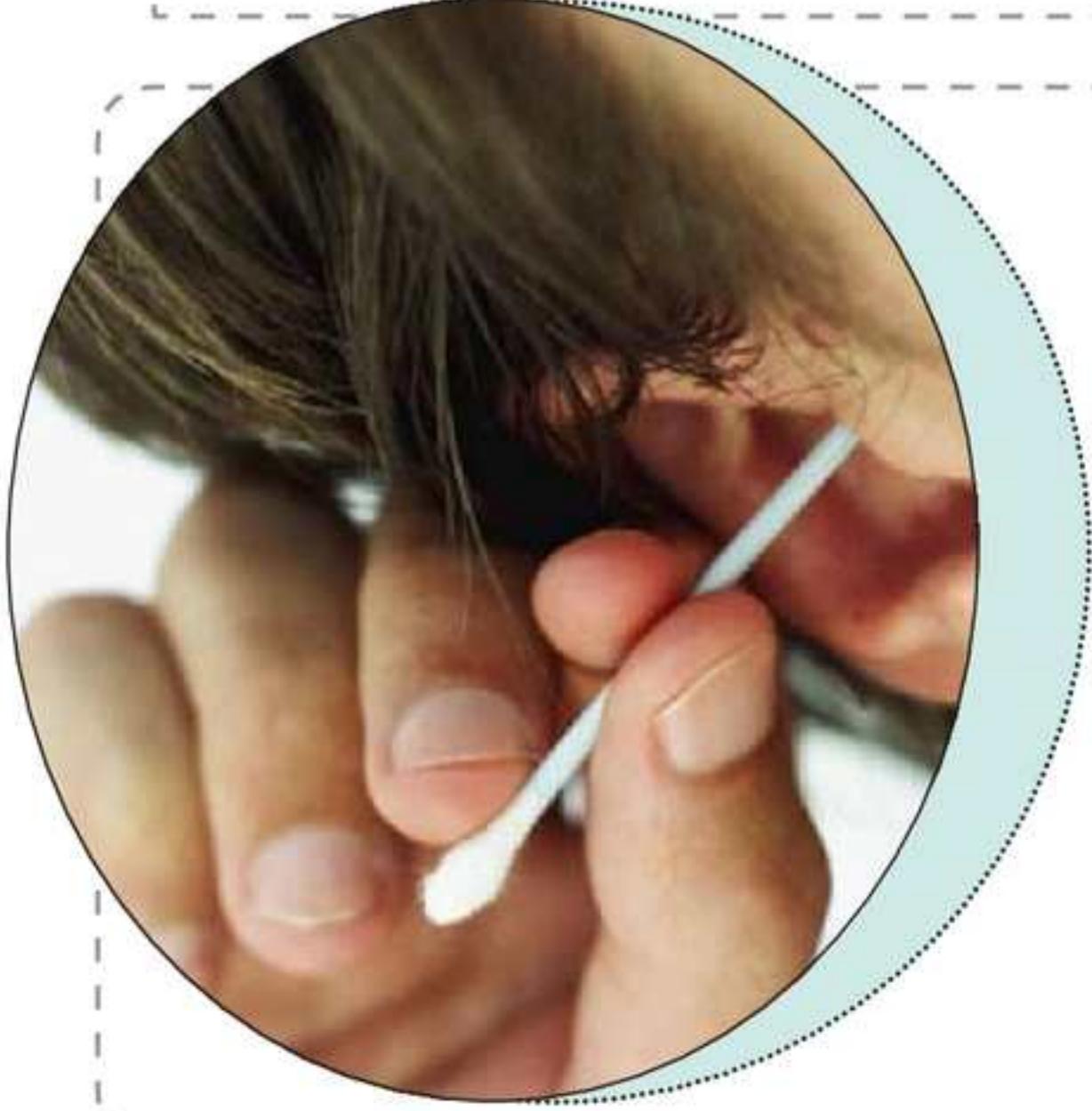

کومپانیه کا ئیسرائیلی پاتریه کا نوی داهیئنا دشیانا
وی دا یه موبایلی بار بکهٰت د ماوھیه کی ۳۰ کیمتر ژ
چرکه پیان دا.

ئەف پاتريه ل کونگرەيەكى ل (تەل ئەبىب) هاتە
بەرچاڭىرن و پاشى تاقىكىرن ل سەر موبايلىەكاكا ژ جورى
(سامسونگ) و پاتريا وى هاتە باركىن د ماوهىي ٢٦
چركەيان دا. چاڭەرى يە ئەف پاتريه بىكەفيتە بازارى
نىزىكى ٣ سالىت دى. پىشىنى زى دھىيەكىن كو بھايى
قى پاتريي ٤٠-٣٠ جاران ھندى بھايى پاتريي نورمال بىت.

جگاره هیلان مروقی قله و ناکت

فه کولینه کا کوری ئاشکرا کر ده ڙ جگارا
به ردان نابیته سه ده ما قه لمه بیوونی. ئه ڻ چهندہ هاته زانین
پشتی ۲۸۳ که س هاتینه تا قیکرن ل خهسته خانه کا
مهزن ل سیئول (پایتەختی کوریا باشور). به ری نوکه
گله کا هزر دکر جگاره هیلان هاریکاریا زیده بیوونا
سنهنگا لهشی دکھت ب ریکا کومبیوونا دوهنان ل
سهر زکی، لهوما گله ک که سان پیکول نه کریه
جگاره کیشانی بهیلان. د ڦ تا قیکرنی دا دیاربوو چهند
خودان پتر جگارا بکیشیت پتر زکی وی قه له و دبیت!!!
کو هه لبھت ب ترستین رهنگی قه له بیوونی یه.

قریزا گوها یا ب مفایه

فه کولینه کا کنه دی دياردکهت ئهو كه رسته يى وەك
شەمایى دناف گوهاندا كو پتريا مە پاقژدکەن و ناهىلەن
يا ب مفایه ژيو ساخلمىيا گوها و ميکانيزمما گوه ليپۈونى
و فه کولهاران خەلک شيرەتكەر وى شەمایى رانەكەن ب
داركىت گوها.

نورڈاره کی بسپور ب نہ ساختیت دفن و گوہ و گھرویں
ل خہستہ خانہ کا باڑیری (تورنتو) دبیڑیت: دفیت خودان
بزانیت کو ھیلانا قریڑا گوہان بی پاقڑکرن چ پھیوندی
ب پاقڑیا لہشی ڈھنے، دیسان دفیت بزانیت کو ئہف قریڑہ
بھریستہ که ڈبو پاراستا پارچھیت ہندور ڈ گوہان و
ھمستا گوہ لیبونی۔

دونیا ل سالا ٢٠٥٠

ده مرزمیر ٧:٠٠ سپیدی
ئه و کنجیت ئەم لبەر خو دکەین
ھینگى نه ب تنى دى لەشى مە
نخیشۇن و گەرماتىي دەنە مە ل روژیت
سېر و سەقەم بەلکو ئەم كنج دى
ژ پەروكەكى ژىير ھینه چىكىن
کو بكارن خو دگەل پلەيا گەرمىا
دموروبەران ب گۈنچىن و مەزبەكتىريا
و ميكروبان بپارىزىن. ديسان ئەم كنج
دى هندهك رىشالوك و ئامير پىچە ھەبن
بكارن روشى خودانى يا ساخلىمى
بەردەۋام بىزانن و بريا دلى و پەستانا
خوينى و رىزەيا شەكىرى دناف خوينى
دا بىپىشۇن و خودانى ئاگەهدار بىكەن
ھەر دەمى شاشىيەك پەيدا دىيت.

ده مرزمیر ٧:٣٠ سپیدی
ل لىيانگەھى سەلاجەك ژىير ھەي
دەرگەھى وى شاشەيەك مەزن پىچەي
ب دەستكىرنى كار دكەت و لسەر
شاشى پىزانىن ھەنە دەربارەي ئاهىت
خارن و قەخارنى دنافدا و بەرواوا
ب دوماھى هاتتا دەمى ب كىرھاتتا
وان خارن و قەخارنا. ديسان ھەكو
كەرسەتىيەك نىزىكە نەمەنیت دى
ھىممايەك لسەر شاشى ديار بىت و ب
دەستكىرنا وى داخازەك دى ھىتە هنارتىن
بو ماركىتى ژبو ئىنانا چەندەكە دى
ژى ل دويىش حەزا خودانى. ئەم شاشە
وەك تىلەفزيون ژى كاردكەت و
رووشى هاتوچووپى لسەر رىكە خودانى
بو جەنە كارى يان خويندنگەھى نىشا
مروفي دەدت.

ده مرزمیر ٨:٠٠ سپیدی
كومپيوتهرى نافەندى يى مالى
دە رابىت ب راوەستاندىن ئاميرىت

ئاڭى ل سەرشويان. ئەقە ھەمى بەرھەمى
تەكنولوجيا يەكى پىشكەفتى نە كۆ
پىكول كەرييە ھەر تشتى روزانە ل مالى
كار دكەت يىخىتە ژىر كونترولا خو
ل دويىش سەرەوبەرەكى دېيىنى: ب
كارئىخستا ئوتوماتىكى يا مالى.

ده مرزمیر ٦:٣٠ سپیدي
ل ھنداف دەستشوي خودىكەك ھەي
مینا تەلەفزيونەكى كاردكەت و
هندهك رىشالوك پىچە ھەنە د شىانا
واندایە لەپىن و دەنگان بنياسن و ھەر
لەپىنەك يان پەيچەك وەك فەرمانەكى
يە ئەم خودىك دەق و دەق ب جە دئىنیت،
بو نموونە سەرنوچەيىت وى روزى يان
رووشى سەقاى. ديسان ئەف خودىكە
جادووپى مینا موبايىلەكى كاردكەت
و مالخويي مالى دكاريت پەيەندىي
ب جەنە كارى خو بکەت يان زارو
دگەل ھەۋالىت خو يىت خويندنگەھى
ب ئاخىن. دناف دوشى دا دى لەشى
خودانى ھىتە قەمالىن و شويشتن ب
ئاڭى ژىلى كۆ بنىت پىيان دى ھينه
قەمالىن ھەكۆ خودان ل سەر پىيت خو
راوەستىي. ددويدا بايەكى گەرم دى ل
لەشى دەت داكو زوى زوها بىيت. ئەم
ئاڭا دەتە ب كارئىنان ل سەرشويي
و دەستشوي زەعى نابن و دووبارە دى
ھىنە پارزىن و پاقزىكەن و جارەكە
دى مفا ژى وەرگەرتىن. ل توالىتى
و ب رىكە تىشكى مايكرووپى
پىساتىيا مروقان دەتە وەرگىران بو
غازەكى كۆ پاشى دەتە كۆھارتن
بو ھايدروجين و ئىكەم ئوكسىدە
كاربون كۆ دشياندايە بىنە و وزە بو
تىئەنە كەھرمى.

وهىكىدان: د. ئاشتى عەبدۇلھەكىيم

گەلەك ژ ئەم پىشىپەننەت بىپوران
كەرين دەربارەي رەنگى ژيانا مە يَا
قى سەرەممى راست دەرنەكەفتىنە،
ھندهك ژى ب جە نەھاتىنە ھەرچەندە
ھندهكىت دى يىت بۇونە راستىيەكە
بەرچاۋ و ھندهك ژى ماينە ل ھېشىا
ھزر و بىرىت مروقىت بلىمەت داکو
ب جە بەھىن.

پسيارا مە ئەوهە ل سالا ٢٠٥٠ دى ژيانا
مە مروقان ب چ رەنگ بىت؟ ئەقىت ل
خارى دىمەنەت تىر و تەسەلىت روزەكە
چاھەرى كەرينە:

ده مرزمیر ٦:١٥ سپیدى
ل ھەمى ژورىت خانى دەنگى زەنگا
ھشىاركىرنى خول گوها دەت.
بەرى ھينگى ب ١٥ خولەكان
روناهىت مالى ھىدى ھىدى دەست
ب گەشبوونى دەنگى ب ھەۋرا
دگەل دەنگى مىوزىكەكە نەرم
ژبو ھشىاربۇونا ئەندامىت مالباتى. ل
ھەمان دەم ئاميرەكى نافەندى دەست
ب كارى دكەت ژبو كونتrolكەرنا
پلەيا گەرمى ل مالى و كەلکرنا

فهکهی داکو ئاستى وان يى خويىندى
و ئهو پلهييٽ ل وانهيان ب دهستخوشه
ئينايىن بزانى. ل هەمان دەم دى تىپپىنيهك
ژ نۇزدارى بو تە هيٽ كۈچى ۋەرگەتتا
رموشاتە ياساخلىمى تو پىدڻى وەرگەتتا
دەرمانەكى و ئهو دەرمان يى هاتىيە
بەرھەقىرن ل دەرمانخانايەك نىزىكى
مala تە و دى گەھىتە دەستى تە ل دانى
ئېڭىشارى. نۇزدار دى رموشانەساختى زانىت
ب رىكاكى ئهو رىشالوکىيٽ ھەستىيارىت
ب جلڪىت وى قە.

پشتی خارنا شیقی دگهل خیزانی دی پیکهه چنه ژورا روینشتی و تهماشهی وهشانه کا زیندی کهن . بو نمونه دادانا تیمه کا رابه ریت ئەسمانی لسەر بانى مەريخى . ئەو رابه دکارن ھەر تشتی دبىن بو تهماشەقانا ئاشكرا بکەن .

۲۱:۰۰ ده مرئی
به ری ئهندامیت خیزانی قهستا
ژوریت نقشتی بکهن دی روبوتی
مالی دهست ب شویشتا ئاما نا و
پاقژکرن و لیکدانان لینانگه هن
کەت و دیسان به رهه ۋىكىدا ئاهىت
خارنى بو دانىت روزا پاشتر. هەتا
نوکە ب درستى نەھاتىيە پېشىنى
كىرن دەربارە خولكى روپوتىت
نا فمالى و كولانا و شەقاما، بەلى
زانان باوەر دكەن دی ۋان روبوتان
رولەكى بەرچاڭ ھەبىت ل
پاشە روزى كو بكارن ھاري كاريا
كەن دىگەلە، كارن دا

ئەرئى گەلۇ ۲۵ سالەك تىئرا مە
مروۋاقان ھەنە ۋان خامونان بىكەينە
راسىتى؟ ئەھوئى دەمىنيت دى بىنىت.
- ۴۵ ژىددەر: مجلە افاق العلم-العدد
اكتوبر-نوفمبر ۲۰۱۳

پیڈفیاتیا وی کاری بن. دیواریت ژوران
د لفوکن و دهینه و مرپیچان و ژور
مهزن و بچویک دبن ل دویش کاودانی.
ل هه رجه کی شاشه یه ک هه یه خودان
ب ریکا وان دکاریت په یوهندیت
ته له فونی بکه ت دگه ل هه ڦکاره کی
یان لا یه نه کی ڙبو لیک گهورینا
پیزانینان یان راوہ ستیان ل سه ر نوچه یت
پروژه یت وی ده زگه هن خودان لی
کار دکه ت. دیسان ئه و شاشه دکارن
هه ر نقیسینه کی ٽیک سه ر و مرگیتیه
هه ر زمانه ک.

بیهنه‌دانان دانی نیثرو و دهمی فراشین
خارنی دهست پی دکهت، دی گههیه
هولا خارنی بهلی تو کهسی لی
ناپینی چونکی کاری لینانا خارنی و
پیشکیشکرنا وی هه‌می ئوتوماتیکی
یه دهیته ئەنجامدان ب کارتەکا
تاپبەت ب هەر فەرمابەرهەکی قە
(مینا ئەو کارتیت ل بەنکا دھینە ب
کارئینان). ب ریکا قى کارتى لیستا
خارنان دی لسەر شاشەکی دیار بیت
و خودان دی جورى خارنی هەلبزیریت
و پاشى لالیکەك دی ژ بنی شاشى
دەركەقیت ئەو خارن و قەخارنیت
خودانى هەلبزارتىن تىدا نە كو دی
ھەلگرى و روپىيە جەھەکى خوى.
پشتى خارنی و بەرى ب دوماهى هاتنا
دهمی بیهەن قەدانی دی ئاميرەکی بچويك
ژ بەروپىكا خو دەرئىنى و پەيوەندىي ب
کومپیوتەری پاراستا مالى كەی ژبو
پشتراسبۇونا تە كو هەرتشت وەك
بىلدۇقى بى ب رېقە دەجىت.

دھرمیر ۱۷:۰۰

کەھرەبىٰ و دەست ب ڪارى ڪرنا
تومبىلٰ. لسەر دەشبولىٰ تومبىلٰ
شاشەيەك هەيە ڙيو ڪونترول ڪرنا
ئەو سەمتا مروف لىٰ دچىت و ئەو جەھىٰ
دېقىت بگەھيتىٰ. ديسان لسەر شاشىٰ
نۇچەيىت بلەز بەرچاڭ دىن. تومبىل دىٰ
بخو لقىت و ب رىٰ ڪەقىت ل دويىش

تەكنولوجىايەك پىشىكەفتى كۆ
ھندەك ژىئەم گەھشتىنىٰ و ھندەك
دى دىل پاشەرۇزى گەھىنىٰ. دىسان
ھندەك ئاميرىت ھەستىيار ب تومبىلىٰ قە
ھەنە كۆ نەھىيەن تومبىلىٰ لىك بىدەن يان
رويدان يەيدا بىن.

دەمژمیر ٩:٠٠ سپىدى
ھەكى ھەمى ئەندامىت مالباتى ژمال

دەركەفتن دى گىسىكى كەھرەبى
ئەۋى وەك روپوتان دەست ب كارى خو
كەت ل ھەمى ژورىت خانى. دىسان
جلشو ل دويىش بەرنامەيەكى تايىهت
دى ب شويشتا جلكا رابىت و پاشى
ئوتى ئى كەت.

دنهڙمیر ۱۰:۰۰ سڀڏي

پار يانهیت پارىزگەھى بۇنە قارەمانىت ئىراقى ٩

د ھېيغا بۇريدا ھەر چار يانهیت پارىزگەھى، تىما يانهيا دھۆك يا باسكتبۇلى، يانهيا ئامىدىي يايىسىكلان، يانهيا زاخۇ ياي باسكتبۇلى و يانهيا زىرمۇقانى ياتەپا پىيى، دەستكەفتىت دىرۆكى د خۆل و قارەمانىت ئىراقى و كوردىستانى دا تۆماركىن، كو دەيىتە هەئمارتن دەستكەفت بۇ پارىزگەھا دھۆكى ب تەقايى، ئەم ناسناقى بەدەستخۇقەئىنابى ب فى رەنگى نە . ل ١٢/٤ . باسكتبۇلا يانهيا دھۆكى . بۇ جارا پىنچى ل دويش ئىك ناسناقى خۇلا ئىراقى ياي باسكتبۇلى بەدەستخۇقەئىنابى، پشتى شىايى د يارىبا دوماهىي و play (Off) دا سەركەفتى ل سەرەقەركىا خۇ يانهيا نەفت ئەلجنوب تۆماربىكەت ب (٦٤-٨٦) خالان، ب ناسناقى قارەمانىي بەيىتە خەلاتكىن . ٤/٤ . تىما پايىسكلافانىت

شاکىرا دى ژ پىكى دۈرىكەفىت

حکومەتا وەلاتى ئىسپانيا ئاگەھدارىيەكا دژوار دايە ھونەرمەندى ناقدارا جىهانى ياكولومبى شاکىرايى ھەۋزىنا يارىكەرى يانهيا بەرسەلۇنە جىراراد پىكى دادخواز ژى كىرىھ ئەم ژ وەلاتى وان دەركەفتىت، پشتى سترانا فى دوماهىي بۇ دەولەتبۇونا دەقەرا كاتەلۇنىا گۆتى و ب زمانى فى دەقەرى، رۆژنامەيا سەند يابىتانى دىاركىر كو جەماوەرى ئىسپانى ژ شاکىرايى تۆرەبوبۇنە تا گەھشتىھ وى رادەمىي حکومەتا ئىسپانى مايتىكىنى تىدا بىكەت و بىرىارت دژوار دژى سترانبىرا كولومبى بەدن و بىرىارا دۆرىئىخستا وى ژ وەلاتى دەرىيەخ، رۆژنامەيى دىاركىر كو بەرى چەند رۆزان ھەزمارەكما مەزن ياخىلىنى خۇ پىشاندان ل مەدرىد پايتەختى ئىسپانيا كىرن وتابلوۋىت مەزن راڭرىبۈون و تىدا نېيسى بۇون (دۆزمانا مە)، (خائىن)، (توخىمپەرىيىس)، دەيىتە زانىن شاکىرا ل دەقەرا كاتەلۇنىا دەگەل مالا خۇ پىكى يارىكەرى بەرسەلۇنە و كورى وان مىلان دېزىن .

مەممەد عەلۇيى

گازىيا رېقىبەرىيا

٥٥(ئىلى) دەلىقىيە بە تىمېت مللۇ ل دەقەقىي

پاشتى ل قى دوماھىيىن رېقىبەرىيا وەرزشى ل پارىزگەها دەۋىكى داخواز ژەمى تىمېت مللۇ يىت تەپا پىي يا يارىگەھىت مەزن بۇ سىنورى پارىزگەها دەۋىكى كىرى زوپىتىن دەم ل رېقىبەرىيا ناڭبىرى بەرھەقىن ژۇ وەرگرتىا پىزانىن وقەكىرنا دەزگەھەكى باشتىر بۇ پېشەقانىا وان بۇ قارماقانىيىت دەھىن، پېنھەقىت ئەقە ژى ئىك ژ باشتىرین پىنگاڭاۋانە بۇ پېشەقىرنا بازا وەرزشى ل دەقەرى ب تەقايى، لەوا ئەم دشىيىن بىرلەن ئەقە باشتىرین دەلىقىيە بۇ تىمېت مللۇ ل دەقەرا ئامىدېيى، ئەڭەر حەز ھەبىت تىمېت وان بەرەق رەوشەكە باشتىر بچەن، ل دويىش پىزىننىيەت مە كۆ ئەف پىنگاۋانە تىن بۇ تىمېت دىيارىگەھىت مەزىندا يارىيى دەكەن، دى ھەمى تىمان وەرگرتىن و ل ھەر دەقەرەكە پارىزگەها دەۋىكى دى ھەر تىشەكىن پىدىقى بۇ ھىتە پەيداكرن، دىسان دى قارماقانىيەكە نەخاسىمە ھەبىت وەكۇ فاقاراتن، دويىشا دى قارماقانىيەكە كۆم ل سەر ئاستى پارىزگەھىن ھەيتە رېكخىستن، پېنھەقىت ئەف پىنگاۋە دى كەفيتە د بەرژۇمەندىيە ھەمى تىماندا و رەوشَا وەرزشى بەرەق باشتىر بېت كۆ دەمەمەكى دا تا مەودايمەكى تىمېت مللۇ پېشىكەنەتتىن، پېنھەقىت ل دەقەرىت وەكۇ ئامىدېيى، شىلاذىزى، قەدش، سەرسىنگ و دىرالۆكى خۆدان تىمېت مللۇ بىن باشنى، ھەميا ژى نافۇ دەنگىيَا خۆ ھەيدە ل دەقەرى، ھەرچەندە نوکە پەترا تىمېت مللۇ يىت يارىگەھىت بچۈكىرىنە، ئەقەزى وى چەندى ناڭەھىنت كۆ ئەو نەشىن مفابىي ژقى يەكى وەرگەن، ژېرەكە دشىاندا ھەمە ئەڭەر بىشىن تا سى تىمېت يارىگەھىت بچۈكىرى تېكلىكەن و تىمەكە رىك و پىك يا بەھىز پىك بىن، دى بىتە باشتىرین رىك بۇ زىدەكىرنا تىمېت مەزىن و پېشىخىستا قى دانى، لەوا ئەم دوبارە دېرلەن دەلىقىيە بۇ ھەۋە و يا زېرىنە بۇ ھەمى تىمېت مللۇ ل دەقەرى و ژ دەستىت خۆ نەكەن، نەخاسىمە دەمى دەبىت بىھەنەدا ناھاقيتى يە، دەلىقىيە بۇ ئەوان تىمېت هەتا نوکە ج پېشەقانى نە دىتى، ئەقەر بىھەنەدا ناھاقيتى يە، دەلىقىيە بۇ ئەوان تىمېت هەتا نوکە ج پېشەقانى نە دىتى، ئەقەر رېقىبەرىيا وەرزشى دەرگەھىن پېشەقانىي و پېشەقەقىتى بۇ ھەۋە قەكىرىه. ل دوماھىيى رېقىبەرىيا وەرزشى دەرگەھىن پېشەقانىي و پېشەقەقىتى بۇ ھەۋە قەكىرىه. ل سەر ملىت وان، بەلى ئەوان دەستخۇوشىي ل رېقىبەرىيا وەرزشىا پارىزگەھىن دەكەن كۆ ئەف پىنگاۋا ژ ھەزى ھاقيتى، ھەرچەندە ئەم دىيىن وەكۇ ئەركەكە ل سەر ملىت وان، بەلى ئەوان بەقەر دىت ئەو دەستپېكى خۆ يا چالاکىيان كۆ پاشتى دەگەل رېقىبەرىيا لاوان قەبۇي، ئەو خزمەتا تەخا گەنچان يىت يارىيا تەپاپىيى بىكەت، ئەز دباوهرى دامە خزمەتكىرنا يارىت دى ھەمى د بەرئەنمەيىن رېقىبەرىيى دايە...

كۈردەستانى

يانەيا ئامىدېيى ل سەر ئاستى پىكەھەشتىان بۇ درىزاهىا ٢٠ كەم ب ناسنافى قارەمانىا ئيراقى ھاتە خەلاتكىرن، ل رىزا ئىككى ھات، دىسان يارىكەرى وى دۆمان رەجەب بۇ ھەلبەزارتىي ئيراقى ھاتە داخوازكىرن.

٤/٢١ . تىما باسكتېبولا يانەيا زاخۇ ناسنافى خولا كۈردەستانى بىدەستخۇقەئىنا، دەمى د يارىا سىيى دەۋماھىيى يە (play off) سەرەكەقەتن ل سەر ھەڤرەكە خۆ يانەيا دەۋىكى ئىنایى ب (٤٥-٦٢) خالان، ناسنافى خۆ يى دانى بۇرى ب پارىزىت.

ل ١٧. ٤. و بۇ جارا دوووى ل دويىش ئىك تىما تەپاپىي يە يانەيا زېرەقانى و بەرى ب دوماھى ھاتتا دو يارىيان ژ خۆلى، ناسنافى خولا كۈردەستانى بۇ يانەيىت پلا ناياب پاراست، پاشتى شىايى ٧ خالان كۆمبىكتە ژ نىزكىرىن ھەڤرەكە خۆ يانەيا سلىمانى ب ٤ خالان.

ٻاڻڻو ساڳا

(ڏڦڙان ئيسماعيل گهه گوهي)

دگهل هاتنا تاقن، دئ ل خو ڪهين گولاڻ

دئ باش ڪهين کاري خو، پاش چينين باخچن خو

دئ گولا لئ چينين، بو خو دنافدا روينين

دئ گوليت خو ٺاڻدهين، گهلهك گهلهك چاڻدهين

دنافدا روينين خاري، لپاهيزئ و بوهاري

باخچن مه ساقايه، همر و همر ٺاڻايه

دئ پاقر راگرين، ريزئ باش لئ گرين

مِيريا زيرهک و ب ئاقل

بابي جوڦانى

ل بنارا چيائىكى دوو مىرييٽ رهش و مهزن دڻيان، ئهو ههيمهكى درىز بول بُخول مالهكى دگهريان داكو زفستانا خو تيقه ببورين، پشتى گلهك گهريان و ومىستانهكى زىدە ل سهري زيركهكى بھر همتاف، قانهكى ئاخا نهرم و بى بھر ديت، كەيفا هردويا گلهك هات و گوتنه ئىك و دوو ئەقە قانه گلهك خوشە و دى زفستانا مەل قىرە يا خوش بىت و ل قىرە دى خارن و قويت ئى ب دهست مە كەفيت و ئەم نا مىنينه مەحتل ژج تشتا و هەر دگافىدا هەردو مىريا دهست ب شولى گر و مالا خو گلهك ب جانى و رىك و پىك چىكىرن، مىريا مهزن گوتە يا بچويك هەر نوكە دېيت ئەم كۈزىكى مالا خو دروست بكمىن بُقويتى زفستانى داكو چلى نە هيٽ و يى پاراستى بىت ژ تەرياتىي و بارانا و هەردويا ل كۈزىكى مالا خو كاركەك چىكر و هەمى رەخ و دۆرىت وى ب تەقنى باش هنinin و ب دهست و بھركا باش حولى گر داكو چ با نەچنە دنافدا و شەھ نەگرىت.

و روڙا پاشتر مىريا مهزن گوتە يا بچويك دى هلو دا بچينه ژ دەرقە و خارن و قويتى بُخول كوم بكمىن، زېرکو هنده دانى پائىزى دى خلاس بىت پاشى چ تشهك ب دهست مە ناكەفيت و ل زفستانى دى مىنينه ل سەر لەپا و دى ژيرسادا مرين، ئەف گوتا مىريا بچويك يا ب دلى مىريا مهزن نەبوبو و گوت ما خارن بُچىيە بىنینەدەقىرمە و بكمىن دكاركىدا هەما هەر جارەكى ئەم برسى بوبىن دى دەركەفين و تىرى خوين و چىنە دمala خوقە، هندى مىريا مهزن گوتى هوسا چىتايىت تو نزانى كانى چەند بھر و باران دھىن، تە هيٽ نە دىتىيە، هل ودا رايىن و خو گىرو نەكمىن، بەلى فان ئاخفتا كىيچا خو ل سەر مىريا بچويك نەكىر و گوھداريا وي نەكىر و مىريا بچويك هەمى روڙى دا چىتە سەر بەرەكى بلند و قىرکەته ستارانا و تىرى خوت و قەخوت و نشيٽ، بەلى مىريا بچويك چاف ل وى نەكىر و هەمى روڙى سېيدى زوى دا ژ خەو هشيار بىت و دهست ب كومكىرنا دەخل و دانى كەت و كەته دكاركىدا، بەلى ئەو ب تى نەشىيا تىرا خو دانى خرقەكەت و هەلگرىت و زفستان ب سەردا هات و مانه دخانى خوقە و چ روڙەكى نەدشيان ژ مالا خو دەركەفن زېر سەرما و بھر و بارانا و وان زى خو دمالدا بىدەن كرو قەت و قەت دەرنەكەفتىن و دهست ب خارنا وي قويتى كرن يى كوم مىريا مهزن ل دانى پائىزى خرقە كرى و دخانى خودا هەلگرتى، و هوسا زفستانا وان درىز بول و نە بول بهار و ئەو ژى بەردموا مى قويتى خو دخون پانى دېرسىنە و نەچارن بخون، و هيٽ نەبويه بهار سەحدكەنلى كو هنده دى خارنا وان خلاس بىت و دى مىنينه مەحتل و دى ژيرسا دا مرن، مىريا مهزن گوتە يا بچويك هيٽ زفستان گلهك يا مای و دېيت ئەم ئابورى دخارنا خو دا بكمىن دا خو بگەھىننە بهارى و ژ برسادا نەمرىن و دېيت هەر روڙ هەر ئىك ژمه ژدىنکەكى گەنمى پتر نەخوت دا تىرا مە بكمەت، چەند روڙەكە و ماسا قەتاند، بەلى مىريا بچويك هەر دگوت ئەزا برسىمە و ب دزىيە دچو تىر دخار و دەركەفت، بەلى مىريا مهزن ب ڦىزيا مىريا بچويك حەسىا و رابوو هندهك دەخل و دانلى فەشارت و پشتى قويتى وان خلاس بويى، مىريا مهزن ب دهست و دان و كىم كىم بىتى داكو نەمرىن و خو ب بهارى را بگەھىنن، خارن دئينا ژەرقە و هەردويا دخار و ب گلهك ب گوتەكى خو ب بهارى را گەھاند و مانه ساخ و ژيرسا نەمرىن.

بِرَّ بَنْبَاتِي ئَقْلَادِنْ جَمْلَك

مه دخوازیت، مه ژیانا خوه و مسا بریشه
برییه (وسا پلان کرییه). ههکه ئەم
قەگەرینه ژیانا کوردمواریبا سەر دەورى
باب و باپیرا ژى، دى بىنین كو ژیانه كا
ساده بۇو، دويىر ژ تەكىنلۈچيا نۆكە ئەم
تىّدا دېزىن، لى ل سەر ھندى ژى ژیانه كا
پلانكى بۇو. وان ڪاروبارت ژیانا
خوه ل سەر دەمیت سالى پارۋەدەرن، ل
دويف سەقا و تەبىعەتى جەھى خوه. بھارا،
چاندنا خوه دەرن ھاقىنا بەرھەمى خوه
دەھەلاند، و د چوونە زۇم و زوزانا، پەزى
خوه دېرە چەرى و رىچالى خوه دروست
دەرن، پاهىزا دبوو وەختى داودتا و ژن
قەگۇھازتى و زقستانا دەمى بىھەنۋەدانا
لەش و ھزرا بۇو، روح و وجدانى ژى ل
دەف وان ھەقى خوه ھەبۇو، كەيف
و خوهشىيەت خوه ھەبۇون، چىرۇك و
چىقانۇك د شەقىيەت زقستانا درېز دا،
دگۇتن و ئەھەنۋەدانا وان يا لەش
و گىانى بۇو و ئەھەنۋەدانا وان.
وان دزانى كو ژن ئىنان، دانان
مالەكى يە، دا كو نېشى وان زېدە
بىيت، ژ بەر مەسەلا میراتى و بنىاتى.
ژ بەر پېتىقىا وان بۇ دەستى ھارىكاريي
د زەقىي و بىستانى و ڪاروانا دا، وان
حەزدەر كو گەلەك زارۇك ھەبان،
نەخاسىمە نېشى نېر و ھەتا نۆكە ژى
ئەف تىشىتە يى ھەى، قى پېتىقىا وان، ئەھەنۋە
ئىخستە د خزمەتا خوه دا، بى كو ھزرا
ھندى بىھەن، كا دى چاوا ئەھەنۋە بچويك
ھەنە بخودانكىن، چاوا دى تىر خارن و
لباس بن، دېيت ھەكە بەھسى ھندى
ھاتبا گەن ژى، ئەھەنۋە گونەھە كا مەزن
بۇو و بەرسە ئەھەنۋە بچويك
دېيىت: (دايى، ھەر سەرەك ب رزقى
خوهقە تىت). ئان ژى:- (ئەھەنۋە خودى
دا، رزقى وى ژى دگەل قىيدىكت).

دا (مالبچويکي دا) چييٽ، ژ خوينا وي
فهڙيت، ب ئيش و خوهشى و نهخوهشىيٽ
وي ههسييٽ و ژيٽكمافيٽ و دگهلا
ڙيت، ديسا دئ ژ ريشتا وي بايٽ بيت و
دئ سالوخيٽ وان دهيكوبابا وهرگريت.
پاشى دئ د ناف دهستيٽ وان دا مهزن
بيٽ، ئهخلاقى خوه ژ وان ومرگريت، و
ئهو دئ بو وي بنه نمونه د ژيانى دا.
پلانكرنا ژن و ميرا بو ژيانا نوي،
ئارمانجيٽ وان ژ ڦيٽ ههقبهندىيٽ، همز
و پلانيت وان بو ئينانا زاروٽكا، هژمارا
وان زاروٽكىٽ وان دقيٽ ههبن، دهليقىٽ
کو ئهو تيٽدا د بهرههٽ بن بو ئينانا وان
زاروٽكا و بهرههٽيٽ وان بو پيشوازيا
وان و تاشاندن و خودانكرنا وان. ئهف
تشته ههمى ڪارهڪىٽ مهزن ل سهر
پاشهروٽا بچويکي دكهن و ڪهساتيٽ
وي د نهخشينن..

د ژيانا مه، مرؤقيٽ رؤژههلاتى دا، ههر
وهخته ههـ تـ شـ تـ هـ بـ رـ يـ كـ تـ قـ هـ زـ اـ يـ و
قهـ زـ اـ وـ قـ هـ دـ هـ رـ يـ وـ رـ زـ قـ وـ نـ هـ سـ يـ بـ چـ يـ بـ وـ وـ يـ
وـ بـ هـ لـ كـ يـ هـ هـ تـاـ نـ وـ كـ هـ ژـ يـ چـ يـ دـ بـ يـتـ.
ژـ يـانـهـ كـاـ رـ وـ تـ يـ نـىـ وـ بـ يـ پـ لـانـهـ، ژـ يـانـهـ كـاـ
بـ هـ يـ يـ چـ دـ هـ مـ رـ يـ قـ هـ هـ يـ لـايـهـ، وـ ئـ هـ قـ هـ ژـ يـ
قهـ دـ گـ هـ رـ يـتـ هـ نـ دـ هـ كـ ئـ گـ هـ رـ يـتـ خـوهـ رـ سـ تـيـ
وـ گـ يـ وـ گـ رـ اـ فـ وـ گـ يـ وـ لـ وـ گـ وـ سـ يـ اـ سـيـ اـ سـيـ
يـيـتـ مـ لـ هـ تـيـ مـ هـ تـيـداـ ژـ يـيـاـيـ وـ دـ ڙـ يـيـتـ. ئـ هـ زـ
نـابـيـزـمـ دـ بـ نـيـرـاـ ژـ يـانـاـ مـهـ يـاـ پـ لـانـكـرـىـ
نـيـنـهـ، لـىـ هـهمـىـ وـهـختـاـ ڪـاـوـدـانـيـتـ ژـ يـانـىـ
دهـستـهـسـهـرـىـ لـ سـهـرـ ژـ يـانـاـ مـهـ ڪـرـيـهـ وـ
ئـهـمـ ئـيـخـسـتـيـنـهـ دـ خـزـمـهـتـاـ خـودـاـ، نـهـ کـوـ
مـهـ ئـهـوـ بوـ خـزـمـهـتـاـ خـوهـ تـهـسـخـirـ ڪـرـيـنـهـ.
بهـلـكـىـ ئـهـمـ دـ شـيـيـنـ بـيـزـيـنـ، کـوـ ژـ يـانـاـ
مـهـ يـاـ دـ خـزـمـهـتـاـ وـانـ ڪـاـوـدـانـاـ دـاـ، کـوـ
پـلـانـكـرـناـ ژـ يـانـاـ مـهـ ژـ يـ وـهـكـىـ تـشـتـهـكـىـ
رـؤـتـيـنـيـ وـزـكـماـكـىـ چـيـبـوـوـيـهـ، کـاـ چـاـواـ
ئـهـوـ ڪـاـوـدـانـ دـخـواـزـنـ، چـاـواـ تـهـبـيـعـهـتـاـ ژـ يـانـاـ

دەپەت ئەلى

ههه چهنه د خهله کا بوری دا
من قویناغیت ژیانا زاروکی ب وی
ته رزی همه دیتی پارفه کریوون، لی
دیسا بهری دهست ب ههه قویناغه کی
بکهه، من دفیت گرنگیی بدهمه
به رقویناغه کا فهر د ژیانا بچویکی
دا، ئهه و ژی ژ بهری دهست پیکا ههه قبه ندیبا
ئنومیریبا دایک و بابا دهست پیدکههت.

هەر تىشكىز دەسىپىكى دەست پىدىكەت، لى ئاقاكرن و تاشاندىنا بچويكى ژ بەرى دەسىپىكى دەستپىدىكەت. بەرى چىبۇونا بچويكى د زكى دايىكى دا. ئانكۈزەلۈزۈرتىنەن ئىزلىكىزىنەن دەستپىدىكەت.

ئەف خاله گەلەك يا گۈرنگە ژېر
کو (تا و تبعەتىت) ھەقالى ژىنى، (يى
کو دبىتە بابى پاشەرۇزى، ئان دايىكا
پاشەرۇزى)، ساخلمىا وان يا نەفسى
و لەشى، رۆلەلەكى مەزن يى د ژيانا
بچويكى دا ھەى، چنکو ئەو بچويك
بەرى ھەر تشتى دى د زكى وى دايىكى

راکرن و تاشاندنا گهلهک زاروکا
 تیته بهلاڦکرن، فهريڙا وي وهکي وي
 نابيت ئهوا ل سهر ههڙمارهکا کيم ڙ
 زاروکا تیته بهلاڦکرن و چو پينهقيت،
 (ئاڻاکرنا مرؤفهکي ساخلهم،
 ئاڻاکرنا حضاكهکا ساخلهمه).

دیسايا فه رئوه بیزین کو پلانکرنا
ژيانى نه بتى ڪاري خوه ل سهر ژيانا
بچويكى دكەت پشتى کو ڙ داي
دبیت، لى ڪاري خوه ل سهر ژيانا
مرؤقى دكەت هيستا مرؤف د زکى
دايکا خوه دا. لهورا ژى من ئيشارهت
دايى بهرى کو بچمه د قويناغا ئىكى
دا ڙ ژيانا بچويكى.

ڙنک و ميرڪا دا (نيٽ و ميٽا دا) ئانکو
نفشيٽ نيٽ سهرد هست کر. ۱.
۲. ئهو ڙ قالبيٽ هندئيٽ دھريٽ خست بیوون
کو تخویبا دان، ئانکو هرڙ مارا
زاروٽ کا ته حديد بکهٽ. و ئه قىٽ ڙي بىٽ
گومانه:-

۳. کارهکی مهزن، بهری ههمیا ل
سهر لهشخوشا (ساخلهمی) یا ژنکی
ههبوو، پاشی ل سهر سهروبهرى نهفسى
یی ههمی خەلکی مالى دکر، ل سهر
تاشاندنا بچويکا دکر و ل دويماهىي
ل سهر ساخلهمیا جڭاڭى ب گشتى
دکر، ژبهر كوهكى ئەم دزانىن ئەم
دەلىپىچە و دراڻ و زموق و تاقەتا ل سهر

وان هزرا هندی نه دکر کا چهند زیان
و زمره ر دی گههیته وی دایکا هند
بچویک دبن و خودان دکهت ههتا کو
مهزن دبن، کا چهند ئیشیت جفاسکی
دی پهیدا بن ژ تھگهرا هندی. تھو ههمسی
د قاموسا ژیانا وان دا نهبوو، یا فهر تھو
بۇ گەلهك بچویک ههبن، دا گەلهك
کور ههبن. گەلهك جارا ژنکى ۱۰-۹
بچویک يېت بووین، هەر جارەكى دقیابا
وی هزرا هندی کربا کو جارەكا دى
شانسى خوه بجه ربینیت، بەلكى جارا
پاشتر، بچویکى وی کور بیت. هەر
چەندە ۋى تشتى:-
فەرق و جوداھى ئېخستە دنا قېھرا

۱. ئاخفتنىت مەزنا كىيچەكە مەزن يال سەر ڙيانا مرۇقا هەي، مەرەما من ب ئىنانا ڦان نمۇنا نە ئەوه بىرەم كو تەسیرەكە سەلبى ل سەر ڙيانى دكەن، بەلكى ئەوان ئاخفتا كويراتىيەكە مەزن يال هەي. مەعنایىت كويىر و دويىر بىت د هەر ئاخفتنەكى دا هەين. ب ديتا من ئەو بەرنا مجەكى تاشاندى يى مەزن بۈويە د ڙيانا كوردا دا، دانەرىت وان ئاخفتا گەلەك سەربۇر رابۇراندىنە و گەلەك سەرھاتى ب سەرى وان ھاتىنە، هەتا كو ئەف ئاخفته داناين و بۆينە قانۇون د ڙيانا وان دا و رىكەك ڙ رىكىت پروگرامكىرنا وى ڙيانى وەك دېيىن: (ئاخفتنىت مەزنا نەخشىت بەرانە). هەكە دەلىقە د ڙيانى دا ھەبىت، دېيت جارەكى ب كويىر ل سەر باخثىن.

۲. هەر چەندە وەکی ئەم دزانىن، بژلی مەسەلا میراتى و زىدەھىي، مللەتى كورد ژ گەلەك مللەتىت دى د راستا نفشنى مىن دا يى باشتىر بۇو، كوردا هەر رىزەكە تايىبەت يادا يە ژنگى و ھەبۈونا وي. من ب خوه د دەمۇر و بەر مالا خوھدا و ديسا ھەكە ئەز نەبىرۇم ھەممى كوردا، بارا پىتەر يۈونا كەجەكى وەكى تىشەكى بىرۇز دىيىن و دىيىن كەج خىر و بەرەكەتە د مالى دا.

କେବଳ ଲାଜିବୁ ପିଲାହନ୍ତିରେ ମହାକାଶରେ ଦେଖିବାରେ

دا، ئەقچا پىكول كرنا وان بو پىكىمە
زىيانى كىمتر لى دهىت ئۇ پىكول كرنا
وان د هەفرىكىيا ئىك دوو دا، لەوا رەنگە
دويىركەفتەك پەيدادبىت دناقبەرا واندا.
بىخش ھەمى ھەقزىن دوھسا نىن، لى
ھەمى تشت رېزەيى نە ل قىرى، يان ژى
دبيت ھەر ئۇ دەستپېكىا پىك ئىنانا پروسا
ھەقزىنىي چ خالىت وەك ھەف نەبن
دناقبەرا وان دا، يان ھەتا حەزىكىرن
ژى نەبىت، ئەقەزى دبىتە سەدەما نەبۇنا
تىڭەھشتىتا وان بو ھەقدوو، لەوا
بەردەوام دى ئارىشە ھەبن دناۋ وان دا، و
ھەر ئىك ژىنى يان زەلامى دى سەحكەتە
رىكەكا دىتە كۈر مال دويىركەفيت،
داكۆ ژ ئارىشا ژى دويىركەفيت و ئەقە
ژى چ جارا رىكەك نەبۇيە بو چارەكرنا
ئارىشىت مالى.

دبهردمواميا راپورتا خودا مه چيا ڦي
پسياري ڙ گنهنجه کي خودان هه فرئين
ڙي بکهين و بزانين کانى دزيانا خودا
چ خال بكارئينيانه داكو هه فرئينا وي
بهرهٽ نهمانى ڦه نه چيت و ديسان ل
دوور ئه گهرىت بي هيزيونا پهيوهندىت
هه فرئيني چ دبىريت، ئه ڦه گنهنجه ب
ناڦي ڪوڦان رهشيد ديار دكھت:
پهيوهنديا من و هه فرئينا من ل سهر
بنياته کي موکم هاتيه ئاڻاڪرن و د
سهردهمه کي دا بويء وهك ڦي سه ردهم
هند ئه گهر و رىگري نه بعون کو ڦي
پهيوهندىت ب هه لوهشينيت، ڙبه رکو دهم و
چاخ ڙي ئه گهر و ڙيدهران پهيدا دكھت
بو ڙناف چونا ڦي پهيوهنديا گرنگ ول
دوور ئه گهران ڙي دشيم بيڙم ئه گهرى
ئيکي ڦه دگهرينم بو وي ته ڪنولوجيا
نوکه ئه ڦم ٿيда دم باز دين، چونکه

ئەو كەس گەلەكەن گەلەيان ژ لاوازبۇنا پەيوەندىيەت ھەۋەزىنىي دىكەن، ئەقچا ئەف لاوازىيە د پېيك نەئىنانا ھەۋەزىنىي دا بىت، يان ھەلوەشاندىدا ھەۋەزىنىي دا بىت و ئىدى قى پەيوەندىيا ڪو مروقايدەتى ل سەر ھاتىيە ئاقەدانكىرن، يا بەرهە نەمانى ۋە دچىت و ئەگەرىت قى پروسىسى ژى لاواز دىكەن گەلەكەن، دى ھەولەدەين دەقى راپورتى دا ھندەك ژوان ئەگەران ب دەينە دياركىرن و بزانىن ڪانى بوقى ھەممى پەيوەندى بەرهە باش بۇون و موڭمبۇونى ۋە چوينە ژوان ژى پەيوەندىيەت ھەۋالىنىي و ئەقىنىي و بەرژەمەندىي و ڪاركىنى و تا دوماھىيلى بىتى پەيوەندىيا پېيك ئىنانا ھەۋەزىنىي د بن گەفادايە..

راپورت : زیدان سوبھی

دھیتہ رویدان، ئەقہ ژلایہ کی و ژلایہ کی
دیشہ ب تەکنولوجیا یی ژی کینجا خو
کریه سەر قىّ هە فەرەنیی، ژبەرەندى
ھە فەرەنیی پىدۇشى ھزرکرنە کا باش
ھە یە ژلایی ھەردو تو خمانقە، چ ڪچ
بیت، چ ڪور، دا مالە کا كەیف خوش
پىك بىن و پەيومندىيىت ھە فەرەنیی ژی
بەھىز بکەقىن.

قوتابیه کا زانکویی و خواندہ ٹانا
 سکولہ قانونی ب ناقشی سندس
 ریکانی ل دوور ئەگھریت لاوازیونا
 پروسیسا ھەۋڑىنیی دىتتىت جۇدا ھەنە و
 نافېرى دېبىزىت:

په یقًا هه قژینی، ئانکو دوو گەس
دگەل ئىك بژین وەكى وان بقىت،
نە وەكى جەڭاڭى، يان مالباتىت وان،
ئەقچا ل دەستپېيىكى مە ئارىشا هەي ئەم
پەيچەكى بكار دئىنин، بەلى دروست
ھېشتا دراما نا وى نە گەھشتنى
نە، بەلكو بەرۇۋاشى ھەر ئىك ژ وان
پېكولى دكەت پتر خۇ دياركەت،
يان پتر دەسەھەلاتى وەرگەيت د مالى

وەك دیار هندهك ئەگەریت
سايىكلوجى بۇينە رېڭر درېڭىكا قىز
پەيوەندىيا پىروز دا، ھەرومك ئەف كچە
يا ب ناقى (كەسەر محمد دبۈچۈنە خۇدا
ئاھرىيى پى دكەت و كەسەر دېيىزىت :
ھە قەزىنى دەست پېكىن پىدەقى ب
هندهك بنياتايە بەرى بىگەھىتە دەقوناغا
دەزگەرىيى دا، ئانکو ھەقنىياسىن
وگەھشتن ب هندهك رېكە قەتىت
راست و دروست و پەيوەندىيەكە باقىز
تا دوماهىك ساتىت ژيانى، لى نوکە
دەچقاڭى مە دا ب مخابنى قە جۆدابۇن
يا پىتر لى ھاتى ژ ھەقەزىنىيى، ئەقەزى
دەزقەرىت بۇ وى تىڭەھشتا نەدروستا د
ناقبەرا كچ و كوران دا دشىم بىرەم ب
تى زەواج يا بۇيە تېرىكىرنا حەزىت جنسى
نەزىدەتى، لەوا ئەف مالە بلەز دەھىتە
ھەلۇشاندىن، ئەگەر نوکە راپرسىيەك
ل كوردستانى گەن ل سەر پېك ئىنانا
مالى جۆدابۇنى يا پىشىراستم جۆدابۇن
ھەكە هندى پېك ئىنانا مال و ھەقەزىنىيى
نەبىت كىيمىت نايىت، و ئەف ھەقەزىنىيى
دەھەرفىت بەھەرا پىتر ئەو ھەقەزىنىيى بىت

پرانیا په یومندیت دناف بھرا کور و
کچاندا نوکه ب ریا توریت جھاکی
و ئالاقیت په یومندیکرنی یه وہ لک
تیلے فون و فیسبوک و توویتھر بویه،
ئھف چھندھ هھر وہک کاچاوا بلہز قی
په یومندیت دروست دکھت و مسا بلہز ڑی
قی په یومندیت دھلومشینیت، خالا دوویں
ڑی دینم شویکرن و ڙن ئینان دژیه کی
بچویک دا یا بویه مودیل و نوکه پرانیا
گھنجیت ب تھمن، کچیت بچویک
دخازن و ٿهو دیراتیا دنافبھرا هزر و
بیریت واندا ب ٿئگھری نه وہک هھقیا
تھمن، ٿئگھرکی دیه، چونکه دفی
ڙیدا لیک تینه گھھشن دبیتھ ئه گھری
سهرپشك کو خیانهت دنافبھرا واندا دا
دھست پی بکھت تا دگھھیتھ رادی
بھردانی

ل دوماهیئ ڙی مه خو گھهاندھ
جھاکناسه کی و مه ڦیا زیدھتر ڙ لایی
جھاکی ڦه قی با بهتی شلوغه بکھین و
ل دور ٿئگھر و چارمیان ڙی جھاکناس
ئاری عبدالولای گوت: هھقینی، ئانکو
ئیک گرتنا دوو کھسان بُو ٽیک
کھسینی و ڙ ھمی لایھنیت دھروني
و رموشنهزری و جھاکی ڦه، پیدھیه
ئھف دوو کھسے دگھل ٽیک دکوک
بن بُو تھمامکرنا هھقدوو و بزانن دی
دپا شھر ڙی دا شین ڪونتھولی ل سھر
ئاریشه و گرفتیت خو ڪهن بی کھو
هانا خو بیهنه بھر بکارئینانا ئالاف
و پهیچیت دژوار و هیدی هیدی ئھف
پروسیه ب هھرفیت و نھمینیت و بُو وان
ڙن و زھلامیت نوکه ئھف پروسیه ڙی
پیک ئینای و بی کو خالیت مه ل سھری
گوتین بھر چاٹ ڪھن وان ڙی دھلیقیا وی
چھندی یا ل هھمبھر مای پیدا چونه کی
د ڙيانا خو یا بُری و یا مای دا بکھن و
خالیت هھپشك ل دھ خو پھیدا ڪھن
و دا گیرانا بُو هھقدوو بکھن و بھری
بکار ئینانا زمانی دژواریس پیدھیه
زمانی گھنگھشی و دانوستاندنی
بکار بینن.

کچھک :

**هھقینی بتني یابویه
تیئرکرنا حمزیت
سیکسی**

**قوتابیه کا زانکویت:
دبیت هھر ڙ دھستیپیکا
پیک ئینانا پروپیسا
هھقینیت ح خالیت
وہک هھقنه بن**

**زھلامه کی خودان هھقین:
په یومندیا من و
هھقینا من د
سھردھه کیدا بُو
وہک ڦی سھردھه
ھند ٿئگھر و ریگری
نبوون**

جھاکناسه کی :

**پیدھیه ڙن و میر دویر
بکھن ڙ زمانی دژواری
و زمانی گھنگھشی و
دانوستاندنی بکار بینن**

دەسىندرىزىيا سىكلى ئەگر ۹ پاره

دويچەپون / گىفى عارف

دەف كورى، هەروەسا ھزر دكەت كو ژن يا پەيدا بوى ب تى دا دخزمەت و تىركىرنا ھەزىت زەلامى دا بىت. دايىك و خويشك د مالى دا بۇ خزمەتا وي، و ژ دەرقەي مالى ژى ژن، دېقىت يا بەرهەف بىت بو تىركىرنا ھەزىت وي يېت تايىهت.

پشتى گۆھۈرىنىت جفاكى و تەكىنلوجى و بەلاقبۇنا ئامىرە و ئالاقيت پەيووهندى و كومونىكا سىيونى، ئەن نەشيانىنەج پى گۆھۈركىت گونجايى بىيننەفە ل شوينا سىستەمى كەفن، و ھزرا ھندى نا ھەيتە كرن كانى چ دگونجىت دگەل ژى زارۇكى و چ نا گونجىت، داكو پەرومەكىن پى بھەيتە پاراستن.

ھەودانا ژىك جوداكرنا ھەردو توخمان، ھەر ل مال و خواندىگەها، ھەتا دگەھەيتە گەلهەك بوارىت دى يېت ژيانى، دېيتە ئەگەرا ھندى كو ھەردو توخم ب دروستى ئىك و دوو نەنياسىن، و ژن ھەمى گاۋا نىشانا شەرمى يە دېقىت نەھەيتە دىتن و نىاسىن، و ھەر گاۋەكى ھاتە دىتن ژى ھنگى ھەمى ئىنيت و ھەزىت كريت ل نك زەلامى ھشىار دىن، وەكى ھەر تىتەكى قەدەغەكى دېقىت خو نىزىك كەت و دلى وي دچىتى.

ژېھر شەرما عەدەتىت جفاكى، وەكى تەعدايى ل گەھەيتە كىن، دەباب و مال پاشتەقانىنى لى ناكەن، و ئەف چەندە گەلهەك جارا دېيتە ئەگەرا ھندى كو ئەو بخۇ وي دكۈزۈن و بەرزەكەن، ئەو

دېقىت: ھەكە مە بقىت ئەم چەند ئەگەرەت گەرنى دەستىشان كەين، ژفەرانە ئەم ژ پەرومەكىنى دەست پىبىكەين، چ د مالىدا يان ژى ل قوناغىت خواندى، ھەر ژ زارۇكىنى فەرق و جوداھىيەكە مەزن دەيتە كرن د ناقبەرا توخمى مى و نىردا، وەختى كور خەلەتىيەكى بکەت دى بىزنى چ نىنە يى سەرتاشىه، بەلى كچ گەلهەك جارا دى ھەيتە پاشقەبرىن و سزادان سەرا خەلەتىيا وي و ل بەر چاھىت برايى. خويشك ھەمى گاۋا دېقىت ل بەر ئەمر و خزمەتا برای بىت و دەباب دەيلەن ئەو مايى خۇ د ھەمى ژيانا ويدا بکەت. ژيانا كورى دەيتە ئافاكارن ل سەر بىناتى ھەزىت وي، بەلى ژيانا كچى دەيتە ئافاكارن ل سەر بىناتى ھەزىت مالى و جفاكى.

كىريارىت رۆزانە يېت بابى ل گەل دايىكى ل پىش چاھىت زارۇكان و لاوازبۇنا پەيووندىت مالى، رابۇنا ژنى ب ھەمى كارىت مالى ل وي دەمى كوباب ل سەرى كوچكى دروينىت بى درىزكىرنا دەستى ھارىكاري. وەختى كارەك ژ وان كاران ب دروستى نەھەيتە كرن، دى ماۋى دەته خو و ل پىش چاھىت زارۇكان دەنگى خو لى بلند كەت و قەسىت كريت بىزىت و گەلهەك جاران دى دەستى خو ژى درىز كەت و دژوارى ب كار ئىنىت.

ئەف چەندە دېيتە ئەگەرى پەيدابۇنا ھندەك باومرىت خەلەت ل

ئىك ژ دياردىت ھەرە كريت و نەباش ل ناف ھەمى جفاكان دا دەستدرىزىيا سكسى يە و ئەف ديارده ل ھەمى جفاكان ھەيە، بەلى ب تى ب جوداھى يا رىزەبى، ل جفاكاكەزى ئەف ديارده ھەيە، ئەگەرەت فى دياردى چنه؟

چارە چىيە؟ تا چ رادە گرتنا جەيت تىركىرنا ھەزان رىخوشكەربۇويە ژبۇ دەستدرىزىيا سكسى؟ دېرسقى ۋان رىزەداران دا خويما دېت:

ھەكە مە بقىت ئەم چەند ئەگەرەت گەرنى دەستىشان كەين، ژفەرانە ئەم ژ پەرومەكىنى دەست پىبىكەين، چ د مالىدا يان ژى ل قوناغىت خواندى.

ھەر ژ زارۇكىنى جوداھىيەكە مەزن دەيتە كرن د ناقبەرا توخمى كورى و كچى دا، وەختى كور خەلەتىيەكى بکەت دى بىزنى چ نىنە كورە يى سەرتاشىه، بەلى كچ گەلهەك جارا دى ھەيتە پاشقەبرىن و سزادان سەرا خەلەتىيا وي و ل بەر چاھىت برايى. خويشك ھەمى گاۋا دېقىت ل بەر ئەمر و خزمەتا برای بىت و دەباب دەيلەن ئەو مايى خۇ ژيانا خويشكى دا بکەت. ژيانا كورى دەيتە ئافاكارن ل سەر بىناتى ھەزىت وي، بەلى ژيانا كچى دەيتە ئافاكارن ل سەر بىناتى ھەزىت مالى و جفاكى.

خانم ھەلات ياسىن چەند ئەگەرەت دى دياردىت و

(مال، جەن خوانىدى، جڭاڭى پاشكەفتى)، عەشىرەتى، هەزارى ژلايى ئابۇرى قە، فيلبازى، تورىت راگەهانىدى مينا تىقى وئينترنىت و گوڭار وسىدى و شىكلىت تايىھەت ب كارىت سكىسى قە بۇ ميناك (فيلبازى) كورەك دى سوزى دەتە كچەكى كو بۇ خۇ ب خازىت، پشتى حەزا خۇ يَا سكىسى دەگەل تىر دكەت، دى پشتا خۇ دەتى، رىكىت چارەكىنى ئەوهە هەر سى خانىنگەھىت سەرى ئافرى پى هاتىھ دان ب دروستى رولى خۇ رابىن بەرامبەر زارۇكىت خۇ تاكو مەزن بىن دا بزانىن خۇ ب پارىزىن، هەرومەسا پشتى ھنگى چارە ب قانۇنى دى ئەو بىت كو ھەۋرىنى دروست بىت ئەگەر كچا رازى بىت، يان ژى كور سزايمى خۇ وەرىگىرت، گەلهك جاران جڭاڭى ب خۇ قى ئارىشى چارە دكەت ژېھە شەرەف و شەرما خۇ ب كوشتا كچى ژلايى كەس و كارىت وېقە بىي دەست كارى دەگەل كورى بەھىتە كرن، يان ژى كچ ب خۇ دى خۇ كۈزىت ژىرسىت كەس و كارىت خۇدا، چونكە دزانىت دلۋاقانى پى

پەيدا دكەت ھەر جارەكى زىنەكى بى دەرسۆك، يان جڭاڭى - ب ديتا وان - بى ستارە كرە بەر خۇ، ئەملى خەقى بەدەنە خۇ ھەۋرىشى وى بىن. ئەگەر ئەف دىتن و بۆچۈنە د دروست بن، پا بوجى ئەفغانستان لپلەيا ئىكى و مەصر ل يَا دووى و يەمەن ل يَا سىيى دەھىن ل رىزەميا دەستدرىزى و كريتىكىندا زىن د سالا ٢٠١٣ دا؟. يان بوجى كچكىت دىن ١٠ سالىي دا، كوتەكى لى دەھىتە كرن، زىدەبارى كوتەكىن ل رەگەزى نىر بخۇل ۋان وەلاتان. خالىدا سالح دەرىرىنى ژىباھتى دكەت و دېرىزىت: پىناسا ياسا عيراقى بۇ دەستدرىزىكىندا سىكىسى (اغتصاب) دېرىزىت: جۇت بۇونا كەسەكى نىر دەگەل كەسەكى مى بىي رازىبۇنا وى ژ بۇ كرنا كارى سكىسى، ل قىرە دىار دىيت دەستدرىزىيا سكىسى تا بەھىتە كرن دېرىزىت (٤) چار خال پىكىمە تىدا ھەبن (كور، كچ، نەرازىبۇنا كچى، ئەنجامداانا كارى سكىسى)، ئەگەرىت قى دياروکى گەلهكىن ژوان سى خانىنگەھىت سەرەكى نە

كەسى دەست درىزى ژى كرى نا ھىتە سزادان و شەرمىزاكىن و دى قى چەندى بۇ خۇ ب دەرفەت ب بىنیت بچىت ل نىچىرەكى دى ب گەرىت، ل قىرى دېرىت قانۇن دەورى خۇ ب كىرىت و سىنۇرەكى بۇ قى غەدرى دانى. گەلهك جاران ژى كچ بخۇ نەھىتە گونەھباركىن بىنیت دا نەھىتە گونەھباركىن يان ژى كوشتن. ئەف چەندە زەلاما پشت راست دكەت كو ھەمى گافا دى ژ سزاي قورتال بىت.

لاوازىا رولى راگەهانىن و روزنامەقانىي ل وەلاتى مە بەرامبەر قى ئارىشى. ئەز دېرىزىم ئەو ب وىرەكى ۋان بابەتان نا ۋەكەن و دەست ۋەنادەن، دا بىنە جەن گەشاشتى ل سەر جڭاڭى و ئالىيەت ھاقدار ژ بۇ داناندا ھندەك سىنۇران بۇ قى ئارىشى.

ھەمى گافا چارە دوى چەندى را دەھىتە دىتن، كو دېرىت ژن خۇ ستارەكەت، دېرىت ژن نە دەركەفيتە ژەمرە، دېرىت كارى زىن بەس ل مالى بىت، ئانكۇ ھەمى گافا خۇ ژ زەلامى فەشىرىت، ئەقە ژى دىسان وى باوهەرى ل دەف ھندەك زەلامان

ژلايى سىكىيىقە ودھىتە ھېزماارتىن ژ كارىت دژوارىيى، دھىتەكىرن ب گەلەك رەنگان وەك ب رىكا ئاقفريت دەست و چاقان، صاچمەكىرن ب قەسىت سىكىسى، ب دەستەهاشىتتا ئەندامىت لەشى، خۇ پىچەنان، ئاخشىن ب رىكا ئاميرەتتىت پەيوەندىكىرنى، ھەتا دەگەھىتە بزاڭا سىكىسى يان ئىكىسەر، دھىتە كىرن ژلايى زەلامىقە دژى ژنى، يان ژى دژى زارۋىيان. باندۇرا وى گەلەك خرابە ژ لايى سايىكولوجى قە ودوم درىز دەمینت ل سەر لايى دەكەۋىتە دېنە ئەگەرى وى دەستدرىزىيا سىكىسى پەل وەلاتىت ھەزار ونە رەوشەنبىرى يابەلاقە. ژېر نە پەروەردەكىرنا دروست ژ بچويكاتى ونە تىرپۇنا ھەزا سىكىسى و تىيەنېپۇنا چاقان ژ لايى سىكىيىقە، ژېر جودابىنا زەلام و زنان دەگەلەك بواراندا، ھەروەسا جلکىت ژنى يىت بالكىش بو سىكىسى يان سەرسىيمايى ژنى يى جوان. ھەروەسا ژ ئەگەرا تىكچونىت دەرونى.

چارە:

پىددىقىيە جڭاڭ بھىتە ھشىاركىرن ل سەر ۋى كارى نەباش ب رىكا خولىت رەوشەنبىرى، ھەروەسا ل خاندىنگەها دەرسىت تايىەت ھەبن ب ۋى بابەتى قە، چ ھشىاركىرن بىت ل سەر ۋى كارى نە باش، يان فيرگەن بىت ل سەر چاوانىا خۇ پاراستى ژ ۋى كارى، ھەروەسا ياسا جەن خۇ بىگرىت بۇ سزادانا ۋان كاران.

پىددىقىيە ھەر كەسەك چ ژن، يان زارۇك بىت، بىكەۋىتە دېن دەستدرىزىيا سىكىسى قە ب زويترين دەم ب ئاشكرايى بىگەھىنەتە مالا خۇ دوير ژ شەرمبۇنى و گلىنام بھىتە قەيدكىرن ل دادگەھى.

رىز ھەبىت بىكچ و ژنىت خەلکى. ھەروەسا دەقىت تى بىگەھىنەن كۆ توخمى مىزى وەكى وى، ھەمى ماف ھەنە د ژيانىدا، وەكى ماف خاندىن و دەركەفتىن و كارى و بىرىاردانى... هەت. خاندىنگەھىت مە بىنە خواندىنگەھىت تىكەل، كا چەوا پەيمانگەھ و زانکو، دىسان خاندىنگەھ دەقىت رولەكى پە بىنەت د بوارى پەرەرەردىدا. چونكە ئەم مالا دويى يە بۇ پەرەرەردى، زىدەبارى مالا مەزن كۆ جڭاڭە. بەلاقكىرنا رەوشەنبىرىيا قانۇنى د ناف خەلکى دا، وەكى كوتەكى ل كچى دھىتە كىرن دەقىت كەس و كار پشتەقانىا وى بىكەن و هانا خۇ بېنە بەر دادگەھىن و گلىنامەيى ل وى كەسى بىكەن يى ئەم كريyar كرى دا سزاپى خۇ يى دژوار و مرگرىت و بىبىتە تاشنى بۇ گەلەك كەسىت دى. ئەز دېيىم ئەقە ژى ئەركى راكەھاندن و تەخا رەوشەنبىرى و رىكخستىت جقاتا سقىلە، خەلات دوشكى چارەمى دەندى راد بىنت كۆ سەنەتەرىت تايىەت ب رەوشەنبىرىيا سىكىسى قە بھىتە دانان و كەسىت بىپور تىدا كار بىكەن و گەنجان و زەلام و زنان پىپگەھىنەن، دىسان راكەھاندىن رولەكى باش ھەيە د بەلاقكىرنا رەوشەنبىرىيى دا، چونكە گۆھۈرۈن ژ كەسان دەستپىددىكتەن و دھىتە فەگوھاستن بۇ مال و جڭاڭى، ئەگەر ل دەستپىكىن گرفت ھەبن ژى د دەمیت نىزىك دا خەلک د گەنگىغا وى گەھىت، بەلى ب مەرجەكى دروست بھىتە شروقەكىرن.

ل دوماھىيى دەرونناس نايىف عەلى ئىبو دېيىت: دەستدرىزىيا سىكىسى كارەكى نە يى شرينه

نا ھىتەبرن، بىخش دجڭاڭى مەدا ئەف دىياروکە يا ھەى، لى كەس نەشىت رىزى ب دروستى بدهت، چونكە پەترا ۋان رويدانان دەگەھەنە دەزگەھىت ھاڤلدار و ھندى كور ژفى كارى بھىتە پاراستن ئەف دىياروکە دى ھەر ھەبىت.

خەلات دوشكى ل پشقا راكەھاندىن ژ پەيمانگەھا گەل و سىاسەت ئەگەرىت قى دىياروکى دەقى چەندى دا دېينت:

دەست درىزىيا سكىسى ب تى قە دەگەرىنەم بۇ نەبۇنا رەوشەنبىرىيا سكىسى ئەف چەندە ب ھەبۇنا شەرم و كەلتۈرى مە، بەلكو بەرۋاقازى قى چەندى دېينم گەلەك يان گەنەنە چاوا ئەم پەرەردى ب گەنگ د بىنەن، پىددىقىيە ئەم رەوشەنبىرىيا سكىسى ژى گەنگەر ب بىنەن، ژېر قى چەندى گەلەك ژ كورو و كچىت مە توشى شاشىيان دېن، ئەنچامى وى كىنچىت لەشى، دەروننى، جڭاڭى ژى پەيدا دېن، بەس ب مخابنى قە گەلەك جاران دەمى مروف شىرەتەكە تايىەت ب رەوشەنبىرىيا سكىسى قە دەكت گەلەك كەس ھەنە پى دەكەن و دىسان وان كەسان كىم دېين د چاھىت خۆدا،

ل دويىف بوجۇندا خانم (ھەلات) چارە ئەوه دەقىت مە پەل دەم بۇ زارۇكىت خۇ ھەبىت، ب رىكەكە دەست پەرەردە كەين و تى بىگەھىنەن كۆ چىغاندا ناھىيە، پەل ناھىيەدا كور و كچان دا نىنە، دېن دېيىت: ل سەر ئاستى ماف و رول و شىانىت ھزرى و عەقلى. دىسان كورىت خول سەر ھندى پەرەردە كەين كۆ چاوا وى دەقىت رىز ل خويشك و دايىك و كەسىت نىزىكى وى بھىتە گەرتەن، دەقىت ئەويژى ئەو

ئۇڭ: نزانە ل هېقىقا زەلامى خۇ بەمىنە ئان نە

چارە

خانما هىزىا ھىفیدارىن تو باش ھىزا خۇ دىغان چەند خالاندا بىكەى و پاشى بىريارا خۇ بىدەي

1- خەزىرى تە بۇ تە يى باشە و حەز ناكەت تو بچىھە مالا بابى خۇ، چونكى وي كورى خۇز دەستدىيە و حەز ناكەت بويىكا خۇزىز دەستبىدەت، خەزىرى تە بۇ تە يى باشە، چونكى كورى وي يى نەحەقە تو ھىلایە بى خودان، بەلى ئارىشە ھەرددەم زەلام كىيم ل مالە و بىتى ئۇن ل مالىتى، لەوا تە ئارىشە دىگەل دشىت خۇ ھەنە.

2- تو دېيىزى زەلامى من يى باشە، بەلى ل دويف گوتىيەت تە ئەن تەن بەردانى خراب دىكەت و تە گوت دېيىز خۇ بىدە بەردانى، ئەن حەز دىكەت تو داخوازا بەردانى بىكەى دا ز مافى خۇ بى بار بى.ھەرۋىسا (15) سالا ھاتىھ دادگەھەكىن، ئانكۆ ئەن گونەھبارە ئەنگەر دادگەھى گروفە نەمین ئەن نەھەت دادگەھەكىن.

3- تە بىزاقا خۇ كوشتنى كىرىھ و ئەقە مەزنەتىن خەلەتى، چونكى خوكوشتن ئارىشا تە چارە ناكەت، نوکە ئۇن تە (22) سالە ئەنگەر تو ل ھىفيا زەلامى خۇ بىمىنى ئەقە تە جىليلىنى خۇز دەستدا.

4- برايى تە گوتىيە تە خۇ بىدە بەردانى بەس دى تە خۆدان كەن يان نە، نەكۆ تو زېھر ئارىشىت دشا بچى و بچىھە بەر ئارىشىت ئۇن برا.

5- دېيت لىپۈرنەكە تەقايى بھېت و زەلامى تە بھېت بەردانى بەس ئەقە مسوگەر نىنە.

6- تو گەلەك حەز زەلامى خۇ دىكەى، بەلى زەلامى تە نوکە كەفتىھ ئارىشى، قىيىجا تو ھىزا خۇ باش بىكە كانى د بەرزمۇندا تە دايىھ ئەمۇي بىكە.....

7- يى جارەكى ئارىشان بىكەت گەرتى نىنە و دېيت ئەن دوبارە ئان بىكەت.

بەرسىدان، ۋەكولەر ئەقە جەڭاڭى عەبدۇل جەبار عەبدۇل رەحمان

Civaki_silav@yahoo.com ئىمائل

ئارىشى

ئۇنەكى ۲۲ سالى دىيار كر و گوت: ئەقە سالەك و چوار ھەقىچە من شوى كرى من چ زارۇك نىن، ھەقىنەن من ژى تەممەت منه و خۆدان كار بۇ، لى ئەز بويىكا ھەشت ھەقىچا بۆم و زەلامى من ھاتە گەرتىن. ب گونەها مادىت بىھوشىكەر و ۱۵ سالان ھاتىھ حوكىم كىرن و گوتىيە من ھەكە حوكىمى من ۱۵ سال بن خۇ بىدە بەردانى، و بۇ زانىن خەزىرى من گەلەك كەھىف ب من دەھىت بەلى دشىت من حەز من ناكەن و برايىت من ژى دېيىزىنە من خۇ بىدە بەردانى، داوىي ئەقى خانمى گوت: ئەز نەشىم بچىھە مالبابا خۇ و دىگەل واندا بېرىم، چونكى ئەف چەندە قەت نە ب دلى خەزىرى منه و نەشىم گازىندا بۇ خەزىرى خۇ بىكەم و نەشىم بۇ مالبابا خۇ ژى بىكەم، چونكى دى برايىت من من بەنە مال و دى ماپەينا مالا خەزىرى من و برايىت من نەخوش بىت، لەوا من ژى نەقىت دلى برايىت من و خەزىرى من ژ ئىك بىمېت و ئەز خەمېت خۇ بۇ كەسى نابىزىم و خەمېت من بىتى ددىلى مندا دەمەن، نەشىم بۇ زەلامى خۇ ژى بېزىم، چونكى ئەن د زىندانى دا گەلەك عاجز دېيت و نزاچ بىكەم من ھىز نەمايە و گەلەك دەھەرم ئەقە دوو جارە ئەز بىزاقا خۇ سوتى دىكەم ھىقىيە چارەمەكى بۇ من بىبىن و ھوين چ دېيىز خۇز زەلامى خۇ بىدەمە بەردانى يان نە؟

وەزىش ۋىانا خوارنى ل دەف ژنان كىم دەكت

دەمى خوارنى . ئەو نۇزىدار ئاڭرىي بەندى دەكەن ۋىانا خوارنى ل دەف ژنان پشتى كرنا و مرزشا هاتن و چونى كىم دېيت، ھەروەكى ۋەكولەران تىپپىنلەن ھندى كرى پشتى و مرزشىكىنى وان ژنان پىكۈل نەكىريه خوارنى بخۇن بۇ ھندى قەرمبۇويا وان يەكەيىن گەرم بکەن ئەۋىن ل دەمى و مرزشىكىنى ژەھىت داي.

زىنن قەلەو كرى، دىيار دەكەن دەھمى تاقىكىرنا واندا رۆژانە ٤٥ خولەكا و مرزش بىي روينىشتن ب وان ژنان دىكەل دوماھىيى دەركەفت ۋىانا خوارنى ھەميان كىم كرى، وان نۇزىداران دىكىردىن ژەندى كر ۋەكولىنا وان دىسەلمىنەت كو و مرزشى كارىگەريا ل سەر ھىزىا وان كەسا ھەي . بەلكى كارقەدانا وان كەسا ياهەي ل

(ەقەند گۇھەزى)

ۋەكولىنەك دىيار دەكت و مرزش ۋىانا خوارنى ل دەف ژنان كىم دەكت، سەرەرای وان مفایىن و مرزشى ھەي دەھەمان دەمدا ۋىانا خوارنى ل دەف ژنان كىم دەكت، نۇزىدارىن زانكۇيا "بىرىگەهام يۇنگ" كو ۋەكولىنەك ل سەر ١٨ ژننى سەنگا وان يَا ئاساي و ١٧

بىرچە

كىيۋالە: بىزاقى بىكە ئەو ھەقالىت ژ تە دەۋەرە ل فۇ ئاشت بىكەفە و ب زەرەف ھەقالىنىا فۇ يَا جاران.

كافر: تۆ پەشىمانى گەلەك كار و شۇلىت خويى، بەلن نوڭ (دۇشما تە يَا جۇدايە و تۆ دىشىي فۇ ب گۇھەزى).

شىز: ھەزەھە يى سەرفازىبە ب وان كارىت فۇ يىت باش و وان كاران بەزەھەتلى بىكە.

گا: ئەو دەمى تۆ دەكەل ھەقالىت فۇ ب ھەر وەدى دېيى، گەلەك زەرە و زيانا دەكەھىنەتتە.

كە: تۆ گەلگى خىالى، فۇ اسستە بىكە و فۇ دەخورىستى فۇ و دونىدا يَا تو تىندا بىگەھىنە.

بىمەك: وى/وى گەلەك كەرب ژ تۈرەبۇنا تە قەدبىن، فۇ ب گۇھەزەدا وى ۋى ۋىانا جاران ب زەرىنى.

سلاسلەتىه

ل ناقھەراستا قىٰ ھەيقىٰ (نيسان)ايٰ ھەقالىٰ مە يىٰ ھىزرا نقىسكار مەممەد عەبدولە ئامىدى، ئەندامى دەستەكە نقىسكاريا كوقارا سىلاف ، توشى نەخوشىيەكىٰ بۆيە و پشتى ژلابىٰ نۇزىداران قە ھاتىھ چارە ڪرن نوكە رومشا وى بەر ب باشىيٰ قە چویە. ژ خودىٰ مەزن دخازىن ب زويترين دەم ساخ بىيىتەقە و ۋەڭرىتەف ناف ھەقال و كەس و كارىت خۆ.

نقىسكاريا كوقارا سىلاف

گىسىك: فۇ ل ھەمبەرى ھۈزىت جەددا تۈرە نەكە و ب تىشىكى نۇرمال بىزانە و ڈيان ب ھۈزىت ڈىكجەددا يَا فۇشە.

سەتل: ھېشىابە ل ۋان ھەيامان تو ھندەك كاران دەكىي، ل دەممەكى نىزىكى دى پەشىمان بى ل سەر كىرنا وان.

نەھنگ: بىريارىت ڈۈوار و ب لەز نەدە، يى ل سەر فۇ بە و ب ھېشىابى و چاڭ ۋەكلىي ب نىزىدە دەخ و دۈرىت فۇ.

ترازى: تو ب كارى قە كەلەكى وەستىيائى، بىزاقى بىكە پىچەك بارى فۇ سەك بىكە و ھندەك كارىت فۇ بەھىلە.

دۇپىشىك: ئەو فالىت باش يىت دەنابىھىزآ ھەۋەدا زىندهتى لى بىكە و ئەقە يىكە سەركەفتىنە ھەۋەدىيە.

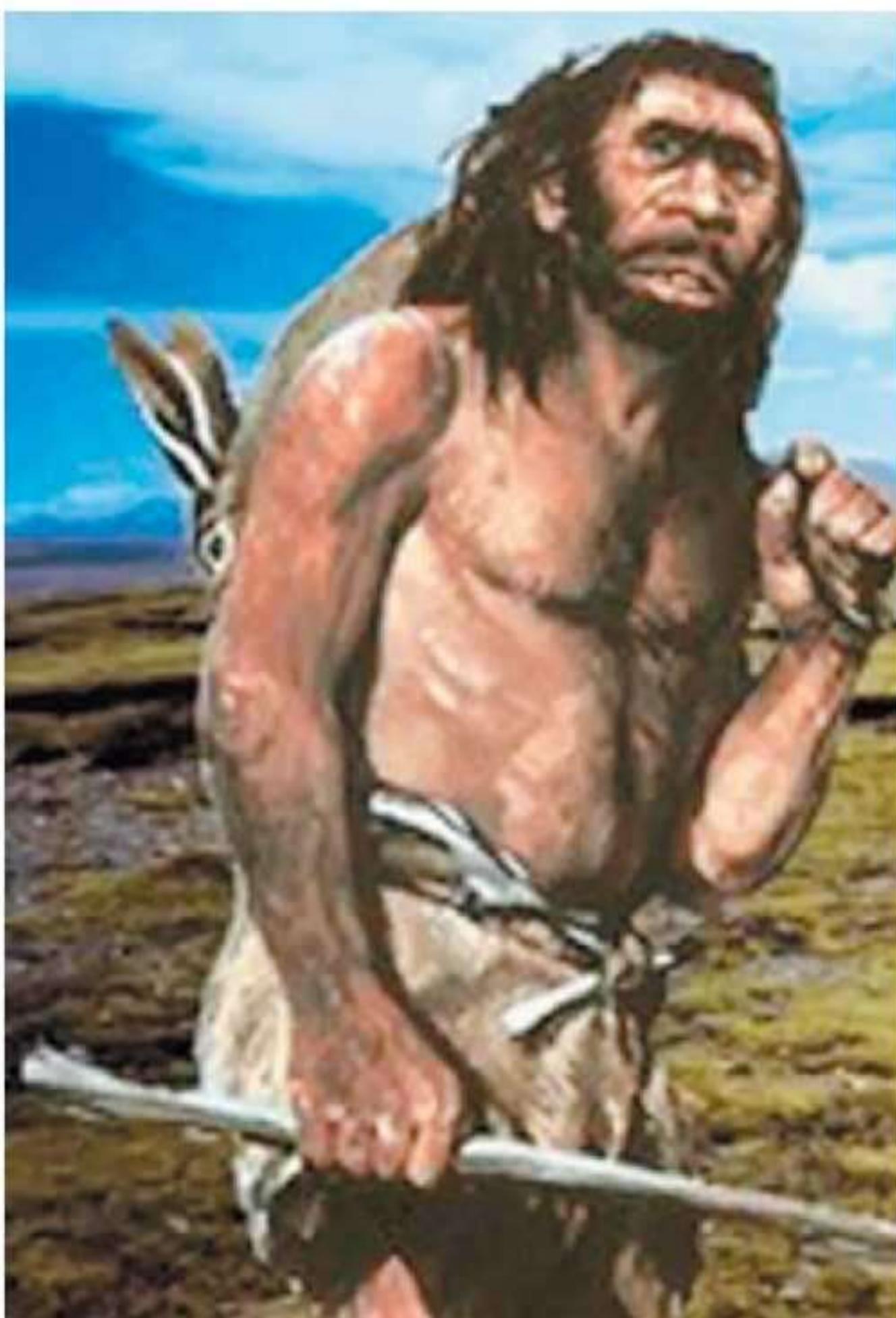

كەمان: بىلە بادىرىيەكى مەزن ب شىيانىت فۇ ھەبىت و يى (أىدې ل سەر وان كارىت فۇ و دەگاندىنلى سەر وان گۇتنىت فۇ بىكە.

ھىش ئەم ب ھندى دەرىت مروقى نياندرتال دنالىن

(ھەندى گوھە(زى)

زانى وى چەندى رادگەھىنن كۈ مروقى ۋى سەردىمى پەترا نەخۆشىيەت دومدىز وەكى نەخۆشىا شەكىرى و خەمۇكى و بەردەوامى ل سەر جىگارە كىشانى ل مروقى نياندرتال يى مای، دېلى واريدا زانايى نۇزدارى يىت (هارقەردا) ل بوسىن يى راگەھاندى ئەگەر بەرى ھەشت هزار سالا باب و باپېرىت مە پرسا ھەۋەرئىنى پىلەك نەئىنابا دىگەل مروقىت نياندرتال، ئەم پىدېلى ب چارەكىندا نەخۆشىيەت ب ترس نەدبۇون، زانىيان قەكولىن كەر ل سەر چاوانىا پارقەبۇونا (كرومۆسومى) مروقى نياندرتال دىگەل (DNA) يى مروقى ۋى سەردىمى بۇ وان زانىيان دەركەفت ئەو كرومۆسومە دىكەفەنە چەند لايىت لولەيى يىت (DNA) كۈ ئەندامى خەزىي زەلامى يى پىقەگرېدايىه، دىگەل بەرھەمئىنانا رىشالىت پروتىنا (كرياتين) كۈ كىنچەكا باش يا ھەى ل سەر ساخلەميا مروقى، ژېھر ھندى پىست و نەينووك و پرچى وان بەھىزلىرىو و زىدەتر خول بەر سەرمائى دىگرتىن، كرومۆسومىت دى ژى كىنچەكا خراب ھەبۇويە ب گوتتا وان زانىيان، مروقى ۋى سەردىمى ژېھر ھندى توشى نەخۆشىيەت دلى و شەكىرى دىن، ديسا كىنچا خۇ ھەبۇويە ل سەر ئاستى پروتىن دىزى ھەودانا (ئەنترۆلۆكىن ۱۸) كۈ رېڭىرە ل وەراريۇونا چەندىن نەخۆشىا، ئەو زانى ئاقرىي ب ھندى دىكەن كۈ مروقى ۋى سەردىمى نەخۆشىا پەنچەشىرىي ياشى مروقى نياندرتال وەرگرتى.

قان فالا بفۇينە گەلەك دەرىنگەن بۇ سافلەدىما تە

و نىستى ل خو دوير بىيغە
٨- سەماعا بۇ دەمەكى
درىز ب كار نەئىنە
٩- موبايلا خو ب كار نەئىنە
ل دەمەكى شەحناوى گەلەك
كىم دىيت، چونكە دوى دەميدا
تىشكىا وى گەلەك بەھىزلىرى

١- ب كارئىنانا گوھى چەپى
ل دەمەن بەرسىداندا تەلەفونى
٥- هەر دەم كىيم زەيتى
بىكەنە ناف خوارنا خۇ
٦- ل سېيىدەھىيان گەلەك
قەھوئ نەقەخۇ
٧- موبايلا خول دەمەن شەقى
٢- درۆزەكىيىدا دوو جارا
قەھوئ نەقەخۇ
٣- چ جارا دەرمانا دىگەل ئافا
سار نەخوى
٤- پشتى دەمزىمیر (5) ئى

(و۹) ناما کوردستان و پهند ژی و هرگز

گەلهکا دجهی خودایه بیژین ب دەركەفتا رۆژناما کوردستان دبىتە ئىكەم قەيدا نشيسينا ديرۆك و چاندا کوردان.

پشتى دەربازبۇونا پتر ژ پىنج ھزار سالان ل سەر ھەبۇونا کوردان ل ۋى پارچا بچويكى عەردى، و بەرى (۱۱۶) سالان (۱۸۹۷/۴/۲۲) او بۇ جارا ئىكەم ديرۆكى کوردان دا و ل دويىرى وەلاتى کوردان ئىكەم ھېزمارا رۆژناما کوردستان و ب ئەزمانى کوردان (کوردى) ل قاھىرە دەركەفت و ئەف رۆژه بۇ کوردان ب رۆژهکا پىرۆز و ديرۆكى دەھىتە نىاسىن و ل ۋى رۆژى ئىكەمین بەرى بنياتىي رۆژنامەقانىا کوردى ھاتە دانان ل سەر دەستى زانا و رەوشەنھزى ڪورد مقداد مەدھەت کورى بەدرخان بەگى جزира بۇتان.

چاوا مروقى ڪورد ب درىزيا سالان ل وەلاتى خۇ ھاتىھ تەپەسەرکرن و دەربىدەركىن و ھەردمەن وەكى كوچەران ژيانا خۇ بۇرانديھ و نەشىايە چار بەران ل سەرەيك دانىت، رۆژناما کوردستان ژى ھەر ب وى رەنگى بويھ و ھەتا کو دوماھى بارگەھى خۇ، ل چەندىن وەلات و بازىران گەريايە و دانايە و جارەکا دى باركىريھە و بەر ب وارگەھەكى دىتە دايە رى ژبۇ درىزىدان ب دەرچۈنە خۇ و دەغان سالىت ژىيى خۇدا رۆژناما کوردستان ھەمى ل دويىرى وەلاتى خۇ روناھى دىتىھ و ب زەممەتەکا گەلەك مەزن گەھشىتە کوردستانى و ژ بەر ۋىان بۇ وى، رەوشەنھزى و وەلاتپارىزىت ڪورد، رىكىت دويىر شەقاندینە و ژيانا خۇ ئىخستىھ بەر گەلەك ترسان و گەلەك جاران ژى خۇ دايە گرتەن دەستىت داگىرکەراندا، بۇ پەيدا كرن و ب دەستىتىخستا وى. داكو تىئەنا خۇ ياخوردىتىي پى بشكىنىت و ئاگەھدارى رەوشەنھزى وەلاتى خۇ بېيت و ۋى رۆژنامى كىنچەکا مەزن ل سەر ۋان كەسان ھەبۇ و بۇ بنياتى مکوم و ب ھىز ئىخستا ھزرا ملەتىنىي ل دەف ھەمى ڪوردان و ڪورد شيان ب رىكىا وى خۇ بنياسىن و بەرخۇدان و خەباتى بۇ ب دەستقەئىنانا مافىت خۇ بکەين.

بەرپەرىت ھەر ۳۲ ھېزمارىت کوردستان دېر و مشتن ژ سالوخەت و قەومىن و رەوشە ڪورد و ڪوردستانى و نشيڪارىت وى ب ھويرى ل سەر ھەر تىتەكى راومىتىيانە و گەلەك ب بەرفەھى دۆزا ڪوردان ب دۇنياىي دايە نىاسىن و ڪومەکا مەزن ياخوردىتىي بىانى ب رىكىا ۋى رۆژنامى خۇ فيرى ئەزمانى کوردى كريھ و ھەر ب رىكىا وى ل سەر ديرۆك و رەوشە ڪوردان ھەلبۇونە و ئەف رۆژنامە ڪريھ سەرەتكانىا پىزانىنان بۇ ۋەكولىنىت خۇ ل سەر ڪوردان.

ھزار سلاف ل سەر گىانى پىرۇزى ئاڭاڭەر و خەباتكارىت رۆژناما کوردستان مالباتا بەدرخانىان بن.

SILAV

Kovareka Heyvanye Li Amedye Derdikevit

96

Nisan 2014

دلبار چیزی باشترینی یه سماو یه کجا